

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasi avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 10.— K
pol leta . . . 5.— "
četrt leta . . . 2.50 "
posamezne številke po 20 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 15 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
" " " dvakrat . . . 12 "
" " " trikrat . . . 10 "
za nadaljnja uvrčenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Vabilo

XI. redni občni zbor „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani,
registrirane zadrage z omejeno zavezo,
ki bo

dne 28. februarja 1915,
ob 10. uri dopoldne v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Dnevni red:

- I. Poročilo upravnega sveta o zadržnem poslovanju.
- II. Poročilo upravnega sveta o računskem zaključku za leto 1914.
- III. Poročilo nadzorstva o računskem zaključku in poslovanju upravnega sveta.
- IV. Predlog upravnega sveta o razdelitvi čistega dobička.
- V. Volitev v upravni svet.
- VI. Volitev nadzorstva.
- VII. Slučajnosti.

Opomba: Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se sklicuje pol ure pozneje drugi občni zbor v istem prostoru in z istim dnevnim redom, ki bo v smislu § 31 zadržnih pravil sklepčen pri vsakem številu zadržnikov.

Ljubljana, dne 3. februarja 1915.

Za upravni svet:

Juraj Režek, s. r.
predsednik.

Kristijan Engelman, s. r.
predsednikov namestnik.

Prihodnja številka „Učiteljskega Tovariša“ izide dne 26. februarja 1915.

Pozivljamo vsa okrajna učiteljska društva, naj med svojim članstvom razvijajo najvztrajnejšo agitacijo, da se vsaj vzdrži, ako ne dvigne število naših naročnikov. Težki so časi, skromni naši dohodki, a z dobro voljo in s požrtvovalnostjo premagamo vse težave, da bomo lahko s ponosom rekli, da je bila od sile sedanjih razmer jačja naša stanovska zavedenost. — Pritegnite v naš krog vse tovariše in tovarišice, ki stojijo apatično ob strani! Vsi delujmo in žrtvuimo, da se ohranimo in da bomo tudi vsi vredni bodočnosti, ki prihaja našemu stanu in našemu šolstvu! — Veliko zaslugo za obstoj lista si pridobi vsak posameznik, ki redno in naprej plača naročnino. — Sedaj zbirajmo kamen do kamena, da se ohranimo tudi v tem letu!

Nekatere zanimivosti o M. J. Neratu.

Priobčil Pav. Flere.

Proti njegovi volji sem naprosil slav. uredništvo „Učiteljskega Tovariša“, da bi poslali sedemdesetletnico Neratovo v tem listu. Tovarišev urednik je bil tako priazen in je z veseljem pritrdil. Ravnatelj Nerat pa me je okregal, ko sem mu to povedal, potem pa mi je še pisal: »Čim dalje premišljuješ o Vaši nameri, pisati o

moji sedemdesetletnici, se bojim, da se bo vse krivo tolmačilo. Jaz namreč nisem nikoli bil in tudi sedaj še nisem za kake bombastične slavošpeve in sem marveč tega mnenja, da se vsako dobro delo samo hvali, če je res koristilo«.

Tak je Nerat.

Bil je tak tudi pred dvajsetimi leti, ko je praznoval svojo petdesetletnico. Tiho, doma, v najozjem krogu. Pa tudi tedaj se ga je spominjalo slovensko učiteljstvo širom domovine ter mu čestitalo. Zaveza je bila med gratulanti, Deželno slovensko učiteljstvo društvo tudi, in pridružila so se poleg mnogih kranjskih in goriških tudi vsa štajerska okrajna učiteljska društva.

Kaj more M. J. Nerat zato, če ga slovensko učiteljstvo spoštuje ter se rado oprane prilike, da da svojim čuvstvom duška? Kako bo zameril to tudi meni?

* * *

V prijetnem položaju sem, da pokazem v malo vrsticah M. J. Nerata tam, kjer je glavno njegovo torišče — kot urednika »Popotnika«. O njegovi zaslugi z ustanovitvijo in vodstvom znanstvenopedagoškega glasila slovenskega učiteljstva mi pač ni treba obširneje pisati niti ob Neratovi sedemdesetletnici. (To delo se res samo hvali tako, da mi hvale ni treba. Omenil pa bi rad dve krizi, ki ju je moral prestati »Popotnik« tekom svojega življenja, krizi, ki bi ga uničili, da mu ni prišel na pomoč Nerat s svojo požrtvovalnostjo, s svojim idealnim mišljenjem o potrebi takega učiteljskega glasila. Bilo je kriz več; tudi gmotnih; o njih piše »Petindvajsetletnica«; meni sta v mislih uredniški krizi.

Bilo je dvomljivcev že prej, ko je zagledala beli dan 1. številka »Popotnika«. Med njimi je bil tudi takratni idealno navdušeni Fr. Praprotnik. Bil je principialno proti novemu listu — a zaupal ga je Neratu. »Dasi me navdaja bojazen, da bi neusmiljena Parca novorojenemu detetu prezgodaj slabo nit življenja ne prerežala — mnogo mara, to bridkih izkušenj — tako vendar hočem upati, da se to ne bo zgodilo, temveč da bo dete krepko zrastle, se čvrsto razvijalo ter v kratkem postalo močen in neustrašljiv mož, nam vsem v veselje, Vam izdajateljem v veliko čast. Zatorej tudi jaz iz tega pozdravljam Vaše početje ter mu želim mnogo vidnega uspeha,« je pisal 4. I. 1880.

Da Praprotnikova bojazen ni bila neutemeljena, se je pokazalo prav kmalu. Zadnjič sem govoril o tem, kdaj je prevzel Nerat uredništvo, ter omenil vzroke le mimogrede. Že 28. X. 1881. je pozival takratni urednik J. Lopan: »Glejte tedaj, da se »Popotnik« živ ohrani!« In imel je vzroke. Navzkriž je prišel s celjskim tiskarjem . . . ki je list tiskal, navzkriž z založnikom prof. Žolgerjem ter odpovedal uredništvo. Nerat ga je zato pošteno okregal; pisal mu je 18. XI. 1881.: »... to pa se mi dozdeva, da ni imel »Popotnik« pri tej vajeni razprtiji (s tiskarjem Rakuschem! Tako je bilo: spor je bil popolnoma osebnega značaja. Op. pis.) ničesar opraviti, zatorej si se menda pa le enkrat nekoliko prenačil, ko si se uredništvu odpovedal in tako nehote Žolgerju ustregel. Ampak pomagati se tu ni dalo drugače, kakor da se preseli »Popotnik« iz kraja, kjer je nastalo zaradi njega toliko razprtije, ker bi ga ti osebni boji čisto pokopali. Tam so se pridružili še — takrat še skriti — narodnostni boji v Celjskem učiteljskem društvu, kjer je nasprotoval

celo tudi ud »Popotnikovega« konsorcija, tako da so postajala tla vedno bolj vroča. Nerat je bil takrat že v Mariboru in sklenil je, da prevzame »Popotnika« sam in se je pogajal s tiskarjem Leonom. Stvar je napredovala in še v istem pismu piše Lopanu: »Že zadnjokrat sem omenil, da Leon založništvo lista rad prevzame, zdaj pa še Ti moram naznaniti, da je ravno včeraj gosp. Koprivnika vprašal, kaj je, ali »Popotnika« dobi ali ne«.

Stvar pa še ni šla gladko. Leon ni hotel prevzeti izterjavanja zaostale naročnine, Žolger pa je hotel imeti odškodnino, in 18. XII. 1881. že govori Lopan o tem, da morajo objaviti, »da s sedanjim »Popotnikom« nismo v nobeni zvezi več, ker — t e g a nikdar nismo dvomili, da list mora nehati« in še pristavlja: »Piši, kakšna naj bo ta objava!«

L. 1882. se res v Celju za »Popotnika« niso več brigali njegovi ustanovitelji; uredništvo pa je prevzel založnik sam. O stvari piše Lopan 9. V. 1882. tako-le: »Za »Popotnika« še zmerom žalujem, osobito sedaj bi nam bil prav živo potreben, ko že »Pädag.(ogische Zeitschrift)« po nas pljuje. Seveda si bral Žolgerjev odgovor. On piše »če je bil samo »Sprachrevisor«, zakaj mu ne plačamo — no! — to še tudi — njemu plačevati. Denar, denar, ti ljubi denar! Od novega leta nisem nobenega lista več videl; v Celju ga ima samo g. Novak (prof. na mešč. šoli), a tudi ta samo prvo poletje. Jaz mislim, da bo »Popotnik« s tem polletjem vrgel svojo sperečo palico za plot, saj ima že vso torbico razcapano . . . Mi smo list ustanovili, on (Žolger) ga ne pusti več iz rok. Če dalje premišljuje to stvar, me tako jeza grabi, da bi s cepinom šel nad deda«.

Kakor vidimo, je bil Lopan temperamenten mož, samo da njegova temperamentnost listu ni bila na korist. Tu je bilo treba preudarnega, mirno in trezno mislečega moža, da je izvel voz iz blata, v katerega so ga zavozili po Neratovem odhodu iz Celja njegovi sodelavci.

In Nerat je poprijel. Ne samo, da je voz izvel ter preselil l. 1883. »Popotnika« v Maribor, kjer mu je pripravil tla, je sam prevzel tudi uredništvo in lastništvo. »Popotnik« je postal popolnoma njegov. V malo letih se je list okrepil in dvignil tako, da se je zanimal zanj tudi odlični slovenski znanstvenik, pokojni Frančišek Lampe, in pisal Neratu že 22. III. 1888. upravlaskavo priznanje pismo, dne 26. I. 1890. pa je to ponovil z besedami: »Slep bi moral biti, kdor bi prezrl napredek Vašega lista, kakor posebe Vaš neumorni trud.«

To leto se je preuredil »Popotnik«, ki je bil dotadaj »list za šolo in dom,« v »časopis za učitelje in prijatelje šole,« in to leto je dobil za svojega sodelavca že tudi H. Schreinerja, ki se izraža v pismu z dne 28. I. 1890. tako-le: »Nova oblika »Popotnikova« mi dobro ugaja in tako tudi njegova uredba. Gotovo prinaša več gradiva, nego mnogi nemški listi. —

Druga kriza je nastala v uredništvu v l. 1904, ko so mislili uničiti »Popotnika« tudi gmotno. Stvar je Nerata silno potrla, in l. XII. 1901. je odpovedal Zavezi, ki je bila že od l. 1898. lastnica lista, uredništvo. »Popotnik« je postal takrat tudi pedagoško-znanstven list, in Nerat je pisal Zavezi: »Želeč, da se slavnemu vodstvu posreči pridobiti za urednika vsestransko izobraženo sposobno moč — po mojem mnenju bi sodil po ustroji podjetja v »pedagoško-znanstven list« za u-

rednika najbolj šolstvo poznajoč akademik . . .

Nerat se je podcenjeval. Spoznali pa so njegovo moč drugi. Prvi mu je pisal Zavezin predsednik Jelenc, 5. XII. 1904.: »Popolnoma nepričakovano je prišla Tvoja odpoved. Ali je nepreklicna?«

A homatije so rasle, uredila se je leta 1902. gmotna stran; Nerata so prosili od mnogih plati, naj ne odloži uredništva — v tem še spodaj — in v svoji seji dne 3. VIII. 1903. je sklenila Zaveza: »Glasom soglasnega današnjega vodstvenega sklepa se usojamo prositi, da izvolite ostati še v bodoče urednik »Popotnika« — in je podpisala to naznanitev »Vnadi, da ustrezete naši in tudi občni želji učiteljstva . . .«

Ne samo učiteljstva! Tudi drugi faktorji so vedeli, kaj bi pomenil za »Popotnika« njegov odstop od uredništva ter se izražali, ko so slišali o nameravanem koraku, takole:

Jos. Brinar je pisal v pismu s 26. X. 1901.: »Z veliko žalostjo me je navdala novica, da nameravate, č. gospod ravnatelj, pustiti vajeti duševnega vodstva slovenskih učiteljev iz rok. Bogsigave v kakšno strujo in pod kateri vpliv bi v tem slučaju zajadral naš vrli »Popotnik«! Sicer je 22 let skrbnega urejevanja znanstvenemu listu kakor je »Popotnik« že neprecenljiva žrtva na oltarju narodne prosvete, toda upajmo, da se gospod ravnatelj še ne odtegnete izvrševanju tako koristne zadatke ter še ne izvršite svojega sklepa«.

Dr. Jos. Tomišek pravi v pismu s 27. X. 1901.: »Vest . . . me je kar prestrašila! Dobro vem in uvažujem, da je uredništvo za Vas veliko breme; saj mi je znano, koliko rednega posla v svojem poklicu ima vsakdo, ki zavzema Vaše mesto. Tudi Vam rad verjamem, da si želite počitnic po dolgih desetletjih neumornega dela — nihče ga Vam ne privoščil bolj kakor jaz. Ali — v srce me boli, da bo izgubil »Popotnik« z Vami svojo glavo in — srce; tako smo že navajeni, videti Vaše ime in Vašo individualnost združeno s tem najpotrebnejšim slovenskim listom, da se nikakor ne moremo sprijazniti z mislijo: to bo odslej drugače! Redki so pri nas izkušeni možje, ki bi hoteli svojo moč in svoje zdravje posvetiti podjetju, čigar uspehi so le — nevidni; še redkejši pa bodo možje, ki bi prinesli s seboj tudi zmožnost stati na čelu takemu listu. Jasnó je iz vsega tega, kaj bi bilo m e n i najljubše, namreč: Vas videti še nadalje na naslovnem listu »Popotnika«.

29. XII. 1901. je pisal dr. Ilešič: »Dobro je, da vztrajate na svojem mestu; gotovo tudi drugo leto ne boste odstopili. Mi sodelavci Vas bomo radi podpirali.

Dragotin Pribil pa je poslal 10. XII. 1903. te besede: »Upam, da še bodoče leto žrtvujete svojemu delovanju pri »Popotniku«. Dovolite, da Vam izrazim svoje čisto subjektivno mnenje: »Popotnik« in gospod ravnatelj Nerat, to sta dva neločljiva pojma. Lista brez Vas si skoro misliti ne morem.«

Mislim, da je dovolj iz mnogega to malo. Slovenski kulturni delavci in slovensko učiteljstvo v dobro tudi danes, kaj ima v uredniku Neratu.

Kakšnega urednika pa ima list, vedo sodelavci. Stvar, miren, vedno strogo objektivno brez ozira na sodelavnikovo osebo, brez ozira na njegov temperament. On je urednik, četudi pušča svobodno besedo vsakomur, dokler more . . . dokler se ne razburka strast debate v nevaren val. Dostikrat je že stal med nasprotnikoma kakor med mlinskima ka-

menoma; z resnim, stvarnim argumentom je končal stvar, ki je hotela na osebnem polje.

Takega spoštujejo vsi nekdanji in sedanjí sotrudniki »Popotnikovi« in si ga žele še dolgo tudi danes na čelu duševnega glasila slovenskega učiteljstva.

Ob koncu še glas o M. J. Neratu kot človeku!

Znan mi je, da je bila svoje dni vez med Neratom in Fr. Praprotnikom jako trdna. Stopil sem v Mozirje do slednjega s prošnjo, naj mi da o Neratu kaj podatkov. Obljubil je, da mi piše.

In pisal je ter dovolil, da objavim celotno, kar je bilo namenjeno le meni v informacijo:

»Nerata itak poznate in izkusite torej napisati za sedemdesetletnico, kakor v istini zasluži. Nerat je brezdvomno eden naših najodličnejših tovarišev, pa tudi najidealnejših učiteljev. Sploh ga krasi vse lepe lastnosti v najvišji meri, in slovensko učiteljstvo je lahko ponosno na tega tako vsestransko delavnega tovariša.

Kot nadučitelj v Mariboru je bil ves čas tudi zastopnik učiteljstva v okr. šol. svetu. Tukaj je imel jako težavno stališče, ker so bili skoraj vsi udje hudi naši narodni nasprotniki. Pa on je vedno možato nastopil, da mu tudi nasprotniki niso upali ugovarjati. Vedno je z vso odločnostjo zagovarjal koristi šole in učiteljstva. Tudi za svoje tovariše se je vselej z vso odločnostjo potegnil, ako je bilo treba. Mi vsi smo v njem spoštovali svojega najboljšega zagovornika. V tistem času tudi ni bilo slišati, da bi se bila kdaj proti kateremu uvedla kakršnakoli preiskava, zakaj znala sta preprečiti on in pa Robič (takrat okr. šol. nadz. v mariborskem okraju. — Op. priobč.), ki je bil tudi velik nasprotnik vseh takih preiskav. Mariborsko učiteljstvo pa je bilo na svojega tako blagega in možatega zastopnika v okr. šol. svetu prav ponosno.

Leta 1882. se je v Mariboru osnovalo sadjarsko društvo po prizadevanju Robiča. V tem društvu je tudi Nerat kot tajnik jako marljivo deloval. Da se je zlasti šolsko vrtnarstvo takrat tako lepo razvijalo, je k temu tudi mnogo pripomogel Nerat. In da se je sadjarska razstava v Mariboru l. 1884., katero je društvo priredilo, tako sijajno obnesla, je tudi vsaj deloma njegova zasluga. Sploh je povsod z največjo marljivostjo deloval v povzdigo šolstva in splošne narodne blaginje.

Tista leta pa, ki sem jih preživel jaz pri Devici Mariji v Puščavi, bom vedno štel med najlepša v mojem življenju. Premnogokrat je prišel k meni in časih tudi Koprivnik in skupaj smo se potem posvetovali o važnih in dostikrat jako perečih vprašanjih glede »Popotnika« in učiteljske organizacije. In kar se je sklenilo med nami, to se je navadno tudi izvršilo. Večkrat smo si v raznih zadevah hudo nasprotovali — posebno sem bil jaz bolj razburjive nрави — pa Nerat je navadno s svojim mirnim in tehtnim preudarkom zmagal tako da smo končno njemu pritrčili. Tako so se med nami v samotni Puščavi reševala dostikrat prav važna vprašanja. Jaz sem tudi že mislil enkrat o vsem napisati nekaj spominov, pa deloma sem že na marsikaj pozabil, deloma pa tudi nisem več tako razpoložen za pisanje, kakor sem bil poprej, ko še nisem imel toliko drugih opravkov.

Največje zasluge za naše šolstvo pa si je pridobil Nerat s svojim listom. Ko je on menda l. 1880. začel delati na to, da se zopet oživi slovenski pedagoški list — poprej je izdaval tak list Lapajne — ki pa je le malo časa izhajal — je pisal tudi meni in me prosil, da bi pri listu sodeloval. Jaz sem mu odločno rekel, da naj to nakano opusti, ker se mi nadejati prav nikakih povoljnih uspehov že zaradi tega, ker ne bo dobili dovolj sotrudnikov. Pa Nerat se ni ustrašil ne dela, ne truda, temveč je začel na vso moč delati, da začni list izhajati in je to tudi v resnici dosegel.

No, in »Popotnik« je gotovo v čast vsemu slovenskemu učiteljstvu. V njegovih letnikih je zbranega premnogo izbornega duševnega gradiva. Premnogo je v njem spisov, ki imajo trajno vrednost. Da je imel pa Nerat pri »Popotniku« ves čas premnogo dela in truda, to pač dobro vemo vsi, in jaz se naravnost čudim, da pri tem ni omagal in da zamore še sedaj to opravljati. Zasluge pa, katere si je »Popotnik« pridobil, so neveljive in se pač nikdar pozabile ne bodo. Vse to bode vedeli pač Vi, ki imate v tem oziru tudi mnogo izkušenj, dostojno oceniti.

Nerat je pa tudi vseskozi blag in plemenit značaj. Kolikor ga jaz poznam, tako moram reči, da je malo tako dobrosrčnih mož, kakor je on. Nobenemu ni nikdar kaj žalega storil in če je udi časih z vso resnobo povzdignil svoj svarilni glas, tako

je to storil le s preblagim namenom dotičnika pravočasno opozoriti, da se čuva in varuje, da se mu ne prigodi še to ali ono, kar bi ga utegnilo neprijetno zadeti! Tudi mene je večkrat na marsikaj opozoril, na kar niti mislil nisem, pa sem se potem prepričal, da je imel popolnoma prav.

Da je bil on tudi pri snovanju Zaveze ena glavnih oseb, to pa itak veste. Tudi pri zborovanjih Zaveze na različnih krajih je bil on vedno navzoč. Jaz sem torej prepričan, da bode med nami malo takih tovarišev, ki bi bili v novi šolski dobi toliko in tako vsestransko delovali, kakor je Nerat.

Da je bil Nerat ves čas, kar je bil nadučitelj v Mariboru, nosilnik tamošnjega učiteljskega društva, to Vam bo tudi znano. Ker je vedel in znal društvo dobro voditi, ker so bili predmeti, kateri so se pri zborovanjih obravnavali, vselej jako zanimivi, sploh so bila zborovanja vedno prav dobro obiskana. Lahko rečem, da je bilo takrat mariborsko učiteljsko društvo morebiti eno najdelavnejših, kar je bila pač tudi v prvi vrsti njegova zasluga. Kako dolgo je bil nadzornik in kako je tudi na tem mestu deloval, tega sicer ne vem, mislim pa, da je tudi na tem mestu svoje dolžnosti tako izpolnjeval, da so bili vsi ž njim zadovoljni.

Vkljub temu pa ni kazal nikdar, da bi kaj posebnega delal, temveč se je vedel vedno proti svojim tovarišem prav prijazno in prevladno in je tudi vsakemu rad postregel, ako je le mogel. Kolikor ga jaz poznam, je Nerat v vsakem oziru res vzoren mož in tovariš. Njegovo ime bo torej tudi v zgodovini slovenskega šolstva ostalo nepozabljivo.

Tako Fr. Praprotnik. Ta pozna Nerata dosti in če ni pisal kot kronist, je pisal kot njegov prijatelj resnico. Da je laškava resnica, je pa stvar predmeta te resnice.

Vojna.

CESARJEVA ZAHVALA NARODOM.

Korespondenčni urad poroča z dne 5. t. m.: Njegovo c. in kr. apostolsko Velikanstvo je blagovolilo izdati sledeče Najvišje lastnoročno pismo:

Ljubi grof Stürgkh!

Ozirajoč se na dobo pol leta, tekom katere se nahajamo v vojni, ki so nam jo namenoma vsilili naši sovražniki, se spominjam hvaležnim srcem požrtvovalnosti, ki so jo pokazali v tem težkem času Moji zvesti narodi.

Prežeti dostojnega in resnega zaupanja, so se pokazali kos velikim zahtevam časa. Poslali so v plemeniti pripravljenosti svoje sinove pod zastavo, skrbeli za žrtve vojne in s tem vnovič sijajno dokazali svoj visoki patriotizem in krasne državljanske čednosti.

Ta dobra izkušnja krepí Moje zaupanje, ki je utemeljeno v zaupanju na Mojo armado, katere hrabrost se je v junaških dejanjih izkazala tako sijajno.

Pod vodstvom Moje vlade, ki je glede prizadevanja, da se postavijo vse moči v službo nam vsem skupnega namena, vedno v zvezi z Mojo ogrsko vlado, se bo prebivalstvo tudi vnaprej s krvjo in imetjem oklenilo ljubljene domovine. Prepričan sem, da mu bodo po vojni, katere bremena je prebivalstvo trdno odločno prenašati do konca, poplačani v z božjo pomočjo izvojevanem miru trudi, bolečine in nevarnosti vztrajno izvojevanega boja.

Naročam Vam, da z izrazom Mojega najtoplejšega priznanja in Moje zahvale sporočite to prebivalstvu.

Dunaj, 4. februarja 1915.

Franc Jožef m. p.

Strürgkh m. p.

Padli slovenski učitelji.

V 1. letošnji številki našega glasila čitam pod tem naslovom nekaj vrstic o tovariših, ki sem z njimi preživel tudi jaz v Pulju nekaj lepih dni v teh tako težkih in resnih časih.

Dan 27. julij 1914. mi ostane neizbrisen v spominu na minolo leto. Koliko krvi je preteklo od tega dne, koliko junakov krije črna prst! Pri 5. brambovskem polku v naši najsilnejši trdnjavi na jugu monarhije smo se dobili tovariši s severa in juga. Tu si slišal govorico vseh avstrijskih narodnosti. Sešli smo se ljudski vzgojitelji iz vseh vetrov širne Avstrije!

Polni življenja, dasi resni, vendar vseleč se poletnih večerov, ko smo hodili po starem mestu, polnem rimskih spomenikov, smo sklenili med seboj tesno prijateljsko zvezo.

Med temi znanci mi je bil posebno drag tovariš Leonowicz Mieczyslaw, ravnatelj meščanske šole v Grybowem v zapadni Galiciji. (V listu od 15. januarja brem ime Leonowatz). Prepotoval je vso srednjo Evropo. Bil je naobražen kolega, blaga poljska duša. Na njegovem zavodu je poučevala tudi njegova žena. Kolikokrat je zrl s tožnim očesom s stare utrdbe, kjer je bila naša stotinja, proti severu.

Mislil je na dom, mislil na ženko, ki jo je pustil doma bolno. Kako nestrpno je pričakoval poročil iz domovine, ki so mu prihajala posebno v prvih tednih jako neredno. Sanjal je o prebujenju Poljske, v duhu je gledal vstajenje svoje tako težko izkušane ožje domovine.

Vesel je bil, da je prišel na jug med nas. Koliko lepih uric sva preživela v pisarni III. nadomestne stotnije. Jaz sem šel k telefonu, njega so deli v novo formirano pohodno kompanijo. Odhajal sem iz Pulja superarbitriran, on pa na srbsko bojišče z drugimi. Koliko sva predebatirala o žalostnem položaju učiteljstva pri nas s Ferlanom iz Studenega.

Sedaj počivata oba v srbski zemlji. Bodi vama, tovariša, lahka zemljica vukanskih balkanskih tal! Dala sta domovini najdražje.

Toliko v izpopolnilo dopisa tovariša Drejceta, ki sva z njim tudi presedela ure in ure v kavarni, razmišljajoč o grozni nevihti, ki stresa temelje Evrope.

Preden sklenem, omenjam še enega tovariša, ki je bil ranjen na severnem bojišču. Naš list ga ni še omenil kolikor je meni znano.

To je tovariš Ivan Caharija, učitelj v Povirju pri Sežani.

Dne 16. oktobra je bil ranjen v zapadni Galiciji v nogi in leži še danes v Budimpešti v bolnici. Upanje je, da kmalu okreva toliko, da bo zopet lahko hodil in se opiral na prestreljeno nogo. Zeleč simpatičnemu in vrlému mlademu tovarišu skorajšnjega okrevanja, sklepam to svoje skromno poročilce.

LJUBEZEN DO KNJIG.

Po ogrskih listih kroži sledeče poročilo madžarskega oficirja: »Prišli smo v vas, in kakih deset vojakov je stopilo v hišo, katere prebivalci so bili pobegnili. V sobi so našli lepo pogrnjeno mizo, na kateri so bila pripravljena raznovrstna jedila. Sredi na mizi pa je ležalo sledeče pismo: Čestiti gospodje vojaki! Preden sem zapustil svoj dom, sem vam pripravil jedi in pijače. Prosim vas, sprejmite to in užite s tekom. Vem, da potrebujete tudi perilo. V omari dobite, kar imam. Preoblecite se in vzemite, kar hočete. S tem, kar najdete v moji hiši naredite, kar se vam zdi prav. Samo eno vas prosim: v moji sobi najdete moje knjige. Sem star učitelj, in te knjige so mi ljube. Iz vse duše vas prosim, pustite te knjige. Spomnite se svojih bivših učiteljev, ki so tudi ljubili knjige. Poleg tega pisma najdete zlato svetinjo Matere božje. Nisem sicer katoličan, a hranil sem to svetinjo, ker sem jo dobil od svoje stare matere. Zdaj jo darujem ti-stemu izmed vas, ki je po šarži prvi.« — To pismo je napravilo na vojake velik vtisk. Najedli so se, napili so se in se preoblekli, staremu učitelju pa so na mizo položili toliko denarja, kolikor je bilo vse to vredno. Knjig se ni nihče dotaknil.

»RDEČA KNJIGA« AVSTRO-OGRSKE MONARHIJE

Je raynkar izšla. Obsega dokumentarne podatke o vzrokih in začetku sedanje vojne. Podatki o konfliktu s Srbijo, o u-mešavanju Rusije, o častnih besedah ruskih državnikov ki so tajili mobilizacijo, kakor o odklonitvi vseh posredovalnih predlogov, diplomatskih poganjanjih do splošne mobilizacije in o lažnivih pretvezah, s katerimi so naši sovražniki utemeljevali napoved vojne. V »Rdeči knjigi« je zbran material, ki je našim čitateljem že iz svoječasnih poročil znan. — Ljudska izdaja »Rdeče knjige«, ki izide v raznih jezikih, v uvodu v velikih potezah pojasnjuje, kako je nastala splošna vojna in opisuje posebno spopad z Rusijo.

PADLI NEMŠKI JURISTI.

V vojni je doslej padlo 1279 nemških juristov iz Nemčije, in sicer 6 profesorjev prava, 275 vladnih uradnikov, sodnikov in državnih pravdnikov, 240 advokatov, 334 aserorjev, 423 referendarjev i. t. d.

VOJNI DAVEK NA OGRSKEM.

Budimpeštanski uradni list je prinesel dne 30. pret. m. odredbo finančnega ministra glede vojnega davka, ki naj se naloži na letne dohodke nad 20.000 K. Odredba našteva vse slučaje prostosti davka, pri

čemer se zlasti ozira na davka proste državne papirje. Del donosa tega davka je namenjen za deželno vojno skrb.

MIR!

Iz Milana poročajo: »Nowoje Vremja« piše: Rusko ljudstvo in vlada sta zaradi velikanskih dogodkov prišla do izredne edinosti, in ju niti z obljubami niti z grožnjami ni mogoče spraviti od svojega smotra. Nemški agenti naj nikar ne upajo na separatni mir z Rusijo, Francijo ali Anglijo. Separatni mir je mogoče edinole z Avstrijo in še to le tedaj, če se požuri, da ga poišče. Avstrija pa tudi ne bi mogla skleniti miru z Rusijo ali Srbijo samo, ampak z vsemi državami tropsporazuma, ki bodo do konca vojske neomahno složne. — Iz Curiha pišejo: Tu je izšel spis za poseben mir med Nemčijo, Avstro-Ogrsko in Rusijo. Sodijo, da je provzročil spis višji ruski plemič grof Korvin Milovski, ki biva v Curihu. Milovski trdi, da divja ob carjevi bolniški postelji hud boj med nacionalistično bojno stranko in med za mir zavzetimi pravimi monarhisti, ki uvidevajo, da Rusiji ne kaže nič dobička iz vojne. Zavzemajo se za pošten mir brez zavzetja zemlje, nacionalistična stranka pa zahteva iz osebnih in materialnih razlogov, naj se nadaljuje vedno brezobzirnejše vojna, da se tako onemogoči sporazum z nasprotnikom.

OB PUŠKINIH CEVEH SMO SE GRELI.

Učitelj Viktor Bregant piše s srbskega bojišča: Gotovo Vas bo zanimala naša slavna, a strašna noč med 28. in 29. novembrom na bojišču. Zasedli smo po težkem naskoku holmec Zajčica okolo 12. ure opoldne. (Zajčica leži blizu mesta Pranjani južno-izhodno od Valjeva). Srbi so sprva utekli daleč od tega holmca na drugo višino. A okolo 2. ure popoldne smo opazili, da se pomika sovražnik polagoma proti nam, tako da so okolo 3. ure popoldne napravili naskok na nas. Nerazumljivo nam je bilo začetkoma, zakaj so prej tako bežali pred nami in zdaj delajo zopet naskoke. Zvedeli so, bogve kako, da je nas samo malo število, a njih je bilo okolo treh polkov. Pridni naši Dalmatinci so streljali ljuto na bližajočega se sovražnika s tako silo, da je moral sovražnik ustaviti naskok. Približal se nam je že do 20 korakov. Napočila je prava zimska noč. Mraz je pritiskal z vso silo, tako da so drevesa pokala. Ivje je že krasilo drevesa, in skoraj bi lahko rekli, vsako tako drevo bi bila krasna božičnica zaradi svojega sneznega krasa. Da nas ni zeblo, smo pridno »pucali« (streljali) in se pri ogreti puški gredli. Milo je nas pogledoval mesec in nam delal bojevanje še težavnejše. Od 5. ure naprej smo že imeli malo municije. Kaj le bo, ako nam je ne dostavimo! Nihče ni mislil med gromenjem topov, regljač in pušk na želodec, ki ni že drugi dan okusil nič toplega. Ves čas od 3. do 7. ure zvečer so žvižgale kroglice kakor čebele nad našimi glavami. — Okolo 7. ure so začele pevati puške strašno pesem, grmelno in bobnelo je okolo nas, granate, šrapneli in bombe so padale v naše okope, in tuhtam je izdihnil blagi naš tovariš svojo mlado dušo. Dodevalo se je nam, kakor da bi se zemlja okolo nas odprla in nas hotela požreti. Videli smo črne množice se nam bližati v neobilni meri, a vendar naše puške so te počasti prestrašile, da so se zopet zakrile. Taki napadi so trajali vso noč brez počitka, a mi nismo hoteli popustiti te višine, ker smo vedeli, kakšne neizmerne vrednosti je. Strašna je bila ta noč, a slavna za

Župnik Kneipp, plemeniti človekoljub

Je spoznal svoje ime s Katharinerjano Kneippovo stično kavo, kar je Katharinerjano obznan, zdrava in razkošna živila, hvalna pijala.

Pozor ob tej dragini: Za 23 let vedno enako poceni ter ni v ceni noben poskočil!

Katharinerjano stična kava, kar je Katharinerjano obznan, zdrava in razkošna živila, hvalna pijala.

nas, zakaj drugi dan v jutro niso naši več hoteli ostati v svojih okopih, na lastno pest so hoteli pregnati močnejšega sovražnika; a glej čuda, ko vendar pridružio do sovražnih okopov, vidimo strašno sliko pred seboj. Jarki so bili napolnjeni s trupli sovražnih čet, in sneg je kazal krvave sledove. Strašen vtisk je napravilo to name, mrzlo mi je postalo od tega tako strašnega prizora, ki ga nikdar v svojem življenju ne pozabim. — S tem, da smo držali to višino, smo sovražniku vzeli predzadnjo višino na poti v Pranjani. Naš slavni brigadir, plemeniti mož, Nöring, je imenoval ta-le dan praznik našega polka. — Prav na kratko sem vam označil junaško ponašanje naših hrabrih Hrvatov iz Dalmacije.

FRANCOSKI UČITELJI V VOJNI.

»Temps« poroča: Na seji zborničnega odseka za uk je minister Sarrant naznanil, da je pri vojaki 25.000 članov višjega učiteljstva in da jih je padlo, oziroma bilo ranjenih 3500. Vsi zavodi za medicinski pouk so prirejeni za bolnišnice za ranjence in istotako je tudi z večino šol. Odrejeno je, da bo pouk, ki je bil začetkom vojne zaradi pomanjkanja učiteljev večidel ustavljen, zopet povsod v normalnem razvoju. Število visokošolcev v Franciji je padlo od 23.000 na 10.500, število gimnazijcev in učencev na licejih od 98.500 na 73.600. Državni podtajnik Dalmier je izjavil, da je že vse poskrbljeno za varstvo umetnin v muzejih. Z zopetno gradnjo porušjenih stavb se prične takoj, kakor hitro pridejo prizadeti kraji iz nevarnosti.

DELO SLOVENSKEGA UČITELJSTVA ZA »RDEČI KRIŽ«.

Ljudska šola v Borovnici 554 K 57 v.; učiteljica Avgusta Mattanovičeva v Ljubljani izkupilo za prodane korbice iz razglednic 42 K 50 v.; nabrano potom šol v okrožju c. kr. okr. šolskega sveta v Sežani 2729 K 41 v.; Tonica Kračmanova in Zinka Fabjanova, učiteljici pri Sv. Lenartu poleg Laškega trga, za februar 4 K; šolsko vodstvo v Cadrnu zbirko 293 K 49 v.; učiteljica Marija Žgurjeva v Radomlju zbirko 76 K; skupaj 3699 K 97 v. V zadnji številki izkazanih . K 18240,69 Danes izkazanih K 3699,97

Dostej nabranih K 21940,66
Prosimo nadaljnji obvestil, oziroma izpopolnil dosedanjih izkazov!

Književnost.

Zvonček objavlja v II. letošnji številki to-le vsebino: 1. Iz pesmi Borisova: Ob novem letu. Vladkovi načrti. 2. Ivan Stukelj: Vojakove solze. Povest. 3. F. Fr. Kuhar. Podoba. 4. F. Ivan Ličar. Podoba. 5. Z. Mati. Povest. 6. Silvester Košutnik: Dva pevca. Basen. 7. Ivan Albrecht: Pri oknu. Pesem. 8. Profesor Makso Pirnat: Skladat. Davorin Jenko. Podoba. 10. Davorinov: Majka ne žaluj. Pesem. 11. Slovan Slovanov: Mrz. Povest. 12. Borisov: Cvetka. Pesem. 13. V. Z.: Dobra srca. Povest. 14. Ivo Trošt: Sneg. Povest. 15. Sneženi mož. Podoba. 16. Davorinov: Junakova pesem. Pesem. 17. Pouk in zabava: Besedna uganka. — Rešitev zastavice v podobah v prvi številki. — Rešilci. — Umetnik pri cesarju. — Otroško pojmovanje vojne. — Oče in sin — padla kot junaka. — Na straži. Podoba. — Kotiček g. Doropoljskega.

Popotnik ima v I. letošnji številki to vsebino: 1. Pro domo. 2. Ptacek: Afiorizmi, ki niso zapisani v obči pedagogiki. 3. Frančev: Evangelij dela. 4. Miro Sijaneč, Maribor: Dušni boji. 5. Pav. Flere: Naša »šolska občina«. 6. Dr. Ivan Lah: Pater Hipolit in njegov »Orbis pictus«. 7. Sirius Mir: Ivri iz raznih svetov vzgoje. 8. Iz šolskega dela: Vsem, ki so dobre volje. Lepopisje na višji stopnji. Improvizacija v šoli. Vojno posojilo v šoli. Izgotavljeni nakupljeni ali od otrok napravljeni fizikalni aparati? 9. Slovstvo: Ocene. Književne novosti. Časopisni pregled. 10. Razgled: Kultura. Slovstvo. To in ono.

Kranjske vesti.

—r— S seje občinskega sveta ljubljanskega dne 19. pret. m. Občinski svetnik dr. Fran Novak poroča o novi izvolitvi kuratorja mestnega dekliškega liceja za dobo 1915—1917. Koncem seje so se vršile volitve. Izvoljeni so bili z 20 glasovi podžupan dr. Triller in občinski svetniki Dimnik, Hudovernik, Mally, Ružička, Planinšek, Likozar ter ge. Tavčarjeva in dr. Kokaljeva. Obč. svetnik Jeglič je ostal z 10 glasovi v majšini, 7 listkov je

bilo praznih. Kuratorij dnevnega zavetišča za šolske otroke je prosil za zvišanje prispevkov za to zavetišče. Poroča obč. svetnik Likozar. Doslej je dobilo 36 otrok IV. in II. mestne ljudske šole brezplačno kosilo in kruh, ker se je zaračunavalo z 20 vin. Odslej naj se izda za to po 28 vin. in se zahteva ta vsota tudi od drugih otrok, ki ostanejo v zavetišču. Obč. svetnik Jeglič je proti temu zvišanju, češ, da zadostuje 20 vin., nakar ga poročevalec zavrne z začudenjem, da more šolnik govoriti o tem, da ena učna oseba lahko nadzoruje 90 otrok. Zaradi raznih okoliščin so iz zavetišča izostale že vse deklice in tudi mnogo dečkov. Starši šentjakobskega okraja so tudi že prosili, da naj bi zavetišče ostalo tam. V sedanjih časih 16 vin. za opoldne gotovo ni preveč, in za 12 vin. kruha lahko otrok sne danes naenkrat. Predlog se sprejme proti glasovom S. L. S. — Zupan dr. Tavčar naznanja, da je Engelbert Gangl odložil svoj mandat v deželni šolskem svetu. Volitev se bo vršila v prihodnji seji. — Končno izreka obč. svetnik Jeglič željo, da bi se stojnic v bližini šol odpravile. Zupan mu pritrdi, da je njegov predlog iz vzgojnih ozirov upravičen in da se bo upošteval, kadar se šole ne bodo rabile več v toliki meri za vojaštvo.

—r— Razpis učiteljske službe. Na štiri razredni ljudski šoli v Planini (okraj logaški) je razpisano eno učno mesto v stalno nameščenje. Prošnje do 15. febr.

—r— Bolan med Rusi. Učitelj v Dragi pri Ribnici Josip Jarh leži ranjen v vojaški bolnišnici v Kijevu.

—r— Društvo »Mladiki« v Ljubljani poslana druga božična denarna zbirka slovenskih žena na korist ranjenim vojakom znaša 1361 K 22 vin. Pač lepa vsota!

—r— V ruskem ujetništvu je tovariš Vinko Robljek, nadučitelj v Podkrajju pri Vipavi. Pisal je svoji ženi z datumom 30. decembra, da je bil 21. novembra ranjen v stegno, potem je obležal in bil ujet ter se nahaja sedaj nekje blizu Moskve. Naj pride zopet zdrav v domovino!

—r— Pojasnilo. V »Slov. Narodu« čitamo: Kako nezanesljiva so poročila z bojišč, kaže nastopi slučaj: Prve dni meseca januarja t. l. so prinesli razni časopisi vest, da je padel na južnem bojišču učitelj Frlan s Studenega pri Postojni in da leži pokopan na koruznem polju ob reki Kolubari. Mislim sem takoj, da je to tovariš in prijatelj Makso Milan Furlan, učitelj v Smihelu, p. Hrašče pri Postojni, doma s Podrage na Vipavskem. Ker pa priimek brez krstnega imena ni bil pravi in njegov službeni kraj netočen, sem se obrnil na »Slov. Narod«, če bi mi mogel kdo dati o tem kako pojasnilo. In res v treh dneh dobim od prijatelja Iv. Šraja, vodje meščanske šole v Postojni, dopisnico, ki pravi: Dne 7. t. m. sem dobil od tovariša Viktorja Volka z južnega bojišča dopisnico, datirano s 30. novembrom, na katero je med drugim tudi napisal: »Dne 23. t. m. je padel učitelj Furlan s Smihela.« Dne 19. januarja t. l. pa dobim od prijatelja Fr. Cimermana (c. in kr. S. H. D. 2. bat. št. 2, vojna pošta 15) razglednico, ki pravi: »Bodite brez skrbi za tistim, za katerim ste vprašali v »Slovenskem Narodu«. Bila sva skupaj pred par dnevi; on je namreč v bolnišnici, pa kmalu okreva.« Zahvalim se mu, mu takoj odpisem in ga prosim za božjo voljo, naj mi vendar kaj natančnejšega poroča o prijatelju, da se lahko on moti, ker se mnogo ljudi piše Frlan, Furlan, Furlani itd., da naj dobro poizve, če je dotični res učitelj M. Milan Furlan. Komaj oddam to pismo, že dobim od prijatelja Lenarta Del Linza z Razdrtega na Notranjskem (c. kr. domobr. polk 23., št. 6., II. bataljon, vojna pošta 76) dopisnico, ki pravi: V »Slov. Narodu« z dne 9. januarja si prosil v zadevi učitelja Furlana. Furlan je padel na bojišču pri Kolobari dne 23. novembra okrog 10. v schwarm-liniji. Isto lahko zveš v verlustlisti, a ne znam, ako bode zaznamovan, ker je bila istikrat velika zmešnjava in tudi našega bataljona ni več. — Učitelj Volk ostal kot srbski ujetnik. Tóda prijatelj Fr. Cimerman še vedno vzdržuje svojo trditev, da je prijatelj v bolnišnici, piše namreč: . . . Dolžnost mi je, vam cenj. željo izpolniti. G. Maks Milan Furlan se nahaja na poti boljšanja, jaz sem do malega vsaki dan z g. skupaj, kajti jaz sem edini Slovenec, kar nas je pri naši bateriji. . . . V kratkem vam pišem pismo ter kaj bolj natančno. Upajmo, da je zadnja vest prava in da se s prijateljem Milanom še vidimo pod zvezdami.†) — Fran Zaman, nadučitelj v Hrenovcih, pošta Hrašče pri Postojni.

—r— Poročil se je dne 1. t. m. Frančišek Jurman, c. kr. poštni asistent, služ-

†) Tudi mi se pridružujemo tej želji. Uredn.

bujoč pri poštnem in brzojavnem uradu Ljubljana 1, z gospodično Angelo Gregorinovo, hčerko tovariša nadučitelja J. Gregorina, ki živi zdaj na Viču v pokoju. Bilo srečno!

—r— V srbskem ujetništvu je Ivan Vadenjaj, nadučitelj na Premu na Notranjskem. Pisal je svoji materi, da se nahaja kot strežnik v bolnišnici v mestu Aleksinac blizu Niša in da se mu dobro godi.

—r— Delo za vojake. Učiteljica Marija Žgurjeva v Radomlju je nabrala v družbi dveh deklet Katarine Cerarjeve in Katarine Jermanove, znesek 76 K, za kateri znesek se je kupila volna. Pri izdelovanju volnenih izdelkov so sodelovale vaška dekleta in šolske deklice. Napletjo se je pod vodstvom učiteljice Marije Žgurjeve 22 parov nogavic, 19 parov zapestnikov, 12 havb, 16 parov rokavic in 3 pare kolenic. Prvo izvršeno delo, 5 parov nogavic in 2 para zapestnikov, se je poslalo na pristojno mesto v Ljubljano, vse drugo se je razdalo med vojake domačine. Poleg tega se je nabralo tudi mnogo živil: krompirja, jajc, jabolk, bele moke in leče. Vsa ta nabrana darila so se poslala v domobransko bolnišnico v Ljubljano. Vsem darovalcem iskrena hvala! — Sedaj pa prav pridno izdelujejo papirnate izdelke, ki smo jih že odposlali 1545 parov.

—r— Imenovanje. Učitelj 9. činovnega razreda na držav. obrtni šoli v Ljubljani, inž. Milan pl. Šuklje, je dobil naslov profesorja.

—r— Častni znak II. razreda »Rdečega križa« je prejel Karel Simon, okrajni šolski nadzornik v Kranju.

—r— Umrl je dne 5. t. m. g. Franc Lobe, oče tovariša Henrika Lobeta, nadučitelja v Zagradcu, ki je sedaj pri vojaki. — Bodi vrlemu možu blag spomin; sinu pa naše sožalje!

—r— Umrla je dne 7. t. m. v Zgornji Hrušici pri Ljubljani gospa Marija Ciu-hova v starosti 71 let — mati tovarišice Ane Ciuhove, učiteljice pri Sv. Duhu na Stari gori, in tovariša Franca Ciuhe, nadučitelja v Smledniku, ki je sedaj v vojni, bržkone v ruskem ujetništvu. Ni mu bilo dano, da bi spremil ljubljeno mater na zadnjem potu k večnemu počitku. Naj ga varuje njen blagoslov! — Blagi ženi blag spomin! Hčeri in sinu naše sožalje!

—r— V Toplicah pri Zagorju ob Savi so na tamonjski šestrazredni ljudski šoli dosedaj izdelali in odposlali za naše vrle bojevnike šest pošiljatev toplega oblačila. In sicer teh-le izdelkov: 80 snežnih čepic, 380 parov zapestnikov, 12 parov zapestnikov z odprtim palcem, 65 parov kolenic, 66 parov dokolenic in 116 parov ovojev za noge. Medtem smo več parov negavic in dokolenic oddali tudi za domače vojake. Poleg tega so učenci nabrali za begunce pri Krškem velik zaboj perila, obuvala in povrhne obleke. — Za vse volnene izdelke je na iniciativo g. rudniškega ravatelja inž. Paura darovala večino volne tukajšnja bratovska skladnica Trboveljske premogokopne družbe, deloma je je nakupil krajni šolski svet in nekaj se je te nakupilo iz zneska 175 49 K, ki so ga v ta namen nabrale oddotne marljive učenke. Reči moramo, da mla in stari tekmujejo, kako bi bolje sodelovali za naše domovino braneče vojaštvo. — Dne 15. decembra t. l. se je v pritličju naše šole v 3 sobah nastanila rekonvalescentnica »Rdečega križa« za ranjence. Dobili smo vojaštvo peterih narodnosti, izmed katerih je večina Slovencev. Mesta odislih vojakov zasedajo sedaj večina domačini iz okolice. Zadnji čas je prišel v to bolnico tudi tovariš Sovre iz Radeč na Dolenskem. Dne 24. decembra t. l. je tu nastanjen ranjenec priredil neumorno delujoči damski komite krasno božičnico pod vodstvom preblagorodne gospe Vilme Pauerjeve, soproge tukajšnjega rudniškega ravatelja. Vsak izmed teh je bil obdarovan s toplim perilom, napolnjenim cigaretnim etujem, zobnim praškom in ščetko, vzglalom na kremen, žepnim nožem, pitico in sadjem. Ob prižganem božičnem drevescu in krasno okrašeni cesarski sobi je najprvo zaigral tukajšnji obč. priznani salonski sekstet cesarsko himno in takoj nato mehkoobno-rhločutno »Tiha noč, sveta noč«, ob kateri je marsikatero junakovo oko postalo rošno. Nato je v slov. in nemškem jeziku v jedrnatem in ganljivem govoru naše bojevnike pozdravil naš velespoštovani g. zdravnik dr. Tomo Zarnik, ki leči tudi bolečine tukajšnjih rekonvalescentov. Končno je Ogre pozdravil v njih maternem jeziku g. rudniški ravatelj inž. J. Pauer, ki si je za to bolnico pridobil glavne zasluge in se obenem zahvali vsem, ki so z darovi ali kakorkoli si bodi pripomogli, da se je slovesnost tako sijajno izvršila.

—r— Konec I. polletja. Dne 4. t. m. se je za nedoločen čas prekinil pouk na mest. slovenski dekliški štirazrednici v Ljubljani, ker potrebuje vojaška uprava šolske prostore v Lichtenturničnem zavodu v vojaške namene. — Ako se posreči dobiti nekaj poldni za pouk na še obstoječih dekli-

ških šolah, se bo to naznanilo potom časopisja.

—r— V ruskem ujetništvu se nahaja rezervni poročnik Ivan Rigler, učitelj v Semiču. Pisal je svoji ženi, da je bil ranjen in da je nezavesten ležal v jarku. Pobrli so ga Rusi in ga z njegovim slugo vred odvedli v ujetništvo. To obvestilo je pisano na avstrijsko vojno dopisnico, cenzurirano pa je že od ruske vojne oblasti, kar dokazuje, da je tovariš Rigler pisal dopisnico na potu v bolnico.

—r— Iz ljudsko-šolske službe. Učiteljska kandidatinja Ivana Vercetova je imenovana za supletinjo v Ajdovci. Učiteljska kandidatinja Rihteršičeva je pripuščena k brezplačni šolski praksi na tri-razrednici v Srednji vasi.

—r— Dijaki c. kr. državne realke v Idriji prirede v soboto, 13. t. m., na korist rodovinam vpoklicancev v c. kr. rudniških gledališču predstavo, in sicer uprizore dramatično sliko v enem dejanju »Filozof« in dramo v enem dejanju »De-diščina«. Obe igri je spisal E. Gangl.

Štajerske vesti.

Hermina Stritarjeva.

Iz St. Vida-Grobelnega nam pišejo: Dne 31. januarja t. l. smo sprenili k večnemu počitku zemeljske ostanke tukajšnje vrle učiteljice gospe Hermine Stritarjeve, rojene Ravnikarjeve. Bila je kot učiteljica vestna in marljiva do zadnjega — v torek se v šoli, a že 29. januarja, v petek, so naznanjali zvonovi žalostno vest, da ni več nje, ki je bila ljubljena otrok. Nič se ni mogel misliti, da pojde tako hitro — srepa smrt je le zamahnila in uničila življenje, še polno upov in nad. Bila pa ni le vzgojevalka — bila je tudi zvesta in ljubljena soproga in preskrbna mati. Solzne so bile skoraj slehrne oči, ko smo stali ob pre-rani gomili nje, ki nam je bila ob vsaki pri-liki prijetna družabnica. V mnogobrojem številu je prihitelo učiteljstvo in občinstvo od vseh strani izkazat čast in s spoštovanjem zalučoj za njo, ki spava v senci sto-letnih hrastov in temni jelk. Ob grobu žaluje soprog tovariš nadučitelj Jos. Stritar in otroka, ki je njima posvetila vse moči, hoteč jima preskrbeti lepo bodočnost. Zalučočemu soprogu in sorodnikom naše sožalje! Blagi pokojnici pa bodi zemljica lahka in blag spomin!

Albert Horvatek.

Dne 27. januarja t. l. je umrl v Mariboru, zadet od kapi, deželni poslanec Albert Horvatek, bivši učitelj. — Albert Horvatek je imel burno preteklost in šel je, ali bolje, moral je iti, zgodaj v pokoj. Služboval je na Gornjem Štajerskem, in čut za trpeče delavske sloje ga je napotil, da je stopil v vrste socialne demokracije, kar so mu njegovi predpostavljene zamerili. Kot govornik je imel mnogo daru, govorica mu je tekla gladko, brez strasti, in nekoliko preko srednjevleklja postava, z visokim čelom ter osivelimi lasmi in brado, vse to spojeno z gotovim dostojanstvom, mu je kmalu priborilo med tovariši, vodilnimi socialnimi demokrati, odlično sodočujoče mesto. — Zadnjega pol leta sem so se v njem marsikateri pojmi preobrazili in zlasti n a š e narodne težnje je pričel motriti s popolnoma drugega stališča. Dočim je skoro še pred dvema letoma pobijal slovensko zahtevo po slovenski narodni šoli v Studencih tik Maribora, je sedaj priznaval potrebo te šole. — Bil je značajan, odkrit, simpatičen mož, ki se je tudi slovenskega učiteljstva oklepaj z ljubečim srcem. Bodi mu tudi v naših vrstah ohranjen ljub spomin!

—š— Čadram pri Konjicah. Pišejo nam: Deklice tukajšnje šestrazrednice izdelujejo od začetka novembra pret. leta prav pridno zimске reči za vojake. »Rdečemu križu« v Gradec smo že odposlali: 40 parov nogavic, 188 ušesnih pokrival, 76 zapestnikov in 36 ovitkov za kolena. Vrhutega so bili obdarovani z garnituro toplih reči malone vsi domačini, ki se nahajajo na bojiščih, oziroma so šele pred kratkim odrinili v črnovojniško službo. Sredstva za nabavo potrebnega gradiva si je pridobilo šolsko vodstvo potom zbirke po šolskem okolišu; ta zbirka je dala 293 K 49 v, h kateremu znesku je prispevala občina Oplotnica 100 K, krajni šolski svet čadramski pa 50 K. — 13 kg volne je dobila šola podarjenih od urada za vojno oskrbo. Iz te volne izdelujejo sedaj deklice pridno šale ali vratne ovitke. Obče moremo z zadovoljnostjo poudarjati, da se učenke delu za oskrbo branilcev domovine posvečajo z veseljem in vnemo.

—š— Čadram pri Konjicah. Poročajo nam: Dne 20. dec. pret. leta je ponesrečil

nas, zakaj drugi dan v jutro niso naši več hoteli ostati v svojih okopih, na lastno pest so hoteli pregnati močnejšega sovražnika; a glej čuda, ko vendar pridružio do sovražnih okopov, vidimo strašno sliko pred seboj. Jarki so bili napolnjeni s trupli sovražnih čet, in sneg je kazal krvave sledove. Strašen vtisk je napravilo to name, mrzlo mi je postalo od tega tako strašnega prizora, ki ga nikdar v svojem življenju ne pozabim. — S tem, da smo držali to višino, smo sovražniku vzeli predzadnjo višino na poti v Pranjani. Naš slavni brigadir, plemeniti mož, Nöring, je imenoval ta-le dan praznik našega polka. — Prav na kratko sem vam označil junaško ponašanje naših hrabrih Hrvatov iz Dalmacije.

FRANCOSKI UČITELJI V VOJNI.

»Temps« poroča: Na seji zborničnega odseka za uk je minister Sarrant naznanil, da je pri vojaki 25.000 članov višjega učiteljstva in da jih je padlo, oziroma bilo ranjenih 3500. Vsi zavodi za medicinski pouk so prirejeni za bolnišnice za ranjence in istotako je tudi z večino šol. Odrejeno je, da bo pouk, ki je bil začetkom vojne zaradi pomanjkanja učiteljev večidel ustavljen, zopet povsod v normalnem razvoju. Število visokošolcev v Franciji je padlo od 23.000 na 10.500, število gimnazijcev in učencev na licejih od 98.500 na 73.600. Državni podtajnik Dalmier je izjavil, da je že vse poskrbljeno za varstvo umetnin v muzejih. Z zopetno gradnjo porušjenih stavb se prične takoj, kakor hitro pridejo prizadeti kraji iz nevarnosti.

DELO SLOVENSKEGA UČITELJSTVA ZA »RDEČI KRIŽ«.

Ljudska šola v Borovnici 554 K 57 v.; učiteljica Avgusta Mattanovičeva v Ljubljani izkupilo za prodane korbice iz razglednic 42 K 50 v.; nabrano potom šol v okrožju c. kr. okr. šolskega sveta v Sežani 2729 K 41 v.; Tonica Kračmanova in Zinka Fabjanova, učiteljici pri Sv. Lenartu poleg Laškega trga, za februar 4 K; šolsko vodstvo v Cadrani zbirko 293 K 49 v.; učiteljica Marija Žgurjeva v Radomlju zbirko 76 K; skupaj 3699 K 97 v. V zadnji številki izkazanih . K 18240,69 Danes izkazanih K 3699,97

Dostej nabranih K 21940,66
Prosimo nadaljnji obvestil, oziroma izpopolnil dosedanjih izkazov!

Književnost.

Zvonček objavlja v II. letošnji številki to-le vsebino: 1. Iz pesmi Borisa: Ob novem letu. Vladkovi načrti. 2. Ivan Stukelj: Vojakove solze. Povest. 3. Fr. Kuhar. Podoba. 4. Fr. Ivan Ličar. Podoba. 5. Z. Mati. Povest. 6. Silvester Košutnik: Dva pevca. Basen. 7. Ivan Albrecht: Pri oknu. Pesem. 8. Profesor Makso Pirnat: Skladat. Davorin Jenko. Podoba. 10. Davorinov: Majka ne žaluj. Pesem. 11. Slovan Slovanov: Mrz. Povest. 12. Borisov: Cvetka. Pesem. 13. V. Z.: Dobra srca. Povest. 14. Ivo Trošt: Sneg. Povest. 15. Sneženi mož. Podoba. 16. Davorinov: Junakova pesem. Pesem. 17. Pouk in zabava: Besedna uganka. — Rešitev zastavice v podobah v prvi številki. — Rešilci. — Umetnik pri cesarju. — Otroško pojmovanje vojne. — Oče in sin — padla kot junaka. — Na straži. Podoba. — Kotiček g. Doropoljskega.

Popotnik ima v I. letošnji številki to vsebino: 1. Pro domo. 2. Ptacek: Afiorizmi, ki niso zapisani v obči pedagogiki. 3. Frančev: Evangelij dela. 4. Miro Sijaneč, Maribor: Dušni boji. 5. Pav. Flere: Naša »šolska občina«. 6. Dr. Ivan Lah: Pater Hipolit in njegov »Orbis pictus«. 7. Sirius Mir: Ivri iz raznih svetov vzgoje. 8. Iz šolskega dela: Vsem, ki so dobre volje. Lepopisje na višji stopnji. Improvizacija v šoli. Vojno posojilo v šoli. Izgotavljeni nakupljeni ali od otrok napravljeni fizikalni aparati? 9. Slovstvo: Ocene. Književne novosti. Časopisni pregled. 10. Razgled: Kultura. Slovstvo. To in ono.

Kranjske vesti.

—r— S seje občinskega sveta ljubljanskega dne 19. pret. m. Občinski svetnik dr. Fran Novak poroča o novi izvolitvi kuratorja mestnega dekliškega liceja za dobo 1915—1917. Koncem seje so se vršile volitve. Izvoljeni so bili z 20 glasovi podžupan dr. Triller in občinski svetniki Dimnik, Hudovernik, Mally, Ružička, Planinšek, Likozar ter ge. Tavčarjeva in dr. Kokaljeva. Obč. svetnik Jeglič je ostal z 10 glasovi v majšini, 7 listkov je

bilo praznih. Kuratorij dnevnega zavetišča za šolske otroke je prosil za zvišanje prispevkov za to zavetišče. Poroča obč. svetnik Likozar. Doslej je dobilo 36 otrok IV. in II. mestne ljudske šole brezplačno kosilo in kruh, ker se je zaračunavalo z 20 vin. Odslej naj se izda za to po 28 vin. in se zahteva ta vsota tudi od drugih otrok, ki ostanejo v zavetišču. Obč. svetnik Jeglič je proti temu zvišanju, češ, da zadostuje 20 vin., nakar ga poročevalec zavrne z začudenjem, da more šolnik govoriti o tem, da ena učna oseba lahko nadzoruje 90 otrok. Zaradi raznih okoliščin so iz zavetišča izostale že vse deklice in tudi mnogo dečkov. Starši šentjakobskega okraja so tudi že prosili, da naj bi zavetišče ostalo tam. V sedanjih časih 16 vin. za opoldne gotovo ni preveč, in za 12 vin. kruha lahko otrok sne danes naenkrat. Predlog se sprejme proti glasovom S. L. S. — Zupan dr. Tavčar naznanil, da je Engelbert Gangl odložil svoj mandat v deželnem šolskem svetu. Volitev se bo vršila v prihodnji seji. — Končno izreka obč. svetnik Jeglič željo, da bi se stojnic v bližini šol odpravile. Zupan mu pritrdi, da je njegov predlog iz vzgojnih ozirov upravičen in da se bo upošteval, kadar se šole ne bodo rabile več v toliki meri za vojaštvo.

—r— Razpis učiteljske službe. Na štiri razredni ljudski šoli v Planini (okraj logaški) je razpisano eno učno mesto v stalno nameščenje. Prošnje do 15. febr.

—r— Bolan med Rusi. Učitelj v Dragi pri Ribnici Josip Jarh leži ranjen v vojaški bolnišnici v Kijevu.

—r— Društvo »Mladiki« v Ljubljani poslana druga božična denarna zbirka slovenskih žena na korist ranjenim vojakom znaša 1361 K 22 vin. Pač lepa vsota!

—r— V ruskem ujetništvu je tovariš Vinko Robljek, nadučitelj v Podkrajju pri Vipavi. Pisal je svoji ženi z datumom 30. decembra, da je bil 21. novembra ranjen v stegno, potem je obležal in bil ujet ter se nahaja sedaj nekje blizu Moskve. Naj pride zopet zdrav v domovino!

—r— Pojasnilo. V »Slov. Narodu« čitamo: Kako nezanesljiva so poročila z bojišč, kaže nastopi slučaj: Prve dni meseca januarja t. l. so prinesli razni časopisi vest, da je padel na južnem bojišču učitelj Frlan s Studenega pri Postojni in da leži pokopan na koruznem polju ob reki Kolubari. Mislim sem takoj, da je to tovariš in prijatelj Makso Milan Furlan, učitelj v Smihelu, p. Hrašče pri Postojni, doma s Podrage na Vipavskem. Ker pa priimek brez krstnega imena ni bil pravi in njegov službeni kraj netočen, sem se obrnil na »Slov. Narod«, če bi mi mogel kdo dati o tem kako pojasnilo. In res v treh dneh dobim od prijatelja Iv. Šraja, vodje meščanske šole v Postojni, dopisnico, ki pravi: Dne 7. t. m. sem dobil od tovariša Viktorja Volkja z južnega bojišča dopisnico, datirano s 30. novembrom, na katero je med drugim tudi napisal: »Dne 23. t. m. je padel učitelj Furlan s Smihela.« Dne 19. januarja t. l. pa dobim od prijatelja Fr. Cimermana (c. in kr. S. H. D. 2. bat. št. 2, vojna pošta 15) razglednico, ki pravi: »Bodite brez skrbi za tistim, za katerim ste vprašali v »Slovenskem Narodu«. Bila sva skupaj pred par dnevi; on je namreč v bolnišnici, pa kmalu okreva.« Zahvalim se mu, mu takoj odpisem in ga prosim za božjo voljo, naj mi vendar kaj natančnejšega poroča o prijatelju, da se lahko on moti, ker se mnogo ljudi piše Frlan, Furlan, Furlani itd., da naj dobro poizve, če je dotični res učitelj M. Milan Furlan. Komaj oddam to pismo, že dobim od prijatelja Lenarta Del Linza z Razdrtega na Notranjskem (c. kr. domobr. polk 23., št. 6., II. bataljon, vojna pošta 76) dopisnico, ki pravi: V »Slov. Narodu« z dne 9. januarja si prosil v zadevi učitelja Furlana. Furlan je padel na bojišču pri Kolobari dne 23. novembra okrog 10. v schwarm-liniji. Isto lahko zveš v verlustlisti, a ne znam, ako bode zaznamovan, ker je bila istikrat velika zmešnjava in tudi našega bataljona ni več. — Učitelj Volk ostal kot srbski ujetnik. Tóda prijatelj Fr. Cimerman še vedno vzdržuje svojo trditev, da je prijatelj v bolnišnici, piše namreč: . . . Dolžnost mi je, vam cenj. željo izpolniti. G. Maks Milan Furlan se nahaja na poti boljšanja, jaz sem do malega vsaki dan z g. skupaj, kajti jaz sem edini Slovenec, kar nas je pri naši bateriji. . . . V kratkem vam pišem pismo ter kaj bolj natančno. Upajmo, da je zadnja vest prava in da se s prijateljem Milanom še vidimo pod zvezdami.†) — Fran Zaman, nadučitelj v Hrenovcih, pošta Hrašče pri Postojni.

—r— Poročil se je dne 1. t. m. Frančišek Jurman, c. kr. poštni asistent, služ-

†) Tudi mi se pridružujemo tej želji. Uredn.

bujoč pri poštnem in brzojavnem uradu Ljubljana 1, z gospodično Angelo Gregorinovo, hčerko tovariša nadučitelja J. Gregorina, ki živi zdaj na Viču v pokoju. Bilo srečno!

—r— V srbskem ujetništvu je Ivan Vadenjaj, nadučitelj na Premu na Notranjskem. Pisal je svoji materi, da se nahaja kot strežnik v bolnišnici v mestu Aleksinac blizu Niša in da se mu dobro godi.

—r— Delo za vojake. Učiteljica Marija Žgurjeva v Radomlju je nabrala v družbi dveh deklet Katarine Cerarjeve in Katarine Jermanove, znesek 76 K, za kateri znesek se je kupila volna. Pri izdelovanju volnenih izdelkov so sodelovale vaška dekleta in šolske deklice. Napletjo se je pod vodstvom učiteljice Marije Žgurjeve 22 parov nogavic, 19 parov zapestnikov, 12 havb, 16 parov rokavic in 3 pare kolenic. Prvo izvršeno delo, 5 parov nogavic in 2 para zapestnikov, se je poslalo na pristojno mesto v Ljubljano, vse drugo se je razdalo med vojake domačine. Poleg tega se je nabralo tudi mnogo živil: krompirja, jajc, jabolk, bele moke in leče. Vsa ta nabrana darila so se poslala v domobransko bolnišnico v Ljubljano. Vsem darovalcem iskrena hvala! — Sedaj pa prav pridno izdelujejo papirnate izdelke, ki smo jih že odposlali 1545 parov.

—r— Imenovanje. Učitelj 9. činovnega razreda na držav. obrtni šoli v Ljubljani, inž. Milan pl. Šuklje, je dobil naslov profesorja.

—r— Častni znak II. razreda »Rdečega križa« je prejel Karel Simon, okrajni šolski nadzornik v Kranju.

—r— Umrl je dne 5. t. m. g. Franc Lobe, oče tovariša Henrika Lobeta, nadučitelja v Zagradcu, ki je sedaj pri vojaki. — Bodi vrlemu možu blag spomin; sinu pa naše sožalje!

—r— Umrla je dne 7. t. m. v Zgornji Hrušici pri Ljubljani gospa Marija Ciu-hova v starosti 71 let — mati tovarišice Ane Ciuhove, učiteljice pri Sv. Duhu na Stari gori, in tovariša Franca Ciuhe, nadučitelja v Smledniku, ki je sedaj v vojni, bržkone v ruskem ujetništvu. Ni mu bilo dano, da bi spremil ljubljeno mater na zadnjem potu k večnemu počitku. Naj ga varuje njen blagoslov! — Blagi ženi blag spomin! Hčeri in sinu naše sožalje!

—r— V Toplicah pri Zagorju ob Savi so na tamošnji šestrazredni ljudski šoli dosedaj izdelali in odposlali za naše vrle bojevnike šest pošiljatev toplega oblačila. In sicer teh-le izdelkov: 80 snežnih čepic, 380 parov zapestnikov, 12 parov zapestnikov z odprtim palcem, 65 parov kolenic, 66 parov dokolenic in 116 parov ovojev za noge. Medtem smo več parov negavic in dokolenic oddali tudi za domače vojake. Poleg tega so učenci nabrali za begunce pri Krškem velik zaboj perila, obuvala in povrhne obleke. — Za vse volnene izdelke je na iniciativo g. rudniškega ravnatelja inž. Paura darovala večino volne tukajšnja bratovska skladnica Trboveljske premogokopne družbe, deloma je je nakupil krajni šolski svet in nekaj se je te nakupilo iz zneska 175 49 K, ki so ga v ta namen nabrale oddotne marljive učenke. Reči moramo, da mla in stari tekmujejo, kako bi bolje sodelovali za naše domovino braneče vojaštvo. — Dne 15. decembra t. l. se je v pritličju naše šole v 3 sobah nastanila rekonvalescentnica »Rdečega križa« za ranjence. Dobili smo vojaštvo peterih narodnosti, izmed katerih je večina Slovencev. Mesta odislih vojakov zasedajo sedaj večina domačini iz okolice. Zadnji čas je prišel v to bolnico tudi tovariš Sovre iz Radeč na Tolenskem. Dne 24. decembra t. l. je tu nastanjen ranjenec priredil neumorno delujoči damski komite krasno božičnico pod vodstvom prebлагoročne gospe Vilme Pauerjeve, soproge tukajšnjega rudniškega ravnatelja. Vsak izmed teh je bil obdarovan s toplim perilom, napolnjenim cigaretnim etujem, zobnim praškom in ščetko, vzglalom na kremen, žepnim nožem, pitico in sadjem. Ob prižganem božičnem drevescu in krasno okrašeni cesarski sobi je najprvo zaigral tukajšnji obč. priznani salonski sekstet cesarsko himno in takoj nato mehkoobno-rhločutno »Tiha noč, sveta noč«, ob kateri je marsikatero junakovo oko postalo rošno. Nato je v slov. in nemškem jeziku v jedrnatem in ganljivem govoru naše bojevnike pozdravil naš velespoštovani g. zdravnik dr. Tomo Zarnik, ki leči tudi bolečine tukajšnjih rekonvalescentov. Končno je Ogrje pozdravil v njih maternem jeziku g. rudniški ravnatelj inž. J. Pauer, ki si je za to bolnico pridobil glavne zasluge in se obenem zahvali vsem, ki so z darovi ali kakorkoli si bodi pripomogli, da se je slovesnost tako sijajno izvršila.

—r— Konec I. polletja. Dne 4. t. m. se je za nedoločen čas prekinil pouk na mest. slovenski dekliški štirazrednici v Ljubljani, ker potrebuje vojaška uprava šolske prostore v Lichtenturničnem zavodu v vojaške namene. — Ako se posreči dobiti nekaj poldni za pouk na še obstoječih dekli-

ških šolah, se bo to naznanilo potom časopisja.

—r— V ruskem ujetništvu se nahaja rezervni poročnik Ivan Rigler, učitelj v Semiču. Pisal je svoji ženi, da je bil ranjen in da je nezavesten ležal v jarku. Pobrli so ga Rusi in ga z njegovim slugo vred odvedli v ujetništvo. To obvestilo je pisano na avstrijsko vojno dopisnico, cenzurirano pa je že od ruske vojne oblasti, kar dokazuje, da je tovariš Rigler pisal dopisnico na potu v bolnico.

—r— Iz ljudsko-šolske službe. Učiteljska kandidatinja Ivana Vercetova je imenovana za suplentino v Ajdovci. Učiteljska kandidatinja Rihteršičeva je pripuščena k brezplačni šolski praksi na tri-razrednici v Srednji vasi.

—r— Dijaki c. kr. državne realke v Idriji prirede v soboto, 13. t. m., na korist rodovinam vpoklicancev v c. kr. rudniških gledališču predstavo, in sicer uprizore dramatično sliko v enem dejanju »Filozof« in dramo v enem dejanju »De-diščina«. Obe igri je spisal E. Gangl.

Štajerske vesti.

Hermina Stritarjeva.

Iz St. Vida-Grobelnega nam pišejo: Dne 31. januarja t. l. smo sprenili k večnemu počitku zemeljske ostanke tukajšnje vrle učiteljice gospe Hermine Stritarjeve, rojene Ravnkarjeve. Bila je kot učiteljica vestna in marljiva do zadnjega — v torek se v šoli, a že 29. januarja, v petek, so naznanjali zvonovi žalostno vest, da ni več nje, ki je bila ljubljena otrok. Nič se ni mogel misliti, da pojde tako hitro — srepa smrt je le zamahnila in uničila življenje, še polno upov in nad. Bila pa ni le vzgojevalka — bila je tudi zvesta in ljubljena soproga in preskrbna mati. Solzne so bile skoraj slehrne oči, ko smo stali ob pre-rani gomili nje, ki nam je bila ob vsaki pri-liki prijetna družabnica. V mnogobrojem številu je prihitelo učiteljstvo in občinstvo od vseh strani izkazat čast in s spoštovanjem žalujoč za njo, ki spava v senci sto-letnih hrastov in temni jelk. Ob grobu žaluje soprog tovariš nadučitelj Jos. Stritar in otroka, ki je njima posvetila vse moči, hoteč jima preskrbeti lepo bodočnost. Žalujočemu soprogu in sorodnikom naše sožalje! Blagi pokojnici pa bodi zemljica lahka in blag spomin!

Albert Horvatek.

Dne 27. januarja t. l. je umrl v Mariboru, zadet od kapi, deželni poslanec Albert Horvatek, bivši učitelj. — Albert Horvatek je imel burno preteklost in šel je, ali bolje, moral je iti, zgodaj v pokoj. Služboval je na Gornjem Štajerskem, in čut za trpeče delavske sloje ga je napotil, da je stopil v vrste socialne demokracije, kar so mu njegovi predpostavljene zamerili. Kot govornik je imel mnogo daru, govorica mu je tekla gladko, brez strasti, in nekoliko preko srednjevleklja postava, z visokim čelom ter osivelimi lasmi in brado, vse to spojeno z gotovim dostojanstvom, mu je kmalu priborilo med tovariši, vodilnimi socialnimi demokrati, odlično sodočujoče mesto. — Zadnjega pol leta sem so se v njem marsikateri pojmi preobrazili in zlasti n a š e narodne težnje je pričel motriti s popolnoma drugega stališča. Dočim je skoro še pred dvema letoma pobijal slovensko zahtevo po slovenski narodni šoli v Studencih tik Maribora, je sedaj priznaval potrebo te šole. — Bil je značajan, odkrit, simpatičen mož, ki se je tudi slovenskega učiteljstva oklepaj z ljubečim srcem. Bodi mu tudi v naših vrstah ohranjen ljub spomin!

—š— Čadram pri Konjicah. Pišejo nam: Deklice tukajšnje šestrazrednice izdelujejo od začetka novembra pret. leta prav pridno zimске reči za vojake. »Rdečemu križu« v Gradec smo že odposlali: 40 parov nogavic, 188 ušesnih pokrival, 76 zapestnikov in 36 ovitkov za kolena. Vrhutega so bili obdarovani z garnituro toplih reči malone vsi domačini, ki se nahajajo na bojiščih, oziroma so šele pred kratkim odrinili v črnovojniško službo. Sredstva za nabavo potrebnega gradiva si je pridobilo šolsko vodstvo potom zbirke po šolskem okolišu; ta zbirka je dala 293 K 49 v, h kateremu znesku je prispevala občina Oplotnica 100 K, krajni šolski svet čadramski pa 50 K. — 13 kg volne je dobila šola podarjenih od urada za vojno oskrbo. Iz te volne izdelujejo sedaj deklice pridno šale ali vratne ovitke. Obče moremo z zadovoljnostjo poudarjati, da se učenke delu za oskrbo branilcev domovine posvečajo z veseljem in vnemo.

—š— Čadram pri Konjicah. Poročajo nam: Dne 20. dec. pret. leta je ponesrečil

nas, zakaj drugi dan v jutro niso naši več hoteli ostati v svojih okopih, na lastno pest so hoteli pregnati močnejšega sovražnika; a glej čuda, ko vendar pridružio do sovražnih okopov, vidimo strašno sliko pred seboj. Jarki so bili napolnjeni s trupli sovražnih čet, in sneg je kazal krvave sledove. Strašen vtisk je napravilo to name, mrzlo mi je postalo od tega tako strašnega prizora, ki ga nikdar v svojem življenju ne pozabim. — S tem, da smo držali to višino, smo sovražniku vzeli predzadnjo višino na poti v Pranjani. Naš slavni brigadir, plemeniti mož, Nöring, je imenoval ta-le dan praznik našega polka. — Prav na kratko sem vam označil junaško ponašanje naših hrabrih Hrvatov iz Dalmacije.

FRANCOSKI UČITELJI V VOJNI.

»Temps« poroča: Na seji zborničnega odseka za uk je minister Sarrant naznanil, da je pri vojaki 25.000 članov višjega učiteljstva in da jih je padlo, oziroma bilo ranjenih 3500. Vsi zavodi za medicinski pouk so prirejeni za bolnišnice za ranjence in istotako je tudi z večino šol. Odrejeno je, da bo pouk, ki je bil začetkom vojne zaradi pomanjkanja učiteljev večidel ustavljen, zopet povsod v normalnem razvoju. Število visokošolcev v Franciji je padlo od 23.000 na 10.500, število gimnazijcev in učencev na licejih od 98.500 na 73.600. Državni podtajnik Dalmier je izjavil, da je že vse poskrbljeno za varstvo umetnin v muzejih. Z zopetno gradnjo porušeni stavb se prične takoj, kakor hitro pridejo prizadeti kraji iz nevarnosti.

DELO SLOVENSKEGA UČITELJSTVA ZA »RDEČI KRIŽ«.

Ljudska šola v Borovnici 554 K 57 v.; učiteljica Avgusta Mattanovičeva v Ljubljani izkupilo za prodane korbice iz razglednic 42 K 50 v.; nabrano potom šol v okrožju c. kr. okr. šolskega sveta v Sežani 2729 K 41 v.; Tonica Kračmanova in Zinka Fabjanova, učiteljici pri Sv. Lenartu poleg Laškega trga, za februar 4 K; šolsko vodstvo v Cadrani zbirko 293 K 49 v.; učiteljica Marija Žgurjeva v Radomlju zbirko 76 K; skupaj 3699 K 97 v. V zadnji številki izkazanih . K 18240,69 Danes izkazanih K 3699,97

Dostej nabranih K 21940,66
Prosimo nadaljnji obvestil, oziroma izpopolnil dosedanjih izkazov!

Književnost.

Zvonček objavlja v II. letošnji številki to-le vsebino: 1. Iz pesmi Borisova: Ob novem letu. Vladkovi načrti. 2. Ivan Stukelj: Vojakove solze. Povest. 3. Fr. Kuhar. Podoba. 4. Fr. Ivan Ličar. Podoba. 5. Z. Mati. Povest. 6. Silvester Košutnik: Dva pevca. Basen. 7. Ivan Albrecht: Pri oknu. Pesem. 8. Profesor Makso Pirnat: Skladat. Davorin Jenko. Podoba. 10. Davorinov: Majka ne žaluj. Pesem. 11. Slovan Slovanov: Mrz. Povest. 12. Borisov: Cvetka. Pesem. 13. V. Z.: Dobra srca. Povest. 14. Ivo Trošt: Sneg. Povest. 15. Sneženi mož. Podoba. 16. Davorinov: Junakova pesem. Pesem. 17. Pouk in zabava: Besedna uganka. — Rešitev zastavice v podobah v prvi številki. — Rešilci. — Umetnik pri cesarju. — Otroško pojmovanje vojne. — Oče in sin — padla kot junaka. — Na straži. Podoba. — Kotiček g. Doropoljskega.

Popotnik ima v I. letošnji številki to vsebino: 1. Pro domo. 2. Ptacek: Afiorizmi, ki niso zapisani v obči pedagogiki. 3. Frančev: Evangelij dela. 4. Miro Sijaneč, Maribor: Dušni boji. 5. Pav. Flere: Naša »šolska občina«. 6. Dr. Ivan Lah: Pater Hipolit in njegov »Orbis pictus«. 7. Sirius Mir: Ivri iz raznih svetov vzgoje. 8. Iz šolskega dela: Vsem, ki so dobre volje. Lepopisje na višji stopnji. Improvizacija v šoli. Vojno posojilo v šoli. Izgotavljeni nakupljeni ali od otrok napravljeni fizikalni aparati? 9. Slovstvo: Ocene. Književne novosti. Časopisni pregled. 10. Razgled: Kultura. Slovstvo. To in ono.

Kranjske vesti.

—r— S seje občinskega sveta ljubljanskega dne 19. pret. m. Občinski svetnik dr. Fran Novak poroča o novi izvolitvi kuratorja mestnega dekliškega liceja za dobo 1915—1917. Koncem seje so se vršile volitve. Izvoljeni so bili z 20 glasovi podžupan dr. Triller in občinski svetniki Dimnik, Hudovernik, Mally, Ružička, Planinšek, Likozar ter ge. Tavčarjeva in dr. Kokaljeva. Obč. svetnik Jeglič je ostal z 10 glasovi v majšini, 7 listkov je

bilo praznih. Kuratorij dnevnega zavetišča za šolske otroke je prosil za zvišanje prispevkov za to zavetišče. Poroča obč. svetnik Likozar. Doslej je dobilo 36 otrok IV. in II. mestne ljudske šole brezplačno kosilo in kruh, ker se je zaračunavalo z 20 vin. Odslej naj se izda za to po 28 vin. in se zahteva ta vsota tudi od drugih otrok, ki ostanejo v zavetišču. Obč. svetnik Jeglič je proti temu zvišanju, češ, da zadostuje 20 vin., nakar ga poročevalec zavrnil z začudenjem, da more šolnik govoriti o tem, da ena učna oseba lahko nadzoruje 90 otrok. Zaradi raznih okoliščin so iz zavetišča izostale že vse deklice in tudi mnogo dečkov. Starši šentjakobskega okraja so tudi že prosili, da naj bi zavetišče ostalo tam. V sedanjih časih 16 vin. za opoldne gotovo ni preveč, in za 12 vin. kruha lahko otrok sne danes naenkrat. Predlog se sprejme proti glasovom S. L. S. — Zupan dr. Tavčar naznanil, da je Engelbert Gangl odložil svoj mandat v deželni šolskem svetu. Volitev se bo vršila v prihodnji seji. — Končno izreka obč. svetnik Jeglič željo, da bi se stojnic v bližini šol odpravile. Zupan mu pritrdi, da je njegov predlog iz vzgojnih ozirov upravičen in da se bo upošteval, kadar se šole ne bodo rabile več v toliki meri za vojaštvo.

—r— Razpis učiteljske službe. Na štiri razredni ljudski šoli v Planini (okraj logaški) je razpisano eno učno mesto v stalno nameščenje. Prošnje do 15. febr.

—r— Bolan med Rusi. Učitelj v Dragi pri Ribnici Josip Jarh leži ranjen v vojaški bolnišnici v Kijevu.

—r— Društvo »Mladiki« v Ljubljani poslana druga božična denarna zbirka slovenskih žena na korist ranjenim vojakom znaša 1361 K 22 vin. Pač lepa vsota!

—r— V ruskem ujetništvu je tovariš Vinko Robljek, nadučitelj v Podkrajju pri Vipavi. Pisal je svoji ženi z datumom 30. decembra, da je bil 21. novembra ranjen v stegno, potem je obležal in bil ujet ter se nahaja sedaj nekje blizu Moskve. Naj pride zopet zdrav v domovino!

—r— Pojasnilo. V »Slov. Narodu« čitamo: Kako nezanesljiva so poročila z bojišč, kaže nastopi slučaj: Prve dni meseca januarja t. l. so prinesli razni časopisi vest, da je padel na južnem bojišču učitelj Frlan s Studenega pri Postojni in da leži pokopan na koruznem polju ob reki Kolubari. Mislim sem takoj, da je to tovariš in prijatelj Makso Milan Furlan, učitelj v Smihelu, p. Hrašče pri Postojni, doma s Podrage na Vipavskem. Ker pa priimek brez krstnega imena ni bil pravi in njegov službeni kraj netočen, sem se obrnil na »Slov. Narod«, če bi mi mogel kdo dati o tem kako pojasnilo. In res v treh dneh dobim od prijatelja Iv. Šraja, vodje meščanske šole v Postojni, dopisnico, ki pravi: Dne 7. t. m. sem dobil od tovariša Viktorja Volka z južnega bojišča dopisnico, datirano s 30. novembrom, na katero je med drugim tudi napisal: »Dne 23. t. m. je padel učitelj Furlan s Smihela.« Dne 19. januarja t. l. pa dobim od prijatelja Fr. Cimermana (c. in kr. S. H. D. 2. bat. št. 2, vojna pošta 15) razglednico, ki pravi: »Bodite brez skrbi za tistim, za katerim ste vprašali v »Slovenskem Narodu«. Bila sva skupaj pred par dnevi; on je namreč v bolnišnici, pa kmalu okreva.« Zahvalim se mu, mu takoj odpisem in ga prosim za božjo voljo, naj mi vendar kaj natančnejšega poroča o prijatelju, da se lahko on moti, ker se mnogo ljudi piše Frlan, Furlan, Furlani itd., da naj dobro poizve, če je dotični res učitelj M. Milan Furlan. Komaj oddam to pismo, že dobim od prijatelja Lenarta Del Linza z Razdrtega na Notranjskem (c. kr. domobr. polk 23., št. 6., II. bataljon, vojna pošta 76) dopisnico, ki pravi: V »Slov. Narodu« z dne 9. januarja si prosil v zadevi učitelja Furlana. Furlan je padel na bojišču pri Kolobari dne 23. novembra okrog 10. v schwarm-liniji. Isto lahko zveš v verlustlisti, a ne znam, ako bode zaznamovan, ker je bila istikrat velika zmešnjava in tudi našega bataljona ni več. — Učitelj Volk ostal kot srbski ujetnik. Tóda prijatelj Fr. Cimerman še vedno vzdržuje svojo trditev, da je prijatelj v bolnišnici, piše namreč: . . . Dolžnost mi je, vam cenj. željo izpolniti. G. Maks Milan Furlan se nahaja na poti boljšanja, jaz sem do malega vsaki dan z g. skupaj, kajti jaz sem edini Slovenec, kar nas je pri naši bateriji. . . . V kratkem vam pišem pismo ter kaj bolj natančno. Upajmo, da je zadnja vest prava in da se s prijateljem Milanom še vidimo pod zvezdami. — Fran Zaman, nadučitelj v Hrenovicah, pošta Hrašče pri Postojni.

—r— Poročil se je dne 1. t. m. Frančišek Jurman, c. kr. poštni asistent, služ-

†) Tudi mi se pridružujemo tej želji. Uredn.

bujoč pri poštnem in brzojavnem uradu Ljubljana 1, z gospodično Angelo Gregorinovo, hčerko tovariša nadučitelja J. Gregorina, ki živi zdaj na Viču v pokoju. Bilo srečno!

—r— V srbskem ujetništvu je Ivan Vadenjaj, nadučitelj na Premu na Notranjskem. Pisal je svoji materi, da se nahaja kot strežnik v bolnišnici v mestu Aleksinac blizu Niša in da se mu dobro godi.

—r— Delo za vojake. Učiteljica Marija Žgurjeva v Radomlju je nabrala v družbi dveh deklet Katarine Cerarjeve in Katarine Jermanove, znesek 76 K, za kateri znesek se je kupila volna. Pri izdelovanju volnenih izdelkov so sodelovale vaška dekleta in šolske deklice. Napletjo se je pod vodstvom učiteljice Marije Žgurjeve 22 parov nogavic, 19 parov zapestnikov, 12 havb, 16 parov rokavic in 3 pare kolenic. Prvo izvršeno delo, 5 parov nogavic in 2 para zapestnikov, se je poslalo na pristojno mesto v Ljubljano, vse drugo se je razdalo med vojake domačine. Poleg tega se je nabralo tudi mnogo živil: krompirja, jajc, jabolk, bele moke in leče. Vsa ta nabrana darila so se poslala v domobransko bolnišnico v Ljubljano. Vsem darovalcem iskrena hvala! — Sedaj pa prav pridno izdelujejo papirnate izdelke, ki smo jih že odposlali 1545 parov.

—r— Imenovanje. Učitelj 9. činovnega razreda na držav. obrtni šoli v Ljubljani, inž. Milan pl. Šuklje, je dobil naslov profesorja.

—r— Častni znak II. razreda »Rdečega križa« je prejel Karel Simon, okrajni šolski nadzornik v Kranju.

—r— Umrl je dne 5. t. m. g. Franc Lobe, oče tovariša Henrika Lobeta, nadučitelja v Zagradcu, ki je sedaj pri vojaki. — Bodi vrlemu možu blag spomin; sinu pa naše sožalje!

—r— Umrla je dne 7. t. m. v Zgornji Hrušici pri Ljubljani gospa Marija Cihova v starosti 71 let — mati tovarišice Ane Cihove, učiteljice pri Sv. Duhu na Stari gori, in tovariša Franca Cihue, nadučitelja v Smledniku, ki je sedaj v vojni, bržkone v ruskem ujetništvu. Ni mu bilo dano, da bi spremil ljubljeno mater na zadnjem potu k večnemu počitku. Naj ga varuje njen blagoslov! — Blagi ženi blag spomin! Hčeri in sinu naše sožalje!

—r— V Toplicah pri Zagorju ob Savi so na tamonjski šestrazredni ljudski šoli dosedaj izdelali in odposlali za naše vrle bojevnike šest pošiljatev toplega oblačila. In sicer teh-le izdelkov: 80 snežnih čepic, 380 parov zapestnikov, 12 parov zapestnikov z odprtim palcem, 65 parov kolenic, 66 parov dokolenic in 116 parov ovojev za noge. Medtem smo več parov negavic in dokolenic oddali tudi za domače vojake. Poleg tega so učenci nabrali za begunce pri Krškem velik zaboj perila, obuvala in povrhne obleke. — Za vse volnene izdelke je na iniciativo g. rudniškega ravatelja inž. Paura darovala večino volne tukajšnja bratovska skladnica Trboveljske premogokopne družbe, deloma je je nakupil krajni šolski svet in nekaj se je te nakupilo iz zneska 175 49 K, ki so ga v ta namen nabrale oddotne marljive učenke. Reči moramo, da mla in stari tekmujejo, kako bi bolje sodelovali za naše domovino braneče vojaštvo. — Dne 15. decembra t. l. se je v pritličju naše šole v 3 sobah nastanila rekonvalescentnica »Rdečega križa« za ranjence. Dobili smo vojaštvo peterih narodnosti, izmed katerih je večina Slovencev. Mesta odislih vojakov zasedajo sedaj večina domačini iz okolice. Zadnji čas je prišel v to bolnico tudi tovariš Sovre iz Radeč na Dolenskem. Dne 24. decembra t. l. je tu nastanjen ranjenec priredil neumorno delujoči damski komite krasno božičnico pod vodstvom preblagorodne gospe Vilme Pauerjeve, soproge tukajšnjega rudniškega ravatelja. Vsak izmed teh je bil obdarovan s toplim perilom, napolnjenim cigaretnim etujem, zobnim praškom in ščetko, vzglalom na kremen, žepnim nožem, pitico in sadjem. Ob prižganem božičnem drevescu in krasno okrašeni cesarski sobi je najprvo zaigral tukajšnji obč. priznani salonski sekstet cesarsko himno in takoj nato mehkoobno-rhločutno »Tiha noč, sveta noč«, ob kateri je marsikatero junakovo oko postalo rošno. Nato je v slov. in nemškem jeziku v jedrnatem in ganljivem govoru naše bojevnike pozdravil naš velespoštovani g. zdravnik dr. Tomo Zarnik, ki leči tudi bolečine tukajšnjih rekonvalescentov. Končno je Ogrje pozdravil v njih maternem jeziku g. rudniški ravatelj inž. J. Pauer, ki si je za to bolnico pridobil glavne zasluge in se obenem zahvali vsem, ki so z darovi ali kakorkoli si bodi pripomogli, da se je slovesnost tako sijajno izvršila.

—r— Konec I. polletja. Dne 4. t. m. se je za nedoločen čas prekinil pouk na mest. slovenski dekliški štirazrednici v Ljubljani, ker potrebuje vojaška uprava šolske prostore v Lichtenturničnem zavodu v vojaške namene. — Ako se posreči dobiti nekaj poldni za pouk na še obstoječih dekli-

ških šolah, se bo to naznanilo potom časopisja.

—r— V ruskem ujetništvu se nahaja rezervni poročnik Ivan Rigler, učitelj v Semiču. Pisal je svoji ženi, da je bil ranjen in da je nezavesten ležal v jarku. Pobrli so ga Rusi in ga z njegovim slugo vred odvedli v ujetništvo. To obvestilo je pisano na avstrijsko vojno dopisnico, cenzurirano pa je že od ruske vojne oblasti, kar dokazuje, da je tovariš Rigler pisal dopisnico na potu v bolnico.

—r— Iz ljudsko-šolske službe. Učiteljska kandidatinja Ivana Vercetova je imenovana za supletinjo v Ajdovci. Učiteljska kandidatinja Rihteršičeva je pripuščena k brezplačni šolski praksi na tri-razrednici v Srednji vasi.

—r— Dijaki c. kr. državne realke v Idriji prirede v soboto, 13. t. m., na korist rodovinom vpoklicancev v c. kr. rudniških gledališču predstavo, in sicer uprizore dramatično sliko v enem dejanju »Filozof« in dramo v enem dejanju »De-diščina«. Obe igri je spisal E. Gangl.

Štajerske vesti.

Hermina Stritarjeva.

Iz St. Vida-Grobelnega nam pišejo: Dne 31. januarja t. l. smo sprenili k večnemu počitku zemeljske ostanke tukajšnje vrle učiteljice gospe Hermine Stritarjeve, rojene Ravnikarjeve. Bila je kot učiteljica vestna in marljiva do zadnjega — v torek se v šoli, a že 29. januarja, v petek, so naznanjali zvonovi žalostno vest, da ni več nje, ki je bila ljubljena otrok. Nič se ni mogel misliti, da pojde tako hitro — srepa smrt je le zamahnila in uničila življenje, še polno upov in nad. Bila pa ni le vzgojevalka — bila je tudi zvesta in ljubljena soproga in preskrbna mati. Solzne so bile skoraj slehrne oči, ko smo stali ob pre-rani gomili nje, ki nam je bila ob vsaki pri-liki prijetna družabnica. V mnogobrojem številu je prihitelo učiteljstvo in občinstvo od vseh strani izkazat čast in s spoštovanjem žalujoč za njo, ki spava v senci sto-letnih hrastov in temni jelk. Ob grobu žaluje soprog tovariš nadučitelj Jos. Stritar in otroka, ki je njima posvetila vse moči, hoteč jima preskrbeti lepo bodočnost. Žalujočemu soprogu in sorodnikom naše sožalje! Blagi pokojnici pa bodi zemljica lahka in blag spomin!

Albert Horvatek.

Dne 27. januarja t. l. je umrl v Mariboru, zadet od kapi, deželni poslanec Albert Horvatek, bivši učitelj. — Albert Horvatek je imel burno preteklost in šel je, ali bolje, moral je iti, zgodaj v pokoj. Služboval je na Gornjem Štajerskem, in čut za trpeče delavske sloje ga je napotil, da je stopil v vrste socialne demokracije, kar so mu njegovi predpostavljene zamerili. Kot govornik je imel mnogo daru, govorica mu je tekla gladko, brez strasti, in nekoliko preko srednjevelike postava, z visokim čelom ter osivelimi lasmi in brado, vse to spojeno z gotovim dostojanstvom, mu je kmalu priborilo med tovariši, vodilnimi socialnimi demokrati, odlično sodočujoče mesto. — Zadnjega pol leta sem so se v njem marsikateri pojmi preobrazili in zlasti n a š e narodne težnje je pričel motriti s popolnoma drugega stališča. Dočim je skoro še pred dvema letoma pobijal slovensko zahtevo po slovenski narodni šoli v Studencih tik Maribora, je sedaj priznaval potrebo te šole. — Bil je značajan, odkrit, simpatičen mož, ki se je tudi slovenskega učiteljstva oklepaj z ljubečim srcem. Bodi mu tudi v naših vrstah ohranjen ljub spomin!

—š— Čadram pri Konjicah. Pišejo nam: Deklice tukajšnje šestrazrednice izdelujejo od začetka novembra pret. leta prav pridno zimске reči za vojake. »Rdečemu križu« v Gradec smo že odposlali: 40 parov nogavic, 188 ušesnih pokrival, 76 zapestnikov in 36 ovitkov za kolena. Vrhutega so bili obdarovani z garnituro toplih reči malone vsi domačini, ki se nahajajo na bojiščih, oziroma so šele pred kratkim odrinili v črnovojniško službo. Sredstva za nabavo potrebnega gradiva si je pridobilo šolsko vodstvo potom zbirke po šolskem okolišu; ta zbirka je dala 293 K 49 v, h kateremu znesku je prispevala občina Oplotnica 100 K, krajni šolski svet čadramski pa 50 K. — 13 kg volne je dobila šola podarjenih od urada za vojno oskrbo. Iz te volne izdelujejo sedaj deklice pridno šale ali vratne ovitke. Obče moremo z zadovoljnostjo poudarjati, da se učenke delu za oskrbo branilcev domovine posvečajo z veseljem in vnemo.

—š— Čadram pri Konjicah. Poročajo nam: Dne 20. dec. pret. leta je ponesrečil

nas, zakaj drugi dan v jutro niso naši več hoteli ostati v svojih okopih, na lastno pest so hoteli pregnati močnejšega sovražnika; a glej čuda, ko vendar pridružio do sovražnih okopov, vidimo strašno sliko pred seboj. Jarki so bili napolnjeni s trupli sovražnih čet, in sneg je kazal krvave sledove. Strašen vtisk je napravilo to name, mrzlo mi je postalo od tega tako strašnega prizora, ki ga nikdar v svojem življenju ne pozabim. — S tem, da smo držali to višino, smo sovražniku vzeli predzadnjo višino na poti v Pranjani. Naš slavni brigadir, plemeniti mož, Nöring, je imenoval ta-le dan praznik našega polka. — Prav na kratko sem vam označil junaško ponašanje naših hrabrih Hrvatov iz Dalmacije.

FRANCOSKI UČITELJI V VOJNI.

»Temps« poroča: Na seji zborničnega odseka za uk je minister Sarrant naznanil, da je pri vojaki 25.000 članov višjega učitelstva in da jih je padlo, oziroma bilo ranjenih 3500. Vsi zavodi za medicinski pouk so prirejeni za bolnišnice za ranjence in istotako je tudi z večino šol. Odrejeno je, da bo pouk, ki je bil začetkom vojne zaradi pomanjkanja učiteljev večidel ustavljen, zopet povsod v normalnem razvoju. Število visokošolcev v Franciji je padlo od 23.000 na 10.500, število gimnazijcev in učencev na licejih od 98.500 na 73.600. Državni podtajnik Dalmier je izjavil, da je že vse poskrbljeno za varstvo umetnin v muzejih. Z zopetno gradnjo porušjenih stavb se prične takoj, kakor hitro pridejo prizadeti kraji iz nevarnosti.

DELO SLOVENSKEGA UČITELJSTVA ZA »RDEČI KRIŽ«.

Ljudska šola v Borovnici 554 K 57 v.; učiteljica Avgusta Mattanovičeva v Ljubljani izkupilo za prodane korbice iz razglednic 42 K 50 v.; nabrano potom šol v okrožju c. kr. okr. šolskega sveta v Sežani 2729 K 41 v.; Tonica Kračmanova in Zinka Fabjanova, učiteljici pri Sv. Lenartu poleg Laškega trga, za februar 4 K; šolsko vodstvo v Cadrani zbirko 293 K 49 v.; učiteljica Marija Žgurjeva v Radomlju zbirko 76 K; skupaj 3699 K 97 v. V zadnji številki izkazanih . K 18240,69 Danes izkazanih K 3699,97

Dostej nabranih K 21940,66
Prosimo nadaljnji obvestil, oziroma izpopolnil dosedanjih izkazov!

Književnost.

Zvonček objavlja v II. letošnji številki to-le vsebino: 1. Iz pesmi Borisa: Ob novem letu. Vladkovi načrti. 2. Ivan Stukelj: Vojakove solze. Povest. 3. Fr. Kuhar. Podoba. 4. Fr. Ivan Ličar. Podoba. 5. Z. Mati. Povest. 6. Silvester Košutnik: Dva pevca. Basen. 7. Ivan Albrecht: Pri oknu. Pesem. 8. Profesor Makso Pirnat: Skladat. Davorin Jenko. Podoba. 10. Davorinov: Majka ne žaluj. Pesem. 11. Slovan Slovanov: Mrz. Povest. 12. Borisov: Cvetka. Pesem. 13. V. Z.: Dobra srca. Povest. 14. Ivo Trošt: Sneg. Povest. 15. Sneženi mož. Podoba. 16. Davorinov: Junakova pesem. Pesem. 17. Pouk in zabava: Besedna uganka. — Rešitev zastavice v podobah v prvi številki. — Rešilci. — Umetnik pri cesarju. — Otroško pojmovanje vojne. — Oče in sin — padla kot junaka. — Na straži. Podoba. — Kotiček g. Doropoljskega.

Popotnik ima v I. letošnji številki to vsebino: 1. Pro domo. 2. Ptacek: Aforizmi, ki niso zapisani v obči pedagogiki. 3. Frančev: Evangelij dela. 4. Miro Sijaneč, Maribor: Dušni boji. 5. Pav. Flere: Naša »šolska občina«. 6. Dr. Ivan Lah: Pater Hipolit in njegov »Orbis pictus«. 7. Sirius Mir: Ivri iz raznih svetov vzgoje. 8. Iz šolskega dela: Vsem, ki so dobre volje. Lepopisje na višji stopnji. Improvizacija v šoli. Vojno posojilo v šoli. Izgotavljeni nakupljeni ali od otrok napravljeni fizikalni aparati? 9. Slovstvo: Ocene. Književne novosti. Časopisni pregled. 10. Razgled: Kultura. Slovstvo. To in ono.

Kranjske vesti.

—r— S seje občinskega sveta ljubljanskega dne 19. pret. m. Občinski svetnik dr. Fran Novak poroča o novi izvolitvi kuratorja mestnega dekliškega liceja za dobo 1915—1917. Koncem seje so se vršile volitve. Izvoljeni so bili z 20 glasovi podžupan dr. Triller in občinski svetniki Dimnik, Hudovernik, Mally, Ružička, Planinšek, Likozar ter ge. Tavčarjeva in dr. Kokaljeva. Obč. svetnik Jeglič je ostal z 10 glasovi v majšini, 7 listkov je

bilo praznih. Kuratorij dnevnega zavetišča za šolske otroke je prosil za zvišanje prispevkov za to zavetišče. Poroča obč. svetnik Likozar. Doslej je dobilo 36 otrok IV. in II. mestne ljudske šole brezplačno kosilo in kruh, ker se je zaračunavalo z 20 vin. Odslej naj se izda za to po 28 vin. in se zahteva ta vsota tudi od drugih otrok, ki ostanejo v zavetišču. Obč. svetnik Jeglič je proti temu zvišanju, češ, da zadostuje 20 vin., nakar ga poročevalec zavrne z začudenjem, da more šolnik govoriti o tem, da ena učna oseba lahko nadzoruje 90 otrok. Zaradi raznih okoliščin so iz zavetišča izostale že vse deklice in tudi mnogo dečkov. Starši šentjakobskega okraja so tudi že prosili, da naj bi zavetišče ostalo tam. V sedanjih časih 16 vin. za opoldne gotovo ni preveč, in za 12 vin. kruha lahko otrok sne danes naenkrat. Predlog se sprejme proti glasovom S. L. S. — Zupan dr. Tavčar naznanja, da je Engelbert Gangl odložil svoj mandat v deželni šolskem svetu. Volitev se bo vršila v prihodnji seji. — Končno izreka obč. svetnik Jeglič željo, da bi se stojnic v bližini šol odpravile. Zupan mu pritrdi, da je njegov predlog iz vzgojnih ozirov upravičen in da se bo upošteval, kadar se šole ne bodo rabile več v toliki meri za vojaštvo.

—r— Razpis učiteljske službe. Na štiri razredni ljudski šoli v Planini (okraj logaški) je razpisano eno učno mesto v stalno nameščenje. Prošnje do 15. febr.

—r— Bolan med Rusi. Učitelj v Dragi pri Ribnici Josip Jarh leži ranjen v vojaški bolnišnici v Kijevu.

—r— Društvo »Mladiki« v Ljubljani poslana druga božična denarna zbirka slovenskih žena na korist ranjenim vojakom znaša 1361 K 22 vin. Pač lepa vsota!

—r— V ruskem ujetništvu je tovariš Vinko Robljek, nadučitelj v Podkrajju pri Vipavi. Pisal je svoji ženi z datumom 30. decembra, da je bil 21. novembra ranjen v stegno, potem je obležal in bil ujet ter se nahaja sedaj nekje blizu Moskve. Naj pride zopet zdrav v domovino!

—r— Pojasnilo. V »Slov. Narodu« čitamo: Kako nezanesljiva so poročila z bojišč, kaže nastopi slučaj: Prve dni meseca januarja t. l. so prinesli razni časopisi vest, da je padel na južnem bojišču učitelj Frlan s Studenega pri Postojni in da leži pokopan na koruznem polju ob reki Kolubari. Mislim sem takoj, da je to tovariš in prijatelj Makso Milan Furlan, učitelj v Smihelu, p. Hrašče pri Postojni, doma s Podrage na Vipavskem. Ker pa priimek brez krstnega imena ni bil pravi in njegov službeni kraj netočen, sem se obrnil na »Slov. Narod«, če bi mi mogel kdo dati o tem kako pojasnilo. In res v treh dneh dobim od prijatelja Iv. Šraja, vodje meščanske šole v Postojni, dopisnico, ki pravi: Dne 7. t. m. sem dobil od tovariša Viktorja Volkja z južnega bojišča dopisnico, datirano s 30. novembrom, na katero je med drugim tudi napisal: »Dne 23. t. m. je padel učitelj Furlan s Smihela.« Dne 19. januarja t. l. pa dobim od prijatelja Fr. Cimermana (c. in kr. S. H. D. 2. bat. št. 2, vojna pošta 15) razglednico, ki pravi: »Bodite brez skrbi za tistim, za katerim ste vprašali v »Slovenskem Narodu«. Bila sva skupaj pred par dnevi; on je namreč v bolnišnici, pa kmalu okreva.« Zahvalim se mu, mu takoj odpisem in ga prosim za božjo voljo, naj mi vendar kaj natančnejšega poroča o prijatelju, da se lahko on moti, ker se mnogo ljudi piše Frlan, Furlan, Furlani itd., da naj dobro poizve, če je dotični res učitelj M. Milan Furlan. Komaj oddam to pismo, že dobim od prijatelja Lenarta Del Linza z Razdrtega na Notranjskem (c. kr. domobr. polk 23., št. 6., II. bataljon, vojna pošta 76) dopisnico, ki pravi: V »Slov. Narodu« z dne 9. januarja si prosil v zadevi učitelja Furlana. Furlan je padel na bojišču pri Kolobari dne 23. novembra okrog 10. v schwarmliniji. Isto lahko zveš v verlustlisti, a ne znam, ako bode zaznamovan, ker je bila istikrat velika zmešnjava in tudi našega bataljona ni več. — Učitelj Volk ostal kot srbski ujetnik. Tóda prijatelj Fr. Cimerman še vedno vzdržuje svojo trditev, da je prijatelj v bolnišnici, piše namreč: . . . Dolžnost mi je, vam cenj. željo izpolniti. G. Maks Milan Furlan se nahaja na poti boljšanja, jaz sem do malega vsaki dan z g. skupaj, kajti jaz sem edini Slovenec, kar nas je pri naši bateriji. . . . V kratkem vam pišem pismo ter kaj bolj natančno. Upajmo, da je zadnja vest prava in da se s prijateljem Milanom še vidimo pod zvezdami. — Fran Zaman, nadučitelj v Hrenovcih, pošta Hrašče pri Postojni.

—r— Poročil se je dne 1. t. m. Frančišek Jurman, c. kr. poštni asistent, služ.

†) Tudi mi se pridružujemo tej želji. Uredn.

bujoč pri poštnem in brzojavnem uradu Ljubljana 1, z gospodično Angelo Gregorinovo, hčerko tovariša nadučitelja J. Gregorina, ki živi zdaj na Viču v pokoju. Bilo srečno!

—r— V srbskem ujetništvu je Ivan Vadenjaj, nadučitelj na Premu na Notranjskem. Pisal je svoji materi, da se nahaja kot strežnik v bolnišnici v mestu Aleksinac blizu Niša in da se mu dobro godi.

—r— Delo za vojake. Učiteljica Marija Žgurjeva v Radomlju je nabrala v družbi dveh deklet Katarine Cerarjeve in Katarine Jermanove, znesek 76 K, za kateri znesek se je kupila volna. Pri izdelovanju volnenih izdelkov so sodelovale vaška dekleta in šolske deklice. Napletjo se je pod vodstvom učiteljice Marije Žgurjeve 22 parov nogavic, 19 parov zapestnikov, 12 havb, 16 parov rokavic in 3 pare kolenic. Prvo izvršeno delo, 5 parov nogavic in 2 para zapestnikov, se je poslalo na pristojno mesto v Ljubljano, vse drugo se je razdalo med vojake domačine. Poleg tega se je nabralo tudi mnogo živil: krompirja, jajc, jabolk, bele moke in leče. Vsa ta nabrana darila so se poslala v domobransko bolnišnico v Ljubljano. Vsem darovalcem iskrena hvala! — Sedaj pa prav pridno izdelujejo papirnate izdelke, ki smo jih že odposlali 1545 parov.

—r— Imenovanje. Učitelj 9. činovnega razreda na držav. obrtni šoli v Ljubljani, inž. Milan pl. Šuklje, je dobil naslov profesorja.

—r— Častni znak II. razreda »Rdečega križa« je prejel Karel Simon, okrajni šolski nadzornik v Kranju.

—r— Umrl je dne 5. t. m. g. Franc Lobe, oče tovariša Henrika Lobeta, nadučitelja v Zagradcu, ki je sedaj pri vojaki. — Bodi vrlemu možu blag spomin; sinu pa naše sožalje!

—r— Umrla je dne 7. t. m. v Zgornji Hrušici pri Ljubljani gospa Marija Cihova v starosti 71 let — mati tovarišice Ane Cihove, učiteljice pri Sv. Duhu na Stari gori, in tovariša Franca Cihue, nadučitelja v Smledniku, ki je sedaj v vojni, bržkone v ruskem ujetništvu. Ni mu bilo dano, da bi spremil ljubljeno mater na zadnjem potu k večnemu počitku. Naj ga varuje njen blagoslov! — Blagi ženi blag spomin! Hčeri in sinu naše sožalje!

—r— V Toplicah pri Zagorju ob Savi so na tamošnji šestrazredni ljudski šoli dosedaj izdelali in odposlali za naše vrle bojevnike šest pošiljatev toplega oblačila. In sicer teh-le izdelkov: 80 snežnih čepic, 380 parov zapestnikov, 12 parov zapestnikov z odprtim palcem, 65 parov kolenic, 66 parov dokolenic in 116 parov ovojev za noge. Medtem smo več parov negavic in dokolenic oddali tudi za domače vojake. Poleg tega so učenci nabrali za begunce pri Krškem velik zaboj perila, obuvala in povrhne obleke. — Za vse volnene izdelke je na iniciativo g. rudniškega ravatelja inž. Paura darovala večino volne tukajšnja bratovska skladnica Trboveljske premogokopne družbe, deloma je je nakupil krajni šolski svet in nekaj se je te nakupilo iz zneska 175 49 K, ki so ga v ta namen nabrale oddotne marljive učenke. Reči moramo, da mla in stari tekmujejo, kako bi bolje sodelovali za naše domovino braneče vojaštvo. — Dne 15. decembra t. l. se je v pritličju naše šole v 3 sobah nastanila rekonvalescentnica »Rdečega križa« za ranjence. Dobili smo vojaštvo peterih narodnosti, izmed katerih je večina Slovencev. Mesta odislih vojakov zasedajo sedaj večina domačini iz okolice. Zadnji čas je prišel v to bolnico tudi tovariš Sovre iz Radeč na Dolenskem. Dne 24. decembra t. l. je tu nastanjen ranjenec priredil neumorno delujoči damski komite krasno božičnico pod vodstvom preblagorodne gospe Vilme Pauerjeve, soproge tukajšnjega rudniškega ravatelja. Vsak izmed teh je bil obdarovan s toplim perilom, napolnjenim cigaretnim etujem, zobnim praškom in ščetko, vzglalom na kremen, žepnim nožem, pitico in sadjem. Ob prižganem božičnem drevescu in krasno okrašeni cesarski sobi je najprvo zaigral tukajšnji obč. priznani salonski sekstet cesarsko himno in takoj nato mehkoobno-rhločutno »Tiha noč, sveta noč«, ob kateri je marsikatero junakovo oko postalo rošno. Nato je v slov. in nemškem jeziku v jedrnatem in ganljivem govoru naše bojevnike pozdravil naš velespoštovani g. zdravnik dr. Tomo Zarnik, ki leči tudi bolečine tukajšnjih rekonvalescentov. Končno je Ogre pozdravil v njih maternem jeziku g. rudniški ravatelj inž. J. Pauer, ki si je za to bolnico pridobil glavne zasluge in se obenem zahvali vsem, ki so z darovi ali kakorkoli si bodi pripomogli, da se je slovesnost tako sijajno izvršila.

—r— Konec I. polletja. Dne 4. t. m. se je za nedoločen čas prekinil pouk na mest. slovenski dekliški štirazrednici v Ljubljani, ker potrebuje vojaška uprava šolske prostore v Lichtenturničnem zavodu v vojaške namene. — Ako se posreči dobiti nekaj poldni za pouk na še obstoječih dekli-

ških šolah, se bo to naznanilo potom časopisa.

—r— V ruskem ujetništvu se nahaja rezervni poročnik Ivan Rigler, učitelj v Semiču. Pisal je svoji ženi, da je bil ranjen in da je nezavesten ležal v jarku. Pobrli so ga Rusi in ga z njegovim slugo vred odvedli v ujetništvo. To obvestilo je pisano na avstrijsko vojno dopisnico, cenzurirano pa je že od ruske vojne oblasti, kar dokazuje, da je tovariš Rigler pisal dopisnico na potu v bolnico.

—r— Iz ljudsko-šolske službe. Učiteljska kandidatinja Ivana Vercetova je imenovana za suplentino v Ajdovci. Učiteljska kandidatinja Rihteršičeva je pripuščena k brezplačni šolski praksi na tri-razrednici v Srednji vasi.

—r— Dijaki c. kr. državne realke v Idriji prirede v soboto, 13. t. m., na korist rodovinam vpoklicancev v c. kr. rudniških gledališču predstavo, in sicer uprizore dramatično sliko v enem dejanju »Filozof« in dramo v enem dejanju »De-diščina«. Obe igri je spisal E. Gangl.

Štajerske vesti.

Hermina Stritarjeva.

Iz St. Vida-Grobelnega nam pišejo: Dne 31. januarja t. l. smo sprenili k večnemu počitku zemeljske ostanke tukajšnje vrle učiteljice gospe Hermine Stritarjeve, rojene Ravnikarjeve. Bila je kot učiteljica vestna in marljiva do zadnjega — v torek se v šoli, a že 29. januarja, v petek, so naznanjali zvonovi žalostno vest, da ni več nje, ki je bila ljubljena otrok. Nič si ni mogel misliti, da pojde tako hitro — srepa smrt je le zamahnila in uničila življenje, še polno upov in nad. Bila pa ni le vzgojevalka — bila je tudi zvesta in ljubljena soproga in preskrbna mati. Solzne so bile skoraj slehrne oči, ko smo stali ob pre-rani gomili nje, ki nam je bila ob vsaki pri-liki prijetna družabnica. V mnogobrojem številu je prihitelo učiteljsvo in občinstvo od vseh strani izkazat čast in s spoštovanjem žalujoč za njo, ki spava v senci sto-letnih hrastov in temni jelk. Ob grobu žaluje soprog tovariš nadučitelj Jos. Stritar in otroka, ki je njima posvetila vse moči, hoteč jima preskrbeti lepo bodočnost. Žalujočemu soprogu in sorodnikom naše sožalje! Blagi pokojnici pa bodi zemljica lahka in blag spomin!

Albert Horvatek.

Dne 27. januarja t. l. je umrl v Mariboru, zadet od kapi, deželni poslanec Albert Horvatek, bivši učitelj. — Albert Horvatek je imel burno preteklost in šel je, ali bolje, moral je iti, zgodaj v pokoj. Služboval je na Gornjem Štajerskem, in čut za trpeče delavske sloje ga je napotil, da je stopil v vrste socialne demokracije, kar so mu njegovi predpostavljene zamerili. Kot govornik je imel mnogo daru, govorica mu je tekla gladko, brez strasti, in nekoliko preko srednjevleklja postava, z visokim čelom ter osivelimi lasmi in brado, vse to spojeno z gotovim dostojanstvom, mu je kmalu priborilo med tovariši, vodilnimi socialnimi demokrati, odlično sodočujoče mesto. — Zadnjega pol leta sem so se v njem marsikateri pojmi preobrazili in zlasti n a š e narodne težnje je pričel motriti s popolnoma drugega stališča. Dočim je skoro še pred dvema letoma pobijal slovensko zahtevo po slovenski narodni šoli v Studencih tik Maribora, je sedaj priznaval potrebo te šole. — Bil je značajan, odkrit, simpatičen mož, ki se je tudi slovenskega učiteljsva oklepaj z ljubečim srcem. Bodi mu tudi v naših vrstah ohranjen ljub spomin!

—š— Čadram pri Konjicah. Pišejo nam: Deklice tukajšnje šestrazrednice izdelujejo od začetka novembra pret. leta prav pridno zimске reči za vojake. »Rdečemu križu« v Gradec smo že odposlali: 40 parov nogavic, 188 ušesnih pokrival, 76 zapestnikov in 36 ovitkov za kolena. Vrhutega so bili obdarovani z garnituro toplih reči malone vsi domačini, ki se nahajajo na bojiščih, oziroma so šele pred kratkim odrinili v črnovojniško službo. Sredstva za nabavo potrebnega gradiva si je pridobilo šolsko vodstvo potom zbirke po šolskem okolišu; ta zbirka je dala 293 K 49 v, h kateremu znesku je prispevala občina Oplotnica 100 K, krajni šolski svet čadramski pa 50 K. — 13 kg volne je dobila šola podarjenih od urada za vojno oskrbo. Iz te volne izdelujejo sedaj deklice pridno šale ali vratne ovitke. Obče moremo z zadovoljnostjo poudarjati, da se učenke delu za oskrbo branilcev domovine posvečajo z veseljem in vnemo.

—š— Čadram pri Konjicah. Poročajo nam: Dne 20. dec. pret. leta je ponesrečil

v Dignani črnovojnik Henrik Bregant, nadučitelj iz Koblja pri Čadramu. Skočil je tako nesrečno z voza, pri katerem so se splašili konji, da je nezavesten obležal. Nezvestnega so prepeljali v trdnjavsko bolnico v Pulj, (Festungsspital I. in Pola, Gymnasium) kjer se mu zdravje — hvala Bogu — polagoma vrača.

—š— **Zvišanje štajerskih deželnih doklad za 10%.** Štajerski deželni odbor je sklenil zvišati dosedanje 50, oziroma 56% deželne doklade za 10%. K temu svojemu sklepu je priobčil deželni odbor v graških dnevnikih obširno izjavo, ki v njih slika žalosten finančni položaj dežele in poudarja, da ni preostajalo ničesar drugega kakor zvišati deželne doklade. Sklep deželnega odbora se predloži v Najvišjo sankcijo z omejitvijo, da velja zvišanje le za prvo polovico leta 1915. — Deželni odbor pravi, da je bilo za leto 1915 proračunano potrebščin 17.507.099 K in kritja 15.660.125 K. Ker pa izostanejo preodkazi iz davka na žganje in pa redni dohodki iz davka na pivo in užitinskega davka, bi znašal primanjkljaj 4.357.974 K. Ta račun je prisilil deželni odbor po njegovi izjavi k zvišanju deželnih doklad.

—š— **Na Muti se je priredila** vkljub nenavadnim razmeram tudi letos božičnica otrokom slovenske šole Družbe sv. Cirila in Metoda. Po možnosti so bili obdarovani vsi otroci s toplo obleko in šolskimi potrebščinami. Da je bilo letos sploh mogoče prirediti božičnico, so omogočili prijatelji naše obmejne mladine, ki je niso pozabili niti v tako resnih časih. Naj imajo prijetno zavest, da so pomagali s svojimi darovi onim, ki so bili ravno letos bolj potrebni podpore, kakor kdaj prej. Iskrena zahvala vsem darovalcem in darovalcem izreka v imenu obdarovane dece šolsko vodstvo.

—š— **Na bojnem polju na jugu v Čr-nabari v Srbiji** je padel častne smrti gosp. Srečko Ješovnik, c. kr. nadporočnik 7. domobranskega polka, sin nadučitelja tovariša Simona Ješovnika pri Sv. Rupertu v Slovenskih goricah. — Bodi vrlemu slovenskemu junaku časten spomin! Težko prizadeti cenjeni rodovini naše iskreno sožalje!

—š— **Učiteljstvo deške in dekliške li. šole v Ptujski okolici** je meseca listopada 1914 in prosinca 1915 darovalo 1% svoje mesečne plače, skupno 30 K 32 vin. za »Rdeči križ«. Vsota se je izročila okraj. podpor. odboru. — Nekateri pridne učenke naše šole — s poukom se še v šolskem letu 14—15 ni začelo; v šolskem poslopiju so že od meseca listopada nastanjeni vojaški ranjenci — so pod spretnim vodstvom učiteljice Adele Machnitscheve izdelale za vojake pletenine, kakor zapustnikov, čepic, ušesnih pokrival itd., kar se je odposlalo »Pomožnemu odboru gosp. za »Rdeči križ« v Gradcu. Material je dal »Pomožni odbor za »Rdeči križ« v Ptuj brezplačno na razpolago.

—š— **Poročil se je** dne 25. januarja 1915 gospod Martin Stante z gospico Marico Kodermanovo, nadučitelja hčerko iz Pirešice pri Žalcu. Bilo srečno!

—š— **Štajerski deželni šolski svet** je imenoval definitivno učiteljico na dekliški šoli v Trbovljah-Vode Ano Wessnerjevo za nadučiteljico.

—š— **V deželnih drevesnicah** so, kakor poroča »Gospodarski Glasnik«, že vsa drevesa oddana in novih naročil več ne sprejemajo.

—š— **Iz Celja** nam poročajo: V Karpatih je bil ranjen na roki in nogi mestni učitelj M. Lobenwein.

—š— **Poročil se je** na Svečnico v Vojniku učitelj Ciril Pregelj z učiteljico Tončko Zieglerjevo. Mnogo sreče!

—š— **Umrli** je na Svečnico g. Mijo Starkl, vpokojeni vodja zemljiške knjige v Sevnici. Popojnik je bil v sevniskem okraju dolgo vrsto let načelnik, oziroma član vseh najuglednejših korporacij: bil je župan sevniski, načelnik okrajnega zastopa, član okrajnega šolskega sveta, duša sevniske Posojilnice, računski pregledovalec Južno-štajerske hranilnice v Celju. Velike njegove zasluge, ki si jih je pridobil z vestnim izpolnjevanjem vseh naštetih javnih častnih služb, so dobile priznanje tudi na Najvišjem mestu; pokojnik je bil imetelj zlatega zaslužnega križca. Po svojem političnem mišljenju je bil eden od »stare garde«; odločnega svojega narodnega mišljenja ni imel navede skrivati. Bil je odkrit in resničen prijatelj slovenskega šolstva in učiteljstva ter velik dobrotnik šolske mladine. Bodi mu blag spomin!

—š— **Proti nadaljnjemu priseljevanju galiških beguncev.** Na zadnji seji štajerskega deželnega odbora je bilo sklenjeno na predlog poslanca dr. Hofmann-Wellenhofa, da se vloži na vlado nujna prošnja, naj bi vlada, kolikor le mogoče preprečala nadaljnje priseljevanje galiških beguncev na Štajersko, ker je dežela že itak glede

vseh vrst vojnih davkov med prvimi in mora računati s težavnimi razmerami ljudske prehrane ter se je bati neizogibnih težkih posledic na narodno-gospodarskem in zdravstvenem polju.

—š— **Papirne podplate in nogavice izdelujejo v šolah.** Štajerski deželni šolski svet je doposlal šolskim vodstvom razglas naučnega ministrstva in naročil, naj v vseh ljudskih in meščanskih šolah, vadnicah in učiteljskih uče izdelovati otroke papirne podplate in papirne nogavice. Papirni podplati se izdelujejo tako, da se sešijejo štiri papirji časopisja brez vozlov; nogavice se napravijo iz takozvanega Bill-rothovega papirja.

—š— **Iz Maribora** poročajo: S poukom prenehajo popolnoma na vinorejski šoli v Mariboru in v poljedelski šoli v Grottenhofu; prostori se porabijo v druge namene.

—š— **Iz Slovenske Bistrice** poročajo: V Karpatih je bil tekom zadnjih bojev ranjen tovariš Matej Janžekovič, učitelj na okoliški šoli v Slov. Bistrici.

—š— **Na južnem bojišču** je pri Gornjem Milanovcu padel dne 5. decembra pret. m. gosp. Edvin Sorčan, četovodja 87. pešpolka, sin tovariša nadučitelja Sorčana v Hrastniku. Vrlemu junaku časten spomin, cenjeni rodovini naše iskreno sožalje!

Goriške vesti.

—g— **C. kr. okrajni šolski svet v Sežani** je naznanil vsem šolskim vodstvom v okraju z okrožnico z dne 13. januarja 1915, l. št. 3779, da se je nabralo v tuk. okraju potom šol 2729 K 41 vin. Za navedeno vsoto se je nakupilo volne, iz katere so izgotovile deklice sledeče predmete: 198 komadov snežnih čepic, 14 komadov ušesnic, 7 komadov oprsij, 96 komadov moških šerp, 191 parov dokolenic, 41 parov kolenic, 543 parov zapustnikov, 476 parov nogavic, 57 parov (zapest. rokavic. Dalje se je iz denarja nakupilo blaga ter napravilo: 25 parov spodnjih hlač, 96 parov ovitkov za noge. Kupilo se je 39 komadov težkih zimskih maj. Dobilo se je 3 žepne rute in 1 rjuho. — C. in kr. pešpolku št. 97 se je poslalo pod naslovom: »Sammelstelle des Kriegsfürsorgeamtes in Graz, Wehrnachgaben für die Soldaten im Felde«, 4 zaboje 151 kg težke različnega blaga, in sicer: 325 parov zapustnikov, 256 parov nogavic, 67 parov ovitkov za noge, 65 parov dokolenic, 40 parov kolenic, 17 parov rokavic, 54 kosov snežnih čepic, 18 kosov maj, 15 moških šerp, 14 parov ušesnic, 7 parov oprsij, 3 pare rut in 1 rjuho. — Ostalo se je pa posameznim vojakom ali svojcem porazdelilo deloma doma, deloma se je nekaj poslalo tudi v Gorico. C. in kr. vojno poveljstvo v Gradcu se je z dopisom od 5. decembra 1914, števil. 15.556, zahvalilo za poslano božična darila vojakom 97. pešpolka s prošnjo, da to zahvalo izreče vsem prizadetim.

—g— **Po vseh šolah v Gorici** so te dni brali učencem nasvete oblasti glede varčevanja v domačem gospodinjstvu. Treba si utesniti in omejiti življenje na najpotrebnejše, tako da bomo pripravljeni za morebitne neugodnejše čase in da moremo vztrajati do prihodnje zetje.

—g— **Občinska knjižnica v Gorici.** Kakor je razvidno iz poročila te knjižnice za lansko leto, je imela čitateljev 2194; prečitanih je bilo 2858 knjig proti 2591 v letu 1913. V goriški občinski knjižnici ni nobene slovenske knjige.

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovolite obrniti na trgovko

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10

obstoji od leta 1883.

Vzorci poštne prosto!

Izredno nizke cene!

—g— **Štiridesetletnica mašništva dr. Antona Gregorčiča.** Dne 16. pret. m. so praznovali učni zavodi Šolskega Doma v Gorici v Kapucinski cerkvi štiridesetletnico mašništva dr. Antona Gregorčiča, predsednika Šolskega Doma, ki ima zanj nebrojnih zaslug. Pred mašo je imel dnevu primeren nagovor pater Rafael Bogataj; ko je jubilat končal sv. mašo, se mu je poklonila v zakristiji deputacija otrok, ki mu je ob lepi deklamaciji izročila šopek, voditelji in voditeljice šolskodomskih zavodov pa so se mu poklonili ter mu čestitali na domu. Dr. Gregorčič se je ginjen zahvaljeval. Pri maši je pelo učiteljstvo, sodelovali sta tudi gospodični Šantlovi. Pri maši je bilo več Gregorčičevih osebnih znancev in čestilcev. Navzoči so bili tudi ravnatelj moškega učiteljskega Viktora Bežek, ženskega učiteljskega ravnatelj Znidaršič, vodja slovenske gimnazije prof. Ipavec itd.

—g— **Dobrotnik ljudstva.** Z Dola nad Ajdovščino nam pišejo: Začetkom novega leta je stopil v pokoj naš velezaslužni nadučitelj Edmund Čibej, ki je polnih 29 let z najboljšim uspehom poučeval tukajšnjo mladino. Prenaporno delo ga je vrglo v bolezen in ta v prezgodnji pokoj. L. 1884. je došel na Dol na takrat ravno dozidano novo šolo orat ledino. Ni bila šala pričeiti s poukom v kraju, kjer niso imeli otroci niti starši pojma o šoli. Debelo smo gledali mladega učitelja, ki je s svojo prijaznostjo in vljudnostjo kmalu pridobil srca takrat sirove in podivjane mladine. Poleg vsakdanjega početnega pouka je učil ob nedeljah nadpetnajstletne mladeniče in dekleta. — Koliko truda! — Kmalu smo zapazili sadove šole. Ponosni smo bili na svojega učitelja. V šoli in zunaj šole velik preobrat. Otroci so z veseljem obiskovali šolo in navadili se lepemu vedenju, kar je toplo vplivalo tudi na starejše ljudi. Redkokje pozdravljajo otroci, kakor veliki, domačine in tujce tako lepo, kakor na Dolu. To je zasluga učitelja Čibeja. — Vestno je poučeval v šoli. V 29. letih njegovega bivanja med nami so se izpremenili ljudje in kraj. — Koliko se je mučil s šolskim vrtnom! — Iz kupa kamenja je nastal vzoren krasen vrt, ki je ponos občini. Gorjani nismo poznali sadnega drevja, a nadučitelj je pokazal, da raste in rodi tudi na tej gorski planoti sadno drevje. V šolskem vrtu so danes krasne jablane, hruške in črešnje. Od tukaj smo prejeli občinarji veliko požahntjenih dreves ter jih nasadili ob svojih hišah. Po njegovi zaslugi se je razširila tukajšnja ljudska šola, in ker je bila na Otlici šola za silo, je deloval in pripomogel tamošnjim domačinom, da se je i tam sezidala šola in nastavil učitelj. Nadučitelj Čibej je neumoren podpiratelj in ustanovitelj c. kr. čipkarske šole, ki posluje za celo občino in daje našemu žensstvu lepih dohodkov. Ker je domača občina uboga in ne more rediti svojih obilnih prebivalcev doma, nam je pokazal pot do kruha v tujem svetu. Danes slove naši cestni in gozdni delavci po vsem cesarstvu. Bil je soustanovitelj in tajnik gospodarskega sveta. Samostojno županstvo in orožniška postaja je njegovo delo. Kot vrli tajnik in desna roka županova je izdelal veliko temeljitih prošenj, ki so bile po večini uslišane. Deloval in vplival je s pomočjo domačinov na gozdni erar, da se je zgradila nova, lepa cesta z Dola v Lokavec. Zato je bil javno in očitno pohvaljen po odposlancu c. kr. ministrstva. — Tudi prošnja na ministrstvo za brezplačno pobiranje suhih drv po gozdu, je njegovo delo. Vsako priliko je uporabil, samo da koristi domači občini. Za Dol. Otlico je ustanovil hranilnico in posojilnico, ki dobro posluje. V šoli in zunaj šole je opisoval lepoto naše gorske planote. Neumorno je deloval za hišno snago. Hiše so se kar preurejale. Veliko stavbnih načrtov je izdelal sam. Tako se je izpremenila pod njegovim vplivom naša krajina iz zanamajene, nesnažne občine v lepo in čedno srenjo. — Za zdravstvo občine in higijeno je pa naš Čibej toliko napravil, da mu je le čestitati na velikem uspehu. — Samo mi vemo, kaj izgubimo s svojim nadučiteljem! — Bil nam je vedno dober prijatelj, izvrsten svetovalec ter najboljši pomočnik v nesreči. V občini ostane v neiz-

brisnem spominu. Naše spoštovanje, naša zahvala za dobroto naj ga spremlja tudi v zasluženem pokoju. Vsemogočni naj ga ohrani zdravega in čilega do skrajnih mej človeškega življenja!

—g— **Iz srbskega ujetništva** se je oglasil tovariš Adam Sardoč, učitelj v Škofljah, ki je služil v 5. domobranskem pehotnem polku. Piše, da se mu godi dobro.

—g— **Odvetniški izpit** je napravil zadnjo soboto v Trstu dr. Vladimir Orel, odvetniški koncipijent pri odvetniku dr. Novaku v Gorici. Mladi dr. Orel je sin tovariša nadučitelja Orla v Prvačini. — Čestitamo očetu in sinu!

—g— **Sneg v Trnovskem gozdu.** V občini Dol-Otlica je sneg padel tako visoko, da seže do prvega nadstropja ondotne šole in so morali izkopati poseben dohod do tega poslopja.

—g— **Pet gojencev moškega učiteljskega v Gorici** je bilo odstranjenih z zavoda. O tem so po Gorici mnogo debatirali in odstranjenje različno komentirali. Odstranjeni so z zavoda, glede izključenja ali neizključenja pa ima zadnjo odločilno besedo deželni šolski svet.

—g— **Za člana deželnega šolskega sveta** je bil imenovan dr. Gustav Hemetsberger, ravnatelj c. kr. realne gimnazije z nemškim učnim jezikom v Gorici.

—g— **V ruskem ujetništvu** se nahaja črnovojniški nadporočnik Ivan Košnik, profesor državne realke v Gorici.

—g— **»Soča« — ustavljena.** Izdaja »Soče« z dne 22. januarja 1914 je bila ustavljena od goriške politične oblasti. Prihodnja številka je dne 29. januarja redno izšla, v četrtek, dne 4. februarja, pa je dobilo uredništvo »Soče« odlok, da je izdajanje »Soče« sploh ustavljeno. Nekateri gospodje v Gorici so se zedinili, da izdajajo drug list.

—g— **Iz Kobarida** nam pišejo: V listih čitamo, da se je odpovedal svoji službi g. Ignacij Gruntar, notar v Ribnici na Kranjskem, ter se preselil v Ljubljano. Spominjamo se tega vrlega moža s hvaležnim srcem, saj je on ustanovnik prvi občinski knjižnici, ki smo jo ustanovili z njegovim izdatnim prispevkom v Kobaridu in ki ves čas deluje kar najplodoviteje. — Idealni narodnjak Gruntar, ki je bil iskren prijatelj pesnikov Poglaruzzija-Krilana in Simona Gregorčiča ter skladatelja Kocijanciča, je pokazal z ustanovitvijo prve občinske knjižnice na vsem slovenskem ozemlju, kako je delovati za prosveto naroda.

—g— **Poziv za prostovoljne legije** je bil razglašen tudi v Gorici šolski mladini. Priglasenci morajo imeti najmanj 17 let in morajo na nabor. Legionarji, bodisi dijaki, pomočniki itd., bodo vršili svoje vsakdanje delo kakor doslej, ob določenem času pa se bodo vezbali.

—g— **V ruskem ujetništvu** je tovariš Fran Ščuka, učitelj v Lipi pri Komnu. — Pisal je dne 27. decembra — pismo je došlo dne 1. t. m. — da potuje v notranjost Rusije, neznano kam. Naj se vrne zdrav v domovino!

—g— **Poročila** sta se tovariš Josip Velikonja, učitelj na Kobariskem, in gospica Zofka Černutova, hči znanega rodoljubnega gostilničarja Andreja Černute v Logu pod Mangartom. — Obilo sreče!

Tržaške vesti.

Štefan Čampa.

Dne 5. t. m. je umrl v Trstu na svojem posestvu na Greti števil. 165 upokojeni c. kr. učitelj tovariš Štefan Čampa. Svojeodobno je pokojnik služboval v Vipavi, dokler ni bil imenovan na c. kr. državno ljudsko šolo v Trstu. Tu je učiteljeval najprej na Lipskem trgu in potem v ulici Fontana, kjer je bil upokojen. Bolehal je že precej časa in več mesecv sploh ni mogel več iz hiše. Dočakal je 68 let. Predlanskim mu je umrl edini sin, Teodor, ki je bil tudi učitelj in dober glasbenik. — Pokojni Štefan Čampa je bil blagega in dobrega srca ter je užival splošno priljubljenost. Dasi se je moral

v Dignani črnovojnik Henrik Bregant, nadučitelj iz Koblja pri Čadramu. Skočil je tako nesrečno z voza, pri katerem so se splašili konji, da je nezavesten obležal. Nezvestnega so prepeljali v trdnjavo bolnico v Pulj, (Festungsspital I. in Pola, Gymnasium) kjer se mu zdravje — hvala Bogu — polagoma vrača.

—š— **Zvišanje štajerskih deželnih doklad za 10%.** Štajerski deželni odbor je sklenil zvišati dosedanje 50, oziroma 56% deželne doklade za 10%. K temu svojemu sklepu je priobčil deželni odbor v graških dnevnikih obširno izjavo, ki v njih slika žalosten finančni položaj dežele in poudarja, da ni preostajalo ničesar drugega kakor zvišati deželne doklade. Sklep deželnega odbora se predloži v Najvišjo sankcijo z omejitvijo, da velja zvišanje le za prvo polovico leta 1915. — Deželni odbor pravi, da je bilo za leto 1915 proračunano potrebščin 17.507.099 K in kritja 15.660.125 K. Ker pa izostanejo preodkazi iz davka na žganje in pa redni dohodki iz davka na pivo in užitinskega davka, bi znašal primanjkljaj 4.357.974 K. Ta račun je prisilil deželni odbor po njegovi izjavi k zvišanju deželnihih doklad.

—š— **Na Muti se je priredila** vkljub nenavadnim razmeram tudi letos božičnica otrokom slovenske šole Družbe sv. Cirila in Metoda. Po možnosti so bili obdarovani vsi otroci s toplo obleko in šolskimi potrebščinami. Da je bilo letos sploh mogoče prirediti božičnico, so omogočili prijatelji naše obmejne mladine, ki je niso pozabili niti v tako resnih časih. Naj imajo prijetno zavest, da so pomagali s svojimi darovi onim, ki so bili ravno letos bolj potrebni podpore, kakor kdaj prej. Iskrena zahvala vsem darovalcem in darovalcem izreka v imenu obdarovane dece šolsko vodstvo.

—š— **Na bojnem polju na jugu v Čr-nabari v Srbiji** je padel častne smrti gosp. Srečko Ješovnik, c. kr. nadporočnik 7. domobranskega polka, sin nadučitelja tovariša Simona Ješovnika pri Sv. Rupertu v Slovenskih goricah. — Bodi vrlemu slovenskemu junaku časten spomin! Težko prizadeti cenjeni rodovini naše iskreno sožalje!

—š— **Učiteljstvo deške in dekliške li-šole v Ptujski okolici** je meseca listopada 1914 in prosinca 1915 darovalo 1% svoje mesečne plače, skupno 30 K 32 vin. za »Rdeči križ«. Vsota se je izročila okraj. podpor. odboru. — Nekateri pridne učenke naše šole — s poukom se še v šolskem letu 14—15 ni začelo; v šolskem poslopiju so že od meseca listopada nastanjeni vojaški ranjenci — so pod spretnim vodstvom učiteljice Adele Machnitscheve izdelale za vojake pletenine, kakor zaplestnikov, čepic, ušesnih pokrival itd., kar se je odposlalo »Pomožnemu odboru gosp. za »Rdeči križ« v Gradcu«. Material je dal »Pomožni odbor za »Rdeči križ« v Ptujju brezplačno na razpolago.

—š— **Poročil se je** dne 25. januarja 1915 gospod Martin Stante z gospico Marico Kodermanovo, nadučitelja hčerko iz Pirešice pri Žalcu. Bilo srečno!

—š— **Štajerski deželni šolski svet** je imenoval definitivno učiteljico na dekliški šoli v Trbovljah-Vode Ano Wessnerjevo za nadučiteljico.

—š— **V deželnih drevesnicah** so, kakor poroča »Gospodarski Glasnik«, že vsa drevesa oddana in novih naročil več ne sprejemajo.

—š— **Iz Celja** nam poročajo: V Karpatih je bil ranjen na roki in nogi mestni učitelj M. Lobenwein.

—š— **Poročil se je** na Svečnico v Vojniku učitelj Ciril Pregelj z učiteljico Tončko Zieglerjevo. Mnogo sreče!

—š— **Umrli** je na Svečnico g. Mijo Starkl, vpokojeni vodja zemljiške knjige v Sevnici. Popojnik je bil v sevniskem okraju dolgo vrsto let načelnik, oziroma član vseh najuglednejših korporacij: bil je župan sevniski, načelnik okrajnega zastopa, član okrajnega šolskega sveta, duša sevniske Posojilnice, računski pregledovalec Južno-štajerske hranilnice v Celju. Velike njegove zasluge, ki si jih je pridobil z vestnim izpolnjevanjem vseh naštetih javnih častnih služb, so dobile priznanje tudi na Najvišjem mestu; pokojnik je bil imetelj zlatega zaslužnega križca. Po svojem političnem mišljenju je bil eden od »stare garde«; odločnega svojega narodnega mišljenja ni imel navede skrivati. Bil je odkrit in resničen prijatelj slovenskega šolstva in učiteljstva ter velik dobrotnik šolske mladine. Bodi mu blag spomin!

—š— **Proti nadaljnjemu priseljevanju galiških beguncev.** Na zadnji seji štajerskega deželnega odbora je bilo sklenjeno na predlog poslanca dr. Hofmann-Wellenhofa, da se vloži na vlado nujna prošnja, naj bi vlada, kolikor le mogoče preprečala nadaljnje priseljevanje galiških beguncev na Štajersko, ker je dežela že itak glede

vseh vrst vojnih davkov med prvimi in mora računati s težavnimi razmerami ljudske prehrane ter se je bati neizogibnih težkih posledic na narodno-gospodarskem in zdravstvenem polju.

—š— **Papirne podplate in nogavice izdelujejo v šolah.** Štajerski deželni šolski svet je doposlal šolskim vodstvom razglas naučnega ministrstva in naročil, naj v vseh ljudskih in meščanskih šolah, vadnicah in učiteljskih uče izdelovati otroke papirne podplate in papirne nogavice. Papirni podplati se izdelujejo tako, da se sešijejo štiri papirji časopisja brez vozlov; nogavice se napravijo iz takozvanega Bill-rothovega papirja.

—š— **Iz Maribora** poročajo: S poukom prenehajo popolnoma na vinorejski šoli v Mariboru in v poljedelski šoli v Grottenhofu; prostori se porabijo v druge namene.

—š— **Iz Slovenske Bistrice** poročajo: V Karpatih je bil tekom zadnjih bojev ranjen tovariš Matej Janžekovič, učitelj na okoliški šoli v Slov. Bistrici.

—š— **Na južnem bojišču** je pri Gornjem Milanovcu padel dne 5. decembra pret. m. gosp. Edvin Sorčan, četovodja 87. pešpolka, sin tovariša nadučitelja Sorčana v Hrastniku. Vrlemu junaku časten spomin, cenjeni rodovini naše iskreno sožalje!

Goriške vesti.

—g— **C. kr. okrajni šolski svet v Se-zani** je naznanil vsem šolskim vodstvom v okraju z okrožnico z dne 13. januarja 1915, l. št. 3779, da se je nabralo v tuk. okraju potom šol 2729 K 41 vin. Za navedeno vsoto se je nakupilo volne, iz katere so izgotovile deklice sledeče predmete: 198 komadov snežnih čepic, 14 komadov ušesnic, 7 komadov oprsij, 96 komadov moških šerp, 191 parov dokolenic, 41 parov kolenic, 543 parov zaplestnikov, 476 parov nogavic, 57 parov (zapest. rokavic. Dalje se je iz denarja nakupilo blaga ter napravilo: 25 parov spodnjih hlač, 96 parov ovitkov za noge. Kupilo se je 39 komadov težkih zimskih maj. Dobilo se je 3 žepne rute in 1 rjuho. — C. in kr. pešpolku št. 97 se je poslalo pod naslovom: »Sammelstelle des Kriegsfürsorgeamtes in Graz, Wehrnachgaben für die Soldaten im Felde«, 4 zaboje 151 kg težke različnega blaga, in sicer: 325 parov zaplestnikov, 256 parov nogavic, 67 parov ovitkov za noge, 65 parov dokolenic, 40 parov kolenic, 17 parov rokavic, 54 kosov snežnih čepic, 18 kosov maj, 15 moških šerp, 14 parov ušesnic, 7 parov oprsij, 3 pare rut in 1 rjuho. — Ostalo se je pa posameznim vojakom ali svojcem porazdelilo deloma doma, deloma se je nekaj poslalo tudi v Gorico. C. in kr. vojno poveljstvo v Gradcu se je z dopisom od 5. decembra 1914, št. 15.556, zahvalilo za poslana božična darila vojakom 97. pešpolka s prošnjo, da to zahvalo izreče vsem prizadetim.

—g— **Po vseh šolah v Gorici** so te dni brali učencem nasvete oblasti glede varčevanja v domačem gospodinjstvu. Treba si utesniti in omejiti živčev na najpotrebnejše, tako da bomo pripravljeni za morebitne neugodnejše čase in da moremo vztrajati do prihodnje zetje.

—g— **Občinska knjižnica v Gorici.** Kakor je razvidno iz poročila te knjižnice za lansko leto, je imela čitateljev 2194; prečitanih je bilo 2858 knjig proti 2591 v letu 1913. V goriški občinski knjižnici ni nobene slovenske knjige.

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovolite obrniti na tvrdko

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10

obstoji od leta 1883.

Vzorci poštne prosto!

Izredno nizke cene!

—g— **Štiridesetletnica mašništva dr. Antona Gregorčiča.** Dne 16. pret. m. so praznovali učni zavodi Šolskega Doma v Gorici v Kapucinski cerkvi štiridesetletnico mašništva dr. Antona Gregorčiča, predsednika Šolskega Doma, ki ima zanj nebrojnih zaslug. Pred mašo je imel dnevu primeren nagovor pater Rafael Bogataj; ko je jubilat končal sv. mašo, se mu je poklonila v zakristiji deputacija otrok, ki mu je ob lepi deklamaciji izročila šopek, voditelji in voditeljice Šolskodomskih zavodov pa so se mu poklonili ter mu čestitali na domu. Dr. Gregorčič se je ginjen zahvaljeval. Pri maši je pelo učiteljstvo, sodelovali sta tudi gospodični Šantlovi. Pri maši je bilo več Gregorčičevih osebnih znancev in čestilcev. Navzoči so bili tudi ravnatelj moškega učiteljskega Viktora Bežek, ženskega učiteljskega ravnatelj Znidaršič, vodja slovenske gimnazije prof. Ipavec itd.

—g— **Dobrotnik ljudstva.** Z Dola nad Ajdovščino nam pišejo: Začetkom novega leta je stopil v pokoj naš velezaslužni nadučitelj Edmund Čibej, ki je polnih 29 let z najboljšim uspehom poučeval tukajšnjo mladino. Prenaporno delo ga je vrglo v bolezen in ta v prezgodnji pokoj. L. 1884. je došel na Dol na takrat ravno dozidano novo šolo orat ledino. Ni bila šala pričeiti s poukom v kraju, kjer niso imeli otroci niti starši pojma o šoli. Debelo smo gledali mladega učitelja, ki je s svojo prijaznostjo in vljudnostjo kmalu pridobil srca takrat sirove in podivjane mladine. Poleg vsakdanjega početnega pouka je učil ob nedeljah nadpetnajstletne mladeniče in dekleta. — Koliko truda! — Kmalu smo zapazili sadove šole. Ponosni smo bili na svojega učitelja. V šoli in zunaj šole velik preobrat. Otroci so z veseljem obiskovali šolo in navadili se lepemu vedenju, kar je toplo vplivalo tudi na starejše ljudi. Redkokje pozdravljajo otroci, kakor veliki, domačine in tujce tako lepo, kakor na Dolu. To je zasluga učitelja Čibeja. — Vestno je poučeval v šoli. V 29. letih njegovega bivanja med nami so se izpremenili ljudje in kraj. — Koliko se je mučil s šolskim vrtnom! — Iz kupa kamenja je nastal vzoren krasen vrt, ki je ponos občini. Gorjani nismo poznali sadnega drevja, a nadučitelj je pokazal, da raste in rodi tudi na tej gorski planoti sadno drevje. V šolskem vrtu so danes krasne jablane, hruške in črešnje. Od tukaj smo prejeli občinarji veliko požahntjenih dreves ter jih nasadili ob svojih hišah. Po njegovi zaslugi se je razširila tukajšnja ljudska šola, in ker je bila na Otlici šola za silo, je deloval in pripomogel tamošnjim domačinom, da se je i tam sezidala šola in nastavil učitelj. Nadučitelj Čibej je neumoren podpiratelj in ustanovitelj c. kr. čipkarske šole, ki služe za celo občino in daje našemu žensstvu lepih dohodkov. Ker je domača občina uboga in ne more rediti svojih obilnih prebivalcev doma, nam je pokazal pot do kruha v tujem svetu. Danes slove naši cestni in gozdni delavci po vsem cesarstvu. Bil je soustanovitelj in tajnik gospodarskega sveta. Samostojno županstvo in orožniška postaja je njegovo delo. Kot vrli tajnik in desna roka županova je izdelal veliko temeljitih prošenj, ki so bile po večini uslišane. Deloval in vplival je s pomočjo domačinov na gozdni erar, da se je zgradila nova, lepa cesta z Dola v Lokavec. Zato je bil javno in očitno pohvaljen po odposlancu c. kr. ministrstva. — Tudi prošnja na ministrstvo za brezplačno pobiranje suhih drv po gozdu, je njegovo delo. Vsako priliko je uporabil, samo da koristi domači občini. Za Dol. Otlico je ustanovil hranilnico in posojilnico, ki dobro služe. V šoli in zunaj šole je opisoval lepoto naše gorske planote. Neumorno je deloval za hišno snago. Hiše so se kar preurejale. Veliko stavbnih načrtov je izdelal sam. Tako se je izpremenila pod njegovim vplivom naša krajina iz zanamajene, nesnažne občine v lepo in čedno srenjo. — Za zdravstvo občine in higijeno je pa naš Čibej toliko napravil, da mu je le čestitati na velikem uspehu. — Samo mi vemo, kaj izgubimo s svojim nadučiteljem! — Bil nam je vedno dober prijatelj, izvrsten svetovalec ter najboljši pomočnik v nesreči. V občini ostane v neiz-

brisnem spominu. Naše spoštovanje, naša zahvala za dobroto naj ga spremlja tudi v zasluženem pokoju. Vsemogočni naj ga ohrani zdravega in čilega do skrajnih mej človeškega življenja!

—g— **Iz srbskega ujetništva** se je oglasil tovariš Adam Sardoč, učitelj v Škofljah, ki je služil v 5. domobranskem pehotnem polku. Piše, da se mu godi dobro.

—g— **Odvetniški izpit** je napravil zadnjo soboto v Trstu dr. Vladimir Orel, odvetniški koncipijent pri odvetniku dr. Novaku v Gorici. Mladi dr. Orel je sin tovariša nadučitelja Orla v Prvačini. — Čestitamo očetu in sinu!

—g— **Sneg v Trnovskem gozdu.** V občini Dol-Otlica je sneg padel tako visoko, da seže do prvega nadstropja ondotne šole in so morali izkopati poseben dohod do tega poslopja.

—g— **Pet gojencev moškega učiteljskega v Gorici** je bilo odstranjenih z zavoda. O tem so po Gorici mnogo debatirali in odstranjenje različno komentirali. Odstranjeni so z zavoda, glede izključenja ali neizključenja pa ima zadnjo odločilno besedo deželni šolski svet.

—g— **Za člana deželnega šolskega sveta** je bil imenovan dr. Gustav Hemetsberger, ravnatelj c. kr. realne gimnazije z nemškim učnim jezikom v Gorici.

—g— **V ruskem ujetništvu** se nahaja črnovojniški nadporočnik Ivan Košnik, profesor državne realke v Gorici.

—g— **»Soča« — ustavljena.** Izdaja »Soče« z dne 22. januarja 1914 je bila ustavljena od goriške politične oblasti. Prihodnja številka je dne 29. januarja redno izšla, v četrtek, dne 4. februarja, pa je dobilo uredništvo »Soče« odlok, da je izdajanje »Soče« sploh ustavljeno. Nekateri gospodje v Gorici so se zedinili, da izdajajo drug list.

—g— **Iz Kobarida** nam pišejo: V listih čitamo, da se je odpovedal svoji službi g. Ignacij Gruntar, notar v Ribnici na Kranjskem, ter se preselil v Ljubljano. Spominjamo se tega vrlega moža s hvaležnim srcem, saj je on ustanovnik prvi občinski knjižnici, ki smo jo ustanovili z njegovim izdatnim prispevkom v Kobaridu in ki ves čas deluje kar najplodoviteje. — Idealni narodnjak Gruntar, ki je bil iskren prijatelj pesnikov Poglaruzzija-Krilana in Simona Gregorčiča ter skladatelja Kocijanciča, je pokazal z ustanovitvijo prve občinske knjižnice na vsem slovenskem ozemlju, kako je delovati za prosveto naroda.

—g— **Poziv za prostovoljne legije** je bil razglašen tudi v Gorici šolski mladini. Priglašenci morajo imeti najmanj 17 let in morajo na nabor. Legionarji, bodisi dijaki, pomočniki itd., bodo vršili svoje vsakdanje delo kakor doslej, ob določenem času pa se bodo vezbali.

—g— **V ruskem ujetništvu** je tovariš Fran Ščuka, učitelj v Lipi pri Komnu. — Pisal je dne 27. decembra — pismo je došlo dne 1. t. m. — da potuje v notranjost Rusije, neznano kam. Naj se vrne zdrav v domovino!

—g— **Poročila** sta se tovariš Josip Velikonja, učitelj na Kobariskem, in gospica Zofka Černutova, hči znanega rodoljubnega gostilničarja Andreja Černute v Logu pod Mangartom. — Obilo sreče!

Tržaške vesti.

Štefan Čampa.

Dne 5. t. m. je umrl v Trstu na svojem posestvu na Greti štey. 165 upokojeni c. kr. učitelj tovariš Štefan Čampa. Svojeodobno je pokojnik služboval v Vipavi, dokler ni bil imenovan na c. kr. državno ljudsko šolo v Trstu. Tu je učiteljeval najprej na Lipskem trgu in potem v ulici Fontana, kjer je bil upokojen. Bolehal je že precej časa in več mesecv sploh ni mogel več iz hiše. Dočakal je 68 let. Predlanskim mu je umrl edini sin, Teodor, ki je bil tudi učitelj in dober glasbenik. — Pokojni Štefan Čampa je bil blagega in dobrega srca ter je užival splošno priljubljenost. Dasi se je moral

v Dignani črnovojnik Henrik Bregant, nadučitelj iz Koblja pri Čadramu. Skočil je tako nesrečno z voza, pri katerem so se splašili konji, da je nezavesten obležal. Nezavestnega so prepeljali v trdnjavsko bolnico v Pulj, (Festungsspital I. in Pola, Gymnasium) kjer se mu zdravje — hvala Bogu — polagoma vrača.

—š— **Zvišanje štajerskih deželnih doklad za 10%.** Štajerski deželni odbor je sklenil zvišati dosedanje 50, oziroma 56% deželne doklade za 10%. K temu svojemu sklepu je priobčil deželni odbor v graških dnevnikih obširno izjavo, ki v njih slika žalosten finančni položaj dežele in poudarja, da ni preostajalo ničesar drugega kakor zvišati deželne doklade. Sklep deželnega odbora se predloži v Najvišjo sankcijo z omejitvijo, da velja zvišanje le za prvo polovico leta 1915. — Deželni odbor pravi, da je bilo za leto 1915 proračunano potrebščin 17.507.099 K in kritja 15.660.125 K. Ker pa izostanejo preodkazi iz davka na žganje in pa redni dohodki iz davka na pivo in užitinskega davka, bi znašal primanjkljaj 4.357.974 K. Ta račun je prisilil deželni odbor po njegovi izjavi k zvišanju deželnih doklad.

—š— **Na Muti se je priredila** vkljub nenavadnim razmeram tudi letos božičnica otrokom slovenske šole Družbe sv. Cirila in Metoda. Po možnosti so bili obdarovani vsi otroci s toplo obleko in šolskimi potrebščinami. Da je bilo letos sploh mogoče prirediti božičnico, so omogočili prijatelji naše obmejne mladine, ki je niso pozabili niti v tako resnih časih. Naj imajo prijetno zavest, da so pomagali s svojimi darovi onim, ki so bili ravno letos bolj potrebni podpore, kakor kdaj prej. Iskrena zahvala vsem darovalcem in darovalcem izreka v imenu obdarovane dece šolsko vodstvo.

—š— **Na bojnem polju na jugu v Čr-nabari v Srbiji** je padel častne smrti gosp. Srečko Ješovnik, c. kr. nadporočnik 7. domobranskega polka, sin nadučitelja tovariša Simona Ješovnika pri Sv. Rupertu v Slovenskih goricah. — Bodi vrlemu slovenskemu junaku časten spomin! Težko prizadeti cenjeni rodovini naše iskreno sožalje!

—š— **Učiteljstvo deške in dekliške li. šole v Ptujski okolici** je meseca listopada 1914 in prosinca 1915 darovalo 1% svoje mesečne plače, skupno 30 K 32 vin. za »Rdeči križ«. Vsota se je izročila okraj. podpor. odboru. — Nekateri pridne učenke naše šole — s poukom se še v šolskem letu 14—15 ni začelo; v šolskem poslopiju so že od meseca listopada nastanjeni vojaški ranjenci — so pod spretnim vodstvom učiteljice Adele Machnitscheve izdelale za vojake pletenine, kakor zapustnikov, čepic, ušesnih pokrival itd., kar se je odposlalo »Pomožnemu odboru gosp. za »Rdeči križ« v Gradcu«. Material je dal »Pomožni odbor za »Rdeči križ« v Ptujju brezplačno na razpolago.

—š— **Poročil se je** dne 25. januarja 1915 gospod Martin Stante z gospico Marico Kodermanovo, nadučitelja hčerko iz Pirešice pri Žalcu. Bilo srečno!

—š— **Štajerski deželni šolski svet** je imenoval definitivno učiteljico na dekliški šoli v Trbovljah-Vode Ano Wessnerjevo za nadučiteljico.

—š— **V deželnih drevesnicah** so, kakor poroča »Gospodarski Glasnik«, že vsa drevesa oddana in novih naročil več ne sprejemajo.

—š— **Iz Celja** nam poročajo: V Karpatih je bil ranjen na roki in nogi mestni učitelj M. Lobenwein.

—š— **Poročil se je** na Svečnico v Vojniku učitelj Ciril Pregelj z učiteljico Tončko Zieglerjevo. Mnogo sreče!

—š— **Umrli** je na Svečnico g. Mijo Starkl, vpokojeni vodja zemljiške knjige v Sevnici. Popojnik je bil v sevniskem okraju dolgo vrsto let načelnik, oziroma član vseh najuglednejših korporacij: bil je župan sevniski, načelnik okrajnega zastopa, član okrajnega šolskega sveta, duša sevniske Posojilnice, računski pregledovalec Južno-štajerske hranilnice v Celju. Velike njegove zasluge, ki si jih je pridobil z vestnim izpolnjevanjem vseh naštetih javnih častnih služb, so dobile priznanje tudi na Najvišjem mestu; pokojnik je bil imetelj zlatega zaslužnega križca. Po svojem političnem mišljenju je bil eden od »stare garde«; odločnega svojega narodnega mišljenja ni imel navede skrivati. Bil je odkrit in resničen prijatelj slovenskega šolstva in učiteljstva ter velik dobrotnik šolske mladine. Bodi mu blag spomin!

—š— **Proti nadaljnjemu priseljevanju galiških beguncev.** Na zadnji seji štajerskega deželnega odbora je bilo sklenjeno na predlog poslanca dr. Hofmann-Wellenhofa, da se vloži na vlado nujna prošnja, naj bi vlada, kolikor le mogoče preprečala nadaljnje priseljevanje galiških beguncev na Štajersko, ker je dežela že itak glede

vseh vrst vojnih davkov med prvimi in mora računati s težavnimi razmerami ljudske prehrane ter se je bati neizogibnih težkih posledic na narodno-gospodarskem in zdravstvenem polju.

—š— **Papirne podplate in nogavice izdelujejo v šolah.** Štajerski deželni šolski svet je doposlal šolskim vodstvom razglas naučnega ministrstva in naročil, naj v vseh ljudskih in meščanskih šolah, vadnicah in učiteljskih uče izdelovati otroke papirne podplate in papirne nogavice. Papirni podplati se izdelujejo tako, da se sešijejo štiri papirji časopisja brez vozlov; nogavice se napravijo iz takozvanega Bill-rothovega papirja.

—š— **Iz Maribora poročajo:** S poukom prenehajo popolnoma na vinorejski šoli v Mariboru in v poljedelski šoli v Grottenhofu; prostori se porabijo v druge namene.

—š— **Iz Slovenske Bistrice poročajo:** V Karpatih je bil tekom zadnjih bojev ranjen tovariš Matej Janžekovič, učitelj na okoliški šoli v Slov. Bistrici.

—š— **Na južnem bojišču** je pri Gornjem Milanovcu padel dne 5. decembra pret. m. gosp. Edvin Sorčan, četovodja 87. pešpolka, sin tovariša nadučitelja Sorčana v Hrastniku. Vrlemu junaku časten spomin, cenjeni rodovini naše iskreno sožalje!

Goriške vesti.

—g— **C. kr. okrajni šolski svet v Sežani** je naznanil vsem šolskim vodstvom v okraju z okrožnico z dne 13. januarja 1915, l. št. 3779, da se je nabralo v tuk. okraju potom šol 2729 K 41 vin. Za navedeno vsoto se je nakupilo volne, iz katere so izgotovile deklice sledeče predmete: 198 komadov snežnih čepic, 14 komadov ušesnic, 7 komadov oprsij, 96 komadov moških šerp, 191 parov dokolenic, 41 parov kolenic, 543 parov zapustnikov, 476 parov nogavic, 57 parov (zapest. rokavic. Dalje se je iz denarja nakupilo blaga ter napravilo: 25 parov spodnjih hlač, 96 parov ovitkov za noge. Kupilo se je 39 komadov težkih zimskih maj. Dobilo se je 3 žepne rute in 1 rjuho. — C. in kr. pešpolku št. 97 se je poslalo pod naslovom: »Sammelstelle des Kriegsfürsorgeamtes in Graz, Wehrnachgaben für die Soldaten im Felde«, 4 zaboje 151 kg težke različnega blaga, in sicer: 325 parov zapustnikov, 256 parov nogavic, 67 parov ovitkov za noge, 65 parov dokolenic, 40 parov kolenic, 17 parov rokavic, 54 kosov snežnih čepic, 18 kosov maj, 15 moških šerp, 14 parov ušesnic, 7 parov oprsij, 3 pare rut in 1 rjuho. — Ostalo se je pa posameznim vojakom ali svojcem porazdelilo deloma doma, deloma se je nekaj poslalo tudi v Gorico. C. in kr. vojno poveljstvo v Gradcu se je z dopisom od 5. decembra 1914, števil. 15.556, zahvalilo za poslana božična darila vojakom 97. pešpolka s prošnjo, da to zahvalo izreče vsem prizadetim.

—g— **Po vseh šolah v Gorici** so te dni brali učencem nasvete oblasti glede varčevanja v domačem gospodinjstvu. Treba si utesniti in omejiti življenje na najpotrebnejše, tako da bomo pripravljeni za morebitne neugodnejše čase in da moremo vztrajati do prihodnje zetje.

—g— **Občinska knjižnica v Gorici.** Kakor je razvidno iz poročila te knjižnice za lansko leto, je imela čitateljev 2194; prečitanih je bilo 2858 knjig proti 2591 v letu 1913. V goriški občinski knjižnici ni nobene slovenske knjige.

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovolite obrniti na tovrdo

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10

obstoji od leta 1883.

Vzorci poštne prosto!

Izredno nizke cene!

—g— **Štiridesetletnica mašništva dr. Antona Gregorčiča.** Dne 16. pret. m. so praznovali učni zavodi Šolskega Doma v Gorici v Kapucinski cerkvi štiridesetletnico mašništva dr. Antona Gregorčiča, predsednika Šolskega Doma, ki ima zanj nebrojnih zaslug. Pred mašo je imel dnevu primeren nagovor pater Rafael Bogataj; ko je jubilat končal sv. mašo, se mu je poklonila v zakristiji deputacija otrok, ki mu je ob lepi deklamaciji izročila šopek, voditelji in voditeljice Šolskodomskih zavodov pa so se mu poklonili ter mu čestitali na domu. Dr. Gregorčič se je ginjen zahvaljeval. Pri maši je pelo učiteljstvo, sodelovali sta tudi gospodični Šantlovi. Pri maši je bilo več Gregorčičevih osebnih znancev in čestilcev. Navzoči so bili tudi ravnatelj moškega učiteljskega Viktora Bežek, ženskega učiteljskega ravnatelj Znidaršič, vodja slovenske gimnazije prof. Ipavec itd.

—g— **Dobrotnik ljudstva.** Z Dola nad Ajdovščino nam pišejo: Začetkom novega leta je stopil v pokoj naš velezaslužni nadučitelj Edmund Čibej, ki je polnih 29 let z najboljšim uspehom poučeval tukajšnjo mladino. Prenaporno delo ga je vrglo v bolezen in ta v prezgodnji pokoj. L. 1884. je došel na Dol na takrat ravno dozidano novo šolo orat ledino. Ni bila šala prijeti s poukom v kraju, kjer niso imeli otroci niti starši pojma o šoli. Debelo smo gledali mladega učitelja, ki je s svojo prijaznostjo in vljudnostjo kmalu pridobil srca takrat sirove in podivjane mladine. Poleg vsakdanjega početnega pouka je učil ob nedeljah nadpetnajstletne mladeniče in dekleta. — Koliko truda! — Kmalu smo zapazili sadove šole. Ponosni smo bili na svojega učitelja. V šoli in zunaj šole velik preobrat. Otroci so z veseljem obiskovali šolo in navadili se lepemu vedenju, kar je toplo vplivalo tudi na starejše ljudi. Redkokje pozdravljajo otroci, kakor veliki, domačine in tujce tako lepo, kakor na Dolu. To je zasluga učitelja Čibeja. — Vestno je poučeval v šoli. V 29. letih njegovega bivanja med nami so se izpremenili ljudje in kraj. — Koliko se je mučil s šolskim vrtnom! — Iz kupa kamenja je nastal vzoren krasen vrt, ki je ponos občini. Gorjani nismo poznali sadnega drevja, a nadučitelj je pokazal, da raste in rodi tudi na tej gorski planoti sadno drevje. V šolskem vrtu so danes krasne jablane, hruške in črešnje. Od tukaj smo prejeli občinarji veliko požahntjenih dreves ter jih nasadili ob svojih hišah. Po njegovi zaslugi se je razširila tukajšnja ljudska šola, in ker je bila na Otlici šola za silo, je deloval in pripomogel tamošnjim domačinom, da se je i tam sezidala šola in nastavil učitelj. Nadučitelj Čibej je neumoren podpiratelj in ustanovitelj c. kr. čipkarske šole, ki posluje za celo občino in daje našemu žensstvu lepih dohodkov. Ker je domača občina uboga in ne more rediti svojih obilnih prebivalcev doma, nam je pokazal pot do kruha v tujem svetu. Danes slove naši cestni in gozdni delavci po vsem cesarstvu. Bil je soustanovitelj in tajnik gospodarskega sveta. Samostojno županstvo in orožniška postaja je njegovo delo. Kot vrli tajnik in desna roka županova je izdelal veliko temeljitih prošenj, ki so bile po večini uslišane. Deloval in vplival je s pomočjo domačinov na gozdni erar, da se je zgradila nova, lepa cesta z Dola v Lokavec. Zato je bil javno in očitno pohvaljen po odposlancu c. kr. ministrstva. — Tudi prošnja na ministrstvo za brezplačno pobiranje suhih drv po gozdu, je njegovo delo. Vsako priliko je uporabil, samo da koristi domači občini. Za Dol. Otlico je ustanovil hranilnico in posojilnico, ki dobro posluje. V šoli in zunaj šole je opisoval lepoto naše gorske planote. Neumorno je deloval za hišno snago. Hiše so se kar preurejale. Veliko stavbnih načrtov je izdelal sam. Tako se je izpremenila pod njegovim vplivom naša krajina iz zanamajene, nesnažne občine v lepo in čedno srenjo. — Za zdravstvo občine in higijeno je pa naš Čibej toliko napravil, da mu je le čestitati na velikem uspehu. — Samo mi vemo, kaj izgubimo s svojim nadučiteljem! — Bil nam je vedno dober prijatelj, izvrsten svetovalec ter najboljši pomočnik v nesreči. V občini ostane v neiz-

brisnem spominu. Naše spoštovanje, naša zahvala za dobroto naj ga spremlja tudi v zasluženem pokoju. Vsemogočni naj ga ohrani zdravega in čilega do skrajnih mej človeškega življenja!

—g— **Iz srbskega ujetništva** se je oglasil tovariš Adam Sardoč, učitelj v Škofljah, ki je služil v 5. domobranskem pehotnem polku. Piše, da se mu godi dobro.

—g— **Odvetniški izpit** je napravil zadnjo soboto v Trstu dr. Vladimir Orel, odvetniški koncipijent pri odvetniku dr. Novaku v Gorici. Mladi dr. Orel je sin tovariša nadučitelja Orla v Prvačini. — Čestitamo očetu in sinu!

—g— **Sneg v Trnovskem gozdu.** V občini Dol-Otlica je sneg padel tako visoko, da seže do prvega nadstropja ondotne šole in so morali izkopati poseben dohod do tega poslopja.

—g— **Pet gojencev moškega učiteljskega v Gorici** je bilo odstranjenih z zavoda. O tem so po Gorici mnogo debatirali in odstranjenje različno komentirali. Odstranjeni so z zavoda, glede izključenja ali neizključenja pa ima zadnjo odločilno besedo deželni šolski svet.

—g— **Za člana deželnega šolskega sveta** je bil imenovan dr. Gustav Hemetsberger, ravnatelj c. kr. realne gimnazije z nemškim učnim jezikom v Gorici.

—g— **V ruskem ujetništvu** se nahaja črnovojniški nadporočnik Ivan Košnik, profesor državne realke v Gorici.

—g— **»Soča« — ustavljena.** Izdaja »Soče« z dne 22. januarja 1914 je bila ustavljena od goriške politične oblasti. Prihodnja številka je dne 29. januarja redno izšla, v četrtek, dne 4. februarja, pa je dobilo uredništvo »Soče« odlok, da je izdajanje »Soče« sploh ustavljeno. Nekateri gospodje v Gorici so se zedinili, da izdajajo drug list.

—g— **Iz Kobarida** nam pišejo: V listih čitamo, da se je odpovedal svoji službi g. Ignacij Gruntar, notar v Ribnici na Kranjskem, ter se preselil v Ljubljano. Spominjamo se tega vrlega moža s hvaležnim srcem, saj je on ustanovnik prvi občinski knjižnici, ki smo jo ustanovili z njegovim izdatnim prispevkom v Kobaridu in ki ves čas deluje kar najplodoviteje. — Idealni narodnjak Gruntar, ki je bil iskren prijatelj pesnikov Poglaruzzija-Krilana in Simona Gregorčiča ter skladatelja Kocijanciča, je pokazal z ustanovitvijo prve občinske knjižnice na vsem slovenskem ozemlju, kako je delovati za prosveto naroda.

—g— **Poziv za prostovoljne legije** je bil razglašen tudi v Gorici šolski mladini. Priglasenci morajo imeti najmanj 17 let in morajo na nabor. Legionarji, bodisi dijaki, pomočniki itd., bodo vršili svoje vsakdanje delo kakor doslej, ob določenem času pa se bodo vezbali.

—g— **V ruskem ujetništvu** je tovariš Fran Ščuka, učitelj v Lipi pri Komnu. — Pisal je dne 27. decembra — pismo je došlo dne 1. t. m. — da potuje v notranjost Rusije, neznano kam. Naj se vrne zdrav v domovino!

—g— **Poročila** sta se tovariš Josip Velikonja, učitelj na Kobariskem, in gospica Zofka Černutova, hči znanega rodoljubnega gostilničarja Andreja Černute v Logu pod Mangartom. — Obilo sreče!

Tržaške vesti.

Štefan Čampa.

Dne 5. t. m. je umrl v Trstu na svojem posestvu na Greti števil. 165 upokojeni c. kr. učitelj tovariš Štefan Čampa. Svojeodobno je pokojnik služboval v Vipavi, dokler ni bil imenovan na c. kr. državno ljudsko šolo v Trstu. Tu je učiteljeval najprej na Lipskem trgu in potem v ulici Fontana, kjer je bil upokojen. Bolehal je že precej časa in več mesecv sploh ni mogel več iz hiše. Dočakal je 68 let. Predlanskim mu je umrl edini sin, Teodor, ki je bil tudi učitelj in dober glasbenik. — Pokojni Štefan Čampa je bil blagega in dobrega srca ter je užival splošno priljubljenost. Dasi se je moral

mного gibat v neslovenskem svetu, je vendar ostal vedno zvest svojemu narodu. Bodi mu ohranjen blag spomin!

—t— **V ruskem ujetništvu** se nahaja tudi tovariš Ivan Riglar, učitelj v Semiču. Predno je bil ranjen in ujet, je bil imenovan nadporočnikom.

—t— **Učiteljstvo CM. šol v Trstu** je v prosincu t. l. darovalo od svoje plače: mobiliziranim tovarišema 40 K in 4 K 42 vin.; za učne pripomočke otrokom, katerih očetje so pod orožjem: a) na dekliški šoli pri Sv. Jakobu 3 K 50 vin.; b) na dekliški šoli na Acquedotto 4 K 14 vin.; c) na dekliški šoli pri Sv. Jakobu 2 K 64 vin. Skupaj 54 K 70 vin.

—t— **Iz ruskega ujetništva** se je oglašil tovariš Herman Ipavec, učitelj na Ciril-Metodovi šoli v Trstu. Zadnje pismo je poslal iz Moskve 28. decembra m. l., ki v njem poroča svojim staršem, da se nahaja živ in zdrav in da je na potu v Sibirijo.

—t— **V Trstu je umrl** dne 9. januarja Anton Foerster ml., virtuoz na klavirju. Popojnik je bil sin znanega našega skladatelja Antona Foersterja. Za rajnkim, ki je bil star šele 48 let in je umrl, poln mogočne umetniške sile, žalujeta rodovini Foersterjeva v Ljubljani in Markočeva v Trstu. Blag spomin odličnemu umetniku!

—t— **V počestitve spomina** pokojnega Ivana Rustje, očeta učitelja tovariša Karla Rustje, so nabrali na Katinari za tamošnjo »Šolarsko knjižnico« vso 16 K, ki so jo darovali: po 2 K: Ciril Valentič, šolski vodja, Josip Stržinar, župnik, in učiteljice: Amalija Čok, Marija Čok, Klara Godina, Pavla Pečar, Milka Požar in Leopoldina Vodopivec. K tej vsoti je dodal vodja Valentič 4 K v imenu svojem in družine o priliki žalostne obletnice v družini.

—t— **Princ Konrad Hohenlohe-Schillingsfürst**. Po več kakor desetletnem delovanju v Trstu zapuša princ Konrad Hohenlohe-Schillingsfürst primorsko cesarsko namestništvo. Cesar ga je imenoval za predsednika najvišjega računskega dvora. Neredi vidimo odhajati moža, ki se je pokazal v svojem važnem delokrogu pravičnega in za blagor izročeni mu dežel vnetega zastopnika najvišje državne oblasti. Doba princa Hohenloha pomenja za vse Primorje dobo narodnega in gospodarskega pomirjenja, pomenja za nas Slovence ob Adriji začetek lepega razvoja, ki smo mu mogli posvetiti svoje sile, ker jih ni več izčrpaval zavoženi sistem Hohenlohejevih prednikov. — »Edinost« piše: »Kar ga je odlikovalo in ga delalo nam toliko simpatičnega, je bilo: bil je pameten, razsoden, vreden upravitelj in državni uradnik, kakršnih ni preveč v avstrijski birokraciji. Vzlic svojemu visokemu rojstvu je bil — demokratičen uradnik v najlepšem pomenu te besede, zaradi česar je bil v neposrednem kontaktu z javnostjo, s korporacijami, s strankami in posamezniki. Pristopen je bil vsakomur brez razlike službenega položaja, stanu, narodnosti in funkcij, ki jih izvršuje kdo v javnem življenju. To mu je omogočalo tisti nekalični pregled preko razmer in oseb v deželi, ki je potreben, da je uradnik res nepristranski in pravičen na vse strani. Osebo največje ljubeznivosti tudi na svojem uradnem poslovanju, ni poznal tistih trdih odredb, ki ogorčajo, ki bole. To svojstvo mu je omogočalo, da je brez vsakih osebnih ali strankarskih persekucij odklanjal neopravičene pretenzije, naj so prihajale od koder si bodi, in je tako na lep in blag način izkušal vzravnati kresajoča se nasprotstva. Imel je izreden dar mirnega posredovanja — spretnega diplomatiziranja. O tem je pričalo vse njegovo delovanje tudi v kritičnih in viharah časih, ki jih je tu doživel. Tu ni prostora, da bi podrobno ocenjali njegovo delo. Omenimo naj samo, da se je bilo le njegovi spretnosti zahvaliti, da je v par letih prišlo do volilne reforme v vseh treh deželnih zborih Primorja. Kaj to pomenja, more oceniti le oni, ki pozna razburkane politične in narodne razmere, viharne strankarske boje v parlamentih in v javnem življenju na teh vročih tleh. Tudi oni, ki so mu stali nezaupljivo nasproti, so se končno klanjali pred čistoto njegovih namenov, videči, kako mu je na srcu blaginja dežele in njenega prebivalstva.« — Da je bil pravičen in naklonjen tudi našim šolskim in sploh kulturnim potrebam in zahtevam, utegne biti splošno znano. O tem nam bo dana prilika še posebe govoriti. — Zlasti iz tega ozira nam je žal, da ni več na tako važnem mestu moža, ki je imel zmožnost, voljo, pogum in srce vladati po načelih pravice in pravičnosti. — Za njegovega naslednika je imenovan baron Fries-Skene, doslej koroški deželni predsednik.

—t— **S seje mestnega odbora** 15. jan. 1915: Z ozirom na vest, priobčeno v »Pic-

colu« 13. januarja 1915, po kateri je učitelj Lucijan Caser objavil, da mestni župan moralno podpira njegovo namisel prireditve artističnega večera v prid zakladu za brezposelne, izjavlja župan, da je govoril samo enkrat z učiteljem Lucijanom Caserjem pred daljšim časom in o nečem drugem, zaradi česar nima omenjena vest nikakršne resnične podlage.

—t— **V srbskem ujetništvu** v Valjevu je praporščak Anton Benčina z Rojana, bivši slušatelj na akademiji Revoletta. Nameščen je v tamkajšnjem gimnazijskem poslopu.

—t— **Poziv na vstop v tržaško četo mladeniških strelcev** so izdali deželni šolski nadzorniki: dvorni svetnik N. Ravallio, Fr. Matejčič in dr. Robert Kauer. Glasi se tako: »Velika, naši monarhiji vsiljena vojna je zbudila v vseh narodih te države divnosložno enodušnost, da žrtvujejo svoje blago in svojo kri za cesarja in domovino. Kar je sposobno za orožje, je sledilo z navdušenostjo klicu k zastavam, da se bojujejo za dosego blagoslovenega in častnega mira. — Večkrat se je slišalo tudi obžalovanje mladeničev, da zaradi svoje prevelike mladosti ne morejo vstopiti v vrste naših bojnikov. Tem mladeničem, navdahnjenim od požrtvovalne srčnosti in domovinske ljubezni, se daje, kakor v mnogih drugih krajih, sedaj priložnost, da svoje moči postavijo v službo domovine in mesta, v katerem živimo. Zatorej jih vabimo, da vstopijo za čas, dokler bo trajala vojna, v prostovoljno četo tržaških mladeniških strelcev. — S to službo se jim podaja prilika, da si pridobijo vojaške veščine in spretnosti, ki jim bodo posameznikom pozneje koristile pri izpolnjevanju vojaške dolžnosti. — Četa mladeniških strelcev se podredi vrhovnemu vodstvu c. in kr. pomorskega okrajnega zapovedništva, se priključi tukajšnjemu mornarskemu oddelku in po dovršenem izurjenju se bo uporabljala pri četah in s četami tukajšnje posadke. — K pristopu se morejo oglasiti najmanj 17-letni neoporečni avstrijski državljani, ki a) niso podvrženi vojni dolžnosti, ali b) so podvrženi črnovojni dolžnosti, ali so bili spoznani kakor nesposobni za orožje. — Pri nedoletnih je potrebna za prostovoljni vstop privolitev očeta (varuha). — Služba in vaje se urede tako, da bo srednješolcem popolnoma mogoče zadoščati svojim šolskim obveznostim brez omejitve. — Člani čete mladeniških strelcev se zavazujejo služiti v črni vojski, dokler traja vojna; morajo torej priseči kot črnovojniki in dobiti vojaško uniformo, opremo in plačo kakor črnovojniki, prideljeni c. in kr. vojski. — Srednješolci se oglašijo pri svojih ravnatelstvih, drugi pa pri podpisanih. Poslednji, kakor tudi ravnateljstva, bodo radi dajali pojasnila o pravilih in o vseh podrobnostih. — Vemo, da naš poziv k vstopu v tržaško četo mladeniških strelcev najde mnogoštevilnega odziva, ker tudi naši mladeniči so odločeni dati Vse za dom in za cesarja, za cesarja blago kri!

Istrske vesti.

—i— **V ruskem ujetništvu** je tovariš Silvester Cerut, nadučitelj v Truškah. Vrnili se v domovino, junači!

—i— **Meščanska šola v Pulju**. Deželni odbor istrski je sklenil predlagati deželni šolski svet, da se naj meščanska šola v Pulju zopet otvori.

—i— **Za naše vojake na bojišču** so prispevale v naturalijah ljudske šole: Korte, Buzet, Slum, Boljunc, Boršt, Romanje in Dolina.

Koroške vesti.

—k— **Šole v Celovcu** so se zaprle, ker rabijo prostor za črnovojnike. Glasom poročila »Tagespost« ostanejo šole približno en mesec zaprte.

—k— **Celovski škof** je postal dr. Adam Heffer, rodom Bavarec. Doslej je bil profesor na realni gimnaziji v Mödlingu. Novi škof je velik pospeševalec katoliških društev.

—k— **Novi koroški deželni predsednik**. Na mesto dosedanjega deželnega predsednika, barona Frues-Skeneja, ki je postal namestnik v Trstu, je imenovan za koroškega deželnega predsednika grof Karel Latour-Laterano, doslej dvorni svetnik v ministrstvu notranjih del. Novi koroški deželni predsednik je rojen v Gradcu in je star 49 let. Pravijo, da dobro pozna razmere v alpskih deželah.

POZIV.

Arhiv mesta Krakova skupno s prebivateljskim pomožnim odborom prične v kratkem izdajati v poljskem jeziku obširno delo o zgodovini in življenju Sloven-

cev na vseh poljih. Prosimo torej vse narodno misleče Slovence, da bi pošiljali niže podpisane zastopniku knjige, brošure, zgodovinska dela, poročila o društvenem življenju, slike, fotografije, razglednice, članke, liste, časopise, dnevnike itd.

Kazimir Lagosz, Ljubljana,
Gospodarska ulica 19, I. nadstropje.

Listnica uredništva.

— Fr. Pogačnik v St. Vidu: Hvala za poslani nekrolog! Priobčimo ga prihodnjič.
— I. K. pri N. S.: Hvala! Porabimo! Pozdrav! — F. Rojakovič: Prejeli in porabimo. Nadaljujte! —

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskega jugoslovenskega učiteljstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Prva gorenjska razpošiljalnica

IVAN SAVNIK

Kranj

172

razpošilja na vse strani sveta najmodernejšo in najtrpežnejšo klobuke v vseh cenah in oblikah od kron 3.— dalje.

Cevlje za dame in gospode prvovrstne kakovosti prodaja pod konkurenčno ceno.

Za neugajajoče se vrne denar.

Meseca avgusta izjde bogato ilustriran cenik.

Orgle, harmonie plana in planina

dobavi c. kr. dvorni dobavitelj

Jan Tuček

Kutna Hora, Češko.

Pošilja cenike brezplačno in franko.

Ustanovljeno leta 1869

Priporočamo

Pfaff šivalne stroje

ki so neprekosljivi, od strokovnjakov priznani najboljši v Evropi. — Pouk v šivanju, umetnem vezenju brezplačen.

Cenjeno učiteljstvo in šole dobe pri nakupu izjemno ugodne pogoje.

IGN. VOK, spec. trgovina šiv. strojev in Puch koles.

LJUBLJANA, Sodna ulica štev. 7.

Pridni posredovalci se iščejo.

Semenska trgovina in vrtnarstvo

ALOJZIJ KORSIKA

V LJUBLJANI — Bleiweisova cesta ali Vrtača št. 3, naznanja cenjenemu učiteljstvu, da je njen novi cenik za leto 1915 že izšel in se dobiva brezplačno.

Za obilna naročila se priporoča z odličnim spoštovanjem

AL. KORSIKA.

:: Domača knjižnica! ::

Izšel je dvojni zvezek »Domače knjižnice« v obsegu 224 strani ter stane s poštnino vred samo 70 v. Zelo zanimiva vsebina, med drugim krasna povest za priprosto ljudstvo »Prosjak Luka«. Naročite takoj! Prodajalci imajo 10% popusta. Založnik dr. Lj. Koser, Juršinci pri Ptuj, Štajersko.

Knjigoveznica

Anton Janežič

Ljubljana

Florijanska ulica 14

se priporoča slav. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del.

Pri večjih naročilih 10% popusta.

Anton Krušič,

krojarski mojster in trgovec

v Gorici

Tržaška ulica štev. 16

v lastni hiši

in Tekališče Fran Jožefa št. 39.

Moja delavnica se nahaja v bližini slov. kmetijske šole.

Opozarja se gg. odjemalce, da je došla ravnokar velika množina raznovrstnega blaga najrazličnejših kakovosti iz avstrijskih in angleških tovarov

za vsak stan.

Posebno se priporočam cenjenim gg. učiteljem v mestu in na deželi.

Agitirajte, pridobivajte novih naročnikov za naše liste, ki so:

Učiteljski Tovariš - - -

- - - Popotnik, Zvonček.

Iznova pozivamo vsa okrajna učiteljska društva, naj store svojo dolžnost v polnem obsegu! Vsi na delo!

mного gibat v neslovenskem svetu, je vendar ostal vedno zvest svojemu narodu. Bodi mu ohranjen blag spomin!

—t— **V ruskem ujetništvu** se nahaja tudi tovariš Ivan Riglar, učitelj v Semiču. Predno je bil ranjen in ujet, je bil imenovan nadporočnikom.

—t— **Učiteljstvo CM. šol v Trstu** je v prosincu t. l. darovalo od svoje plače: mobiliziranim tovarišema 40 K in 4 K 42 vin.; za učne pripomočke otrokom, katerih očetje so pod orožjem: a) na dekliški šoli pri Sv. Jakobu 3 K 50 vin.; b) na dekliški šoli na Acquedotto 4 K 14 vin.; c) na dekliški šoli pri Sv. Jakobu 2 K 64 vin. Skupaj 54 K 70 vin.

—t— **Iz ruskega ujetništva** se je oglašil tovariš Herman Ipavec, učitelj na Ciril-Metodovi šoli v Trstu. Zadnje pismo je poslal iz Moskve 28. decembra m. l., ki v njem poroča svojim staršem, da se nahaja živ in zdrav in da je na potu v Sibirijo.

—t— **V Trstu je umrl** dne 9. januarja Anton Foerster ml., virtuoz na klavirju. Popojnik je bil sin znanega našega skladatelja Antona Foersterja. Za rajnkim, ki je bil star šele 48 let in je umrl, poln mogočne umetniške sile, žalujeta rodovini Foersterjeva v Ljubljani in Markočeva v Trstu. Blag spomin odličnemu umetniku!

—t— **V počestitve spomina** pokojnega Ivana Rustje, očeta učitelja tovariša Karla Rustje, so nabrali na Katinari za tamošnjo »Šolarsko knjižnico« vso 16 K, ki so jo darovali: po 2 K: Ciril Valentič, šolski vodja, Josip Stržinar, župnik, in učiteljice: Amalija Čok, Marija Čok, Klara Godina, Pavla Pečar, Milka Požar in Leopoldina Vodopivec. K tej vsoti je dodal vodja Valentič 4 K v imenu svojem in družine o priliki žalostne obletnice v družini.

—t— **Princ Konrad Hohenlohe-Schillingsfürst**. Po več kakor desetletnem delovanju v Trstu zapuša princ Konrad Hohenlohe-Schillingsfürst primorsko cesarsko namestništvo. Cesar ga je imenoval za predsednika najvišjega računskega dvora. Neredi vidimo odhajati moža, ki se je pokazal v svojem važnem delokrogu pravičnega in za blagor izročeni mu dežel vnetega zastopnika najvišje državne oblasti. Doba princa Hohenloha pomenja za vse Primorje dobo narodnega in gospodarskega pomirjenja, pomenja za nas Slovence ob Adriji začetek lepega razvoja, ki smo mu mogli posvetiti svoje sile, ker jih ni več izčrpaval zavoženi sistem Hohenlohejevih prednikov. — »Edinost« piše: »Kar ga je odlikovalo in ga delalo nam toliko simpatičnega, je bilo: bil je pameten, razsoden, vreden upravitelj in državni uradnik, kakršnih ni preveč v avstrijski birokraciji. Vzlic svojemu visokemu rojstvu je bil — demokratičen uradnik v najlepšem pomenu te besede, zaradi česar je bil v neposrednem kontaktu z javnostjo, s korporacijami, s strankami in posamezniki. Pristopen je bil vsakomur brez razlike službenega položaja, stanu, narodnosti in funkcij, ki jih izvršuje kdo v javnem življenju. To mu je omogočalo tisti nekalični pregled preko razmer in oseb v deželi, ki je potreben, da je uradnik res nepristranski in pravičen na vse strani. Osebo največje ljubeznivosti tudi na svojem uradnem poslovanju, ni poznal tistih trdih odredb, ki ogorčajo, ki bole. To svojstvo mu je omogočalo, da je brez vsakih osebnih ali strankarskih persekucij odklanjal neopravičene pretenzije, naj so prihajale od koder si bodi, in je tako na lep in blag način izkušal vzravnati kresajoča se nasprotstva. Imel je izreden dar mirnega posredovanja — spretnega diplomatiziranja. O tem je pričalo vse njegovo delovanje tudi v kritičnih in viharah časih, ki jih je tu doživel. Tu ni prostora, da bi podrobno ocenjali njegovo delo. Omenimo naj samo, da se je bilo le njegovi spretnosti zahvaliti, da je v par letih prišlo do volilne reforme v vseh treh deželnih zborih Primorja. Kaj to pomenja, more oceniti le oni, ki pozna razburkane politične in narodne razmere, viharne strankarske boje v parlamentih in v javnem življenju na teh vročih tleh. Tudi oni, ki so mu stali nezaupljivo nasproti, so se končno klanjali pred čistoto njegovih namenov, videči, kako mu je na srcu blaginja dežele in njenega prebivalstva.« — Da je bil pravičen in naklonjen tudi našim šolskim in sploh kulturnim potrebam in zahtevam, utegne biti splošno znano. O tem nam bo dana prilika še posebe govoriti. — Zlasti iz tega ozira nam je žal, da ni več na tako važnem mestu moža, ki je imel zmožnost, voljo, pogum in srce vladati po načelih pravice in pravičnosti. — Za njegovega naslednika je imenovan baron Fries-Skene, doslej koroški deželni predsednik.

—t— **S seje mestnega odbora** 15. jan. 1915: Z ozirom na vest, priobčeno v »Pic-

colu« 13. januarja 1915, po kateri je učitelj Lucijan Caser objavil, da mestni župan moralno podpira njegovo namisel prireditve artističnega večera v prid zakladu za brezposelne, izjavlja župan, da je govoril samo enkrat z učiteljem Lucijanom Caserjem pred daljšim časom in o nečem drugem, zaradi česar nima omenjena vest nikakršne resnične podlage.

—t— **V srbskem ujetništvu** v Valjevu je praporščak Anton Benčina z Rojana, bivši slušatelj na akademiji Revoletta. Nameščen je v tamkajšnjem gimnazijskem poslopu.

—t— **Poziv na vstop v tržaško četo mladeniških strelcev** so izdali deželni šolski nadzorniki: dvorni svetnik N. Ravallio, Fr. Matejčič in dr. Robert Kauer. Glasi se tako: »Velika, naši monarhiji vsiljena vojna je zbudila v vseh narodih te države divnosložno enodušnost, da žrtvujejo svoje blago in svojo kri za cesarja in domovino. Kar je sposobno za orožje, je sledilo z navdušenostjo klicu k zastavam, da se bojujejo za dosego blagoslova in častnega mira. — Večkrat se je slišalo tudi obžalovanje mladeničev, da zaradi svoje prevelike mladosti ne morejo vstopiti v vrste naših bojevnikov. Tem mladeničem, navdahnjenim od požrtvovalne srčnosti in domovinske ljubezni, se daje, kakor v mnogih drugih krajih, sedaj prilagodnost, da svoje moči postavijo v službo domovine in mesta, v katerem živimo. Zatorej jih vabimo, da vstopijo za čas, dokler bo trajala vojna, v prostovoljno četo tržaških mladeniških strelcev. — S to službo se jim podaja prilika, da si pridobijo vojaške veščine in spretnosti, ki jim bodo posameznikom pozneje koristile pri izpolnjevanju vojaške dolžnosti. — Četa mladeniških strelcev se podredi vrhovnemu vodstvu c. in kr. pomorskega okrajnega zapovedništva, se priključi tukajšnjemu mornarskemu oddelku in po dovršenem izurjenju se bo uporabljala pri četah in s četami tukajšnje posadke. — K pristopu se morejo oglašiti najmanj 17-letni neoporečni avstrijski državljani, ki a) niso podvrženi vojni dolžnosti, ali b) so podvrženi črnovojni dolžnosti, ali so bili spoznani kakor nesposobni za orožje. — Pri nedoletnih je potrebna za prostovoljni vstop privolitev očeta (varuha). — Služba in vaje se uredijo tako, da bo srednješolcem popolnoma mogoče zadoščati svojim šolskim obveznostim brez omejitve. — Člani čete mladeniških strelcev se zavazujejo služiti v črni vojski, dokler traja vojna; morajo torej priseči kot črnovojniki in dobiti vojaško uniformo, opremo in plačo kakor črnovojniki, prideleni c. in kr. vojski. — Srednješolci se oglašijo pri svojih ravnateljstvih, drugi pa pri podpisanih. Poslednji, kakor tudi ravnateljstva, bodo radi dajali pojasnila o pravilih in o vseh podrobnostih. — Vemo, da naš poziv k vstopu v tržaško četo mladeniških strelcev najde mnogoštevilnega odziva, ker tudi naši mladeniči so odločeni dati Vse za dom in za cesarja, za cesarja blago kri!

Istrske vesti.

—i— **V ruskem ujetništvu** je tovariš Silvester Cerut, nadučitelj v Truškah. Vrnili se v domovino, junači!

—i— **Meščanska šola v Pulju**. Deželni odbor istrski je sklenil predlagati deželni šolski svet, da se naj meščanska šola v Pulju zopet otvori.

—i— **Za naše vojake na bojišču** so prispevale v naturalijah ljudske šole: Korte, Buzet, Slum, Boljunc, Boršt, Romanje in Dolina.

Koroške vesti.

—k— **Šole v Celovcu** so se zaprle, ker rabijo prostor za črnovojnike. Glasom poročila »Tagespost« ostanejo šole približno en mesec zaprte.

—k— **Celovski škof** je postal dr. Adam Heffer, rodom Bavarec. Doslej je bil profesor na realni gimnaziji v Mödlingu. Novi škof je velik pospeševalec katoliških društev.

—k— **Novi koroški deželni predsednik**. Na mesto dosedanjega deželnega predsednika, barona Frues-Skeneja, ki je postal namestnik v Trstu, je imenovan za koroškega deželnega predsednika grof Karel Latour-Laterano, doslej dvorni svetnik v ministrstvu notranjih del. Novi koroški deželni predsednik je rojen v Gradcu in je star 49 let. Pravijo, da dobro pozna razmere v alpskih deželah.

POZIV.

Arhiv mesta Krakova skupno s prebivateljskim pomožnim odborom prične v kratkem izdajati v poljskem jeziku obširno delo o zgodovini in življenju Sloven-

cev na vseh poljih. Prosimo torej vse narodno misleče Slovence, da bi pošiljali niže podpisane zastopniku knjige, brošure, zgodovinska dela, poročila o društvenem življenju, slike, fotografije, razglednice, članke, liste, časopise, dnevnike itd.

Kazimir Lagosz, Ljubljana,
Gospodarska ulica 19, I. nadstropje.

Listnica uredništva.

— Fr. Pogačnik v St. Vidu: Hvala za poslani nekrolog! Priobčimo ga prihodnjič.
— I. K. pri N. S.: Hvala! Porabimo! Pozdrav! — F. Rojakovič: Prejeli in porabimo. Nadaljujte! —

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskega jugoslovenskega učiteljstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Prva gorenjska razpošiljalnica

IVAN SAVNIK

Kranj

172

razpošilja na vse strani sveta najmodernejšo in najtrpežnejšo klobuke v vseh cenah in oblikah od kron 3.— dalje.

Cevlje za dame in gospode prvovrstne kakovosti prodaja pod konkurenčno ceno.

Za neugajajoče se vrne denar.

Meseca avgusta izjde bogato ilustriran cenik.

Orgle, harmonie plana in planina

dobavi c. kr. dvorni dobavitelj

Jan Tuček

Kutna Hora, Češko.

Pošilja cenike brezplačno in franko.

Ustanovljeno leta 1869

Knjigoveznica

Anton Janežič

Ljubljana

Florijanska ulica 14

se priporoča slav. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del.

Pri večjih naročilih 10% popusta.

Anton Krušič,

krojarski mojster in trgovec v Gorici

Tržaška ulica štev. 16

v lastni hiši

in Tekališče Fran Jožefa št. 39.

Moja delavnica se nahaja v bližini slov. kmetijske šole.

Opozarja se gg. odjemalce, da je došla ravnokar velika množina raznovrstnega blaga najrazličnejših kakovosti iz avstrijskih in angleških tovarov

za vsak stan.

Posebno se priporočam cenjenim gg. učiteljem v mestu in na deželi.

Agitirajte, pridobivajte novih naročnikov za naše liste, ki so:

Učiteljski Tovariš - - -

- - - **Popotnik, Zvonček.**

Iznova pozivamo vsa okrajna učiteljska društva, naj store svojo dolžnost v polnem obsegu! Vsi na delo!

Priporočamo

Pfaff šivalne stroje

ki so neprekosljivi, od strokovnjakov priznani najboljši v Evropi. — Pouk v šivanju, umetnem vezenju brezplačen

Cenjeno učiteljstvo in šole dobe pri nakupu izjemno ugodne pogoje.

IGN. VOK, spec. trgovina šiv. strojev in Puch koles.

LJUBLJANA, Sodna ulica štev. 7.

Pridni posredovalci se iščejo.

Semenska trgovina in vrtnarstvo

ALOJZIJ KORSIKA

V LJUBLJANI — Bleiweisova cesta ali Vrtača št. 3,

naznanja cenjenemu učiteljstvu, da je njen novi cenik za leto 1915 že izšel in se dobiva brezplačno.

Za obilna naročila se priporoča z odličnim spoštovanjem

AL. KORSIKA.

:: Domača knjižnica! ::

Izšel je dvojni zvezek »Domače knjižnice« v obsegu 224 strani ter stane s poštnino vred samo 70 v. Zelo zanimiva vsebina, med drugim krasna povest za priprosto ljudstvo »Prosjak Luka«. Naročite takoj! Prodajalci imajo 10% popusta. Založnik dr. Lj. Koser, Juršinci pri Ptuj, Štajersko.

mного gibat v neslovenskem svetu, je vendar ostal vedno zvest svojemu narodu. Bodi mu ohranjen blag spomin!

—t— **V ruskem ujetništvu** se nahaja tudi tovariš Ivan Riglar, učitelj v Semiču. Predno je bil ranjen in ujet, je bil imenovan nadporočnikom.

—t— **Učiteljstvo CM. šol v Trstu** je v prosincu t. l. darovalo od svoje plače: mobiliziranim tovarišema 40 K in 4 K 42 vin.; za učne pripomočke otrokom, katerih očetje so pod orožjem: a) na dekliški šoli pri Sv. Jakobu 3 K 50 vin.; b) na dekliški šoli na Acquedotto 4 K 14 vin.; c) na dekliški šoli pri Sv. Jakobu 2 K 64 vin. Skupaj 54 K 70 vin.

—t— **Iz ruskega ujetništva** se je oglašil tovariš Herman Ipavec, učitelj na Ciril-Metodovi šoli v Trstu. Zadnje pismo je poslal iz Moskve 28. decembra m. l., ki v njem poroča svojim staršem, da se nahaja živ in zdrav in da je na potu v Sibirijo.

—t— **V Trstu je umrl** dne 9. januarja Anton Foerster ml., virtuoz na klavirju. Popojnik je bil sin znanega našega skladatelja Antona Foersterja. Za rajnkim, ki je bil star šele 48 let in je umrl, poln mogočne umetniške sile, žalujeta rodovini Foersterjeva v Ljubljani in Markočeva v Trstu. Blag spomin odličnemu umetniku!

—t— **V počestitve spomina** pokojnega Ivana Rustje, očeta učitelja tovariša Karla Rustje, so nabrali na Katinari za tamošnjo »Šolarsko knjižnico« vso 16 K, ki so jo darovali: po 2 K: Ciril Valentič, šolski vodja, Josip Stržinar, župnik, in učiteljice: Amalija Čok, Marija Čok, Klara Godina, Pavla Pečar, Milka Požar in Leopoldina Vodopivec. K tej vsoti je dodal vodja Valentič 4 K v imenu svojem in družine o priliki žalostne obletnice v družini.

—t— **Princ Konrad Hohenlohe-Schillingsfürst**. Po več kakor desetletnem delovanju v Trstu zapuša princ Konrad Hohenlohe-Schillingsfürst primorsko cesarsko namestništvo. Cesar ga je imenoval za predsednika najvišjega računskega dvora. Neredi vidimo odhajati moža, ki se je pokazal v svojem važnem delokrogu pravičnega in za blagor izročeni mu dežel vnetega zastopnika najvišje državne oblasti. Doba princa Hohenloha pomenja za vse Primorje dobo narodnega in gospodarskega pomirjenja, pomenja za nas Slovence ob Adriji začetek lepega razvoja, ki smo mu mogli posvetiti svoje sile, ker jih ni več izčrpaval zavoženi sistem Hohenlohejevih prednikov. — »Edinost« piše: »Kar ga je odlikovalo in ga delalo nam toliko simpatičnega, je bilo: bil je pameten, razsoden, vreden upravitelj in državni uradnik, kakršnih ni preveč v avstrijski birokraciji. Vzlic svojemu visokemu rojstvu je bil — demokratičen uradnik v najlepšem pomenu te besede, zaradi česar je bil v neposrednem kontaktu z javnostjo, s korporacijami, s strankami in posamezniki. Pristopen je bil vsakomur brez razlike službenega položaja, stanu, narodnosti in funkcij, ki jih izvršuje kdo v javnem življenju. To mu je omogočalo tisti nekalični pregled preko razmer in oseb v deželi, ki je potreben, da je uradnik res nepristranski in pravičen na vse strani. Osebo največje ljubeznivosti tudi na svojem uradnem poslovanju, ni poznal tistih trdih odredb, ki ogorčajo, ki bole. To svojstvo mu je omogočalo, da je brez vsakih osebnih ali strankarskih persekucij odklanjal neopravičene pretenzije, naj so prihajale od koder si bodi, in je tako na lep in blag način izkušal vzravnati kresajoča se nasprotstva. Imel je izreden dar mirnega posredovanja — spretnega diplomatiziranja. O tem je pričalo vse njegovo delovanje tudi v kritičnih in viharah časih, ki jih je tu doživel. Tu ni prostora, da bi podrobno ocenjali njegovo delo. Omenimo naj samo, da se je bilo le njegovi spretnosti zahvaliti, da je v par letih prišlo do volilne reforme v vseh treh deželnih zborih Primorja. Kaj to pomenja, more oceniti le oni, ki pozna razburkane politične in narodne razmere, viharne strankarske boje v parlamentih in v javnem življenju na teh vročih tleh. Tudi oni, ki so mu stali nezaupljivo nasproti, so se končno klanjali pred čistoto njegovih namenov, videči, kako mu je na srcu blaginja dežele in njenega prebivalstva.« — Da je bil pravičen in naklonjen tudi našim šolskim in splošnim kulturnim potrebam in zahtevam, utegne biti splošno znano. O tem nam bo dana prilika še posebe govoriti. — Zlasti iz tega ozira nam je žal, da ni več na tako važnem mestu moža, ki je imel zmožnost, voljo, pogum in srce vladati po načelih pravice in pravičnosti. — Za njegovega naslednika je imenovan baron Fries-Skene, doslej koroški deželni predsednik.

—t— **S seje mestnega odbora** 15. jan. 1915: Z ozirom na vest, priobčeno v »Pic-

colu« 13. januarja 1915, po kateri je učitelj Lucijan Caser objavil, da mestni župan moralno podpira njegovo namisel prireditve artističnega večera v prid zakladu za brezposelne, izjavlja župan, da je govoril samo enkrat z učiteljem Lucijanom Caserjem pred daljšim časom in o nečem drugem, zaradi česar nima omenjena vest nikakršne resnične podlage.

—t— **V srbskem ujetništvu** v Valjevu je praporščak Anton Benčina z Rojana, bivši slušatelj na akademiji Revoletta. Nameščen je v tamkajšnjem gimnazijskem poslopu.

—t— **Poziv na vstop v tržaško četo mladeniških strelcev** so izdali deželni šolski nadzorniki: dvorni svetnik N. Ravallio, Fr. Matejčič in dr. Robert Kauer. Glasi se tako: »Velika, naši monarhiji vsiljena vojna je zbudila v vseh narodih te države divnosložno enodušnost, da žrtvujejo svoje blago in svojo kri za cesarja in domovino. Kar je sposobno za orožje, je sledilo z navdušenostjo klicu k zastavam, da se bojujejo za dosego blagoslovenega in častnega mira. — Večkrat se je slišalo tudi obžalovanje mladeničev, da zaradi svoje prevelike mladosti ne morejo vstopiti v vrste naših bojnikov. Tem mladeničem, navdahnjenim od požrtvovalne srčnosti in domovinske ljubezni, se daje, kakor v mnogih drugih krajih, sedaj priložnost, da svoje moči postavijo v službo domovine in mesta, v katerem živimo. Zatorej jih vabimo, da vstopijo za čas, dokler bo trajala vojna, v prostovoljno četo tržaških mladeniških strelcev. — S to službo se jim podaja prilika, da si pridobijo vojaške veščine in spretnosti, ki jim bodo posameznikom pozneje koristile pri izpolnjevanju vojaške dolžnosti. — Četa mladeniških strelcev se podredi vrhovnemu vodstvu c. in kr. pomorskega okrajnega zapovedništva, se priključi tukajšnjemu mornarskemu oddelku in po dovršenem izurjenju se bo uporabljala pri četah in s četami tukajšnje posadke. — K pristopu se morejo oglasiti najmanj 17-letni neoporečni avstrijski državljani, ki a) niso podvrženi vojni dolžnosti, ali b) so podvrženi črnovojni dolžnosti, ali so bili spoznani kakor nesposobni za orožje. — Pri nedoletnih je potrebna za prostovoljni vstop privolitev očeta (varuha). — Služba in vaje se uredijo tako, da bo srednješolcem popolnoma mogoče zadoščati svojim šolskim obveznostim brez omejitve. — Člani čete mladeniških strelcev se zavazujejo služiti v črni vojski, dokler traja vojna; morajo torej priseči kot črnovojniki in dobiti vojaško uniformo, opremo in plačo kakor črnovojniki, prideleni c. in kr. vojski. — Srednješolci se oglašijo pri svojih ravnateljstvih, drugi pa pri podpisanih. Poslednji, kakor tudi ravnateljstva, bodo radi dajali pojasnila o pravilih in o vseh podrobnostih. — Vemo, da naš poziv k vstopu v tržaško četo mladeniških strelcev najde mnogoštevilnega odziva, ker tudi naši mladeniči so odločeni dati Vse za dom in za cesarja, za cesarja blago kri!

Istrske vesti.

—i— **V ruskem ujetništvu** je tovariš Silvester Cerut, nadučitelj v Truškah. Vrnili se v domovino, junači!

—i— **Meščanska šola v Pulju**. Deželni odbor istrski je sklenil predlagati deželni šolski svet, da se naj meščanska šola v Pulju zopet otvori.

—i— **Za naše vojake na bojišču** so prispevale v naturalijah ljudske šole: Korte, Buzet, Slum, Boljunc, Boršt, Romanje in Dolina.

Koroške vesti.

—k— **Šole v Celovcu** so se zaprle, ker rabijo prostor za črnovojnike. Glasom poročila »Tagespost« ostanejo šole približno en mesec zaprte.

—k— **Celovski škof** je postal dr. Adam Heffer, rodom Bavarec. Doslej je bil profesor na realni gimnaziji v Mödlingu. Novi škof je velik pospeševalec katoliških društev.

—k— **Novi koroški deželni predsednik**. Na mesto dosedanjega deželnega predsednika, barona Frues-Skeneja, ki je postal namestnik v Trstu, je imenovan za koroškega deželnega predsednika grof Karel Latour-Laterano, doslej dvorni svetnik v ministrstvu notranjih del. Novi koroški deželni predsednik je rojen v Gradcu in je star 49 let. Pravijo, da dobro pozna razmere v alpskih deželah.

POZIV.

Arhiv mesta Krakova skupno s prebivateljskim pomožnim odborom prične v kratkem izdajati v poljskem jeziku obširno delo o zgodovini in življenju Sloven-

cev na vseh poljih. Prosimo torej vse narodno misleče Slovence, da bi pošiljali niže podpisane zastopniku knjige, brošure, zgodovinska dela, poročila o društvenem življenju, slike, fotografije, razglednice, članke, liste, časopise, dnevnike itd.

Kazimir Lagosz, Ljubljana,
Gosposka ulica 19, I. nadstropje.

Listnica uredništva.

— Fr. Pogačnik v St. Vidu: Hvala za poslani nekrolog! Priobčimo ga prihodnjič.
— I. K. pri N. S.: Hvala! Porabimo! Pozdrav! — F. Rojakovič: Prejeli in porabimo. Nadaljujte! —

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskega jugoslovenskega učiteljstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Prva gorenjska razpošiljalnica

IVAN SAVNIK

Kranj

172

razpošilja na vse strani sveta najmodernejšo in najtrpežnejšo klobuke v vseh cenah in oblikah od kron 3.— dalje.

Cevlje za dame in gospode prvovrstne kakovosti prodaja pod konkurenčno ceno.

Za neučajoče se vrne denar.

Meseca avgusta izjde bogato ilustriran cenik.

Orgle, harmonie plana in planina

dobavi c. kr. dvorni dobavitelj

Jan Tuček

Kutna Hora, Češko.

Pošilja cenike brezplačno in franko.

Ustanovljeno leta 1869

Priporočamo

Pfaff šivalne stroje

ki so neprekosljivi, od strokovnjakov priznani najboljši v Evropi. — Pouk v šivanju, umetnem vezenju brezplačen.

Cenjeno učiteljstvo in šole dobe pri nakupu izjemno ugodne pogoje.

IGN. VOK, spec. trgovina šiv. strojev in Puch koles.

LJUBLJANA, Sodna ulica štev. 7.

Pridni posredovalci se iščejo.

Semenska trgovina in vrtnarstvo

ALOJZIJ KORSIKA

V LJUBLJANI — Bleiweisova cesta ali Vrtača št. 3, naznanja cenjenemu učiteljstvu, da je njen novi cenik za leto 1915 že izšel in se dobiva brezplačno.

Za obilna naročila se priporoča z odličnim spoštovanjem

AL. KORSIKA.

:: Domača knjižnica! ::

Izšel je dvojni zvezek »Domače knjižnice« v obsegu 224 strani ter stane s poštnino vred samo 70 v. Zelo zanimiva vsebina, med drugim krasna povest za priprosto ljudstvo »Prosjak Luka«. Naročite takoj! Prodajalci imajo 10% popusta. Založnik dr. Lj. Koser, Juršinci pri Ptuj, Štajersko.

Knjigoveznica

Anton Janežič

Ljubljana

Florijanska ulica 14

se priporoča slav. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del.

Pri večjih naročilih 10% popusta.

Anton Krušič,

krojaški mojster in trgovec

v Gorici

Tržaška ulica štev. 16

v lastni hiši

in Tekališče Fran Jožefa št. 39.

Moja delavnica se nahaja v bližini slov. kmetijske šole.

Opozarja se gg. odjemalce, da je došla ravnokar velika množina raznovrstnega blaga najrazličnejših kakovosti iz avstrijskih in angleških tovarov

za vsak stan.

Posebno se priporočam cenjenim gg. učiteljem v mestu in na deželi.

Agitirajte, pridobivajte novih naročnikov za naše liste, ki so:

Učiteljski Tovariš - - -

- - - Popotnik, Zvonček.

Iznova pozivamo vsa okrajna učiteljska društva, naj store svojo dolžnost v polnem obsegu! Vsi na delo!

mного gibat v neslovenskem svetu, je vendar ostal vedno zvest svojemu narodu. Bodi mu ohranjen blag spomin!

—t— **V ruskem ujetništvu** se nahaja tudi tovariš Ivan Riglar, učitelj v Semiču. Predno je bil ranjen in ujet, je bil imenovan nadporočnikom.

—t— **Učiteljstvo CM. šol v Trstu** je v prosincu t. l. darovalo od svoje plače: mobiliziranim tovarišem 40 K in 4 K 42 vin.; za učne pripomočke otrokom, katerih očetje so pod orožjem: a) na dekliški šoli pri Sv. Jakobu 3 K 50 vin.; b) na dekliški šoli na Acquedotto 4 K 14 vin.; c) na dekliški šoli pri Sv. Jakobu 2 K 64 vin. Skupaj 54 K 70 vin.

—t— **Iz ruskega ujetništva** se je oglašil tovariš Herman Ipavec, učitelj na Ciril-Metodovi šoli v Trstu. Zadnje pismo je poslal iz Moskve 28. decembra m. l., ki v njem poroča svojim staršem, da se nahaja živ in zdrav in da je na potu v Sibirijo.

—t— **V Trstu je umrl** dne 9. januarja Anton Foerster ml., virtuoz na klavirju. Popojnik je bil sin znanega našega skladatelja Antona Foersterja. Za rajnkim, ki je bil star šele 48 let in je umrl, poln mogočne umetniške sile, žalujeta rodovini Foersterjeva v Ljubljani in Markočeva v Trstu. Blag spomin odličnemu umetniku!

—t— **V počestitve spomina** pokojnega Ivana Rustje, očeta učitelja tovariša Karla Rustje, so nabrali na Katinari za tamošnjo »Šolarsko knjižnico« vso 16 K, ki so jo darovali: po 2 K: Ciril Valentič, šolski vodja, Josip Stržinar, župnik, in učiteljice: Amalija Čok, Marija Čok, Klara Godina, Pavla Pečar, Milka Požar in Leopoldina Vodopivec. K tej vsoti je dodal vodja Valentič 4 K v imenu svojem in družine o priliki žalostne obletnice v družini.

—t— **Princ Konrad Hohenlohe-Schillingsfürst**. Po več kakor desetletnem delovanju v Trstu zapuša princ Konrad Hohenlohe-Schillingsfürst primorsko cesarsko namestništvo. Cesar ga je imenoval za predsednika najvišjega računskega dvora. Neredi vidimo odhajati moža, ki se je pokazal v svojem važnem delokrogu pravičnega in za blagor izročeni mu dežel vnetega zastopnika najvišje državne oblasti. Doba princa Hohenloha pomenja za vse Primorje dobo narodnega in gospodarskega pomirjenja, pomenja za nas Slovence ob Adriji začetek lepega razvoja, ki smo mu mogli posvetiti svoje sile, ker jih ni več izčrpaval zavoženi sistem Hohenlohejevih prednikov. — »Edinost« piše: »Kar ga je odlikovalo in ga delalo nam toliko simpatičnega, je bilo: bil je pameten, razsoden, vreden upravitelj in državni uradnik, kakršnih ni preveč v avstrijski birokraciji. Vzlic svojemu visokemu rojstvu je bil — demokratičen uradnik v najlepšem pomenu te besede, zaradi česar je bil v neposrednem kontaktu z javnostjo, s korporacijami, s strankami in posamezniki. Pristopen je bil vsakomur brez razlike službenega položaja, stanu, narodnosti in funkcij, ki jih izvršuje kdo v javnem življenju. To mu je omogočalo tisti nekalični pregled preko razmer in oseb v deželi, ki je potreben, da je uradnik res nepristranski in pravičen na vse strani. Osebo največje ljubeznivosti tudi na svojem uradnem poslovanju, ni poznal tistih trdih odredb, ki ogorčajo, ki bole. To svojstvo mu je omogočalo, da je brez vsakih osebnih ali strankarskih persekucij odklanjal neopravičene pretenzije, naj so prihajale od koder si bodi, in je tako na lep in blag način izkušal vzravnati kresajoča se nasprotstva. Imel je izreden dar mirnega posredovanja — spretnega diplomatiziranja. O tem je pričalo vse njegovo delovanje tudi v kritičnih in viharah časih, ki jih je tu doživel. Tu ni prostora, da bi podrobno ocenjali njegovo delo. Omenimo naj samo, da se je bilo le njegovi spretnosti zahvaliti, da je v par letih prišlo do volilne reforme v vseh treh deželnih zborih Primorja. Kaj to pomenja, more oceniti le oni, ki pozna razburkane politične in narodne razmere, viharne strankarske boje v parlamentih in v javnem življenju na teh vročih tleh. Tudi oni, ki so mu stali nezaupljivo nasproti, so se končno klanjali pred čistoto njegovih namenov, videči, kako mu je na srcu blaginja dežele in njenega prebivalstva.« — Da je bil pravičen in naklonjen tudi našim šolskim in splošnim kulturnim potrebam in zahtevam, utegne biti splošno znano. O tem nam bo dana prilika še posebe govoriti. — Zlasti iz tega ozira nam je žal, da ni več na tako važnem mestu moža, ki je imel zmožnost, voljo, pogum in srce vladati po načelih pravice in pravičnosti. — Za njegovega naslednika je imenovan baron Fries-Skene, doslej koroški deželni predsednik.

—t— **S seje mestnega odbora** 15. jan. 1915: Z ozirom na vest, priobčeno v »Pic-

colu« 13. januarja 1915, po kateri je učitelj Lucijan Caser objavil, da mestni župan moralno podpira njegovo namisel prireditve artističnega večera v prid zakladu za brezposelne, izjavlja župan, da je govoril samo enkrat z učiteljem Lucijanom Caserjem pred daljšim časom in o nečem drugem, zaradi česar nima omenjena vest nikakršne resnične podlage.

—t— **V srbskem ujetništvu** v Valjevu je praporščak Anton Benčina z Rojana, bivši slušatelj na akademiji Revoletta. Nameščen je v tamkajšnjem gimnazijskem poslopu.

—t— **Poziv na vstop v tržaško četo mladeniških strelcev** so izdali deželni šolski nadzorniki: dvorni svetnik N. Ravallio, Fr. Matejčič in dr. Robert Kauer. Glasi se tako: »Velika, naši monarhiji vsiljena vojna je zbudila v vseh narodih te države divnosložno enodušnost, da žrtvujejo svoje blago in svojo kri za cesarja in domovino. Kar je sposobno za orožje, je sledilo z navdušenostjo klicu k zastavam, da se bojujejo za dosego blagoslova in častnega mira. — Večkrat se je slišalo tudi obžalovanje mladeničev, da zaradi svoje prevelike mladosti ne morejo vstopiti v vrste naših bojnikov. Tem mladeničem, navdahnjenim od požrtvovalne srčnosti in domovinske ljubezni, se daje, kakor v mnogih drugih krajih, sedaj priložnost, da svoje moči postavijo v službo domovine in mesta, v katerem živimo. Zatorej jih vabimo, da vstopijo za čas, dokler bo trajala vojna, v prostovoljno četo tržaških mladeniških strelcev. — S to službo se jim podaja prilika, da si pridobijo vojaške veščine in spretnosti, ki jim bodo posameznikom pozneje koristile pri izpolnjevanju vojaške dolžnosti. — Četa mladeniških strelcev se podredi vrhovnemu vodstvu c. in kr. pomorskega okrajnega zapovedništva, se priključi tukajšnjemu mornarskemu oddelku in po dovršenem izurjenju se bo uporabljala pri četah in s četami tukajšnje posadke. — K pristopu se morejo oglasiti najmanj 17-letni neoporečni avstrijski državljani, ki a) niso podvrženi vojni dolžnosti, ali b) so podvrženi črnovojni dolžnosti, ali so bili spoznani kakor nesposobni za orožje. — Pri nedoletnih je potrebna za prostovoljni vstop privolitev očeta (varuha). — Služba in vaje se urede tako, da bo srednješolcem popolnoma mogoče zadoščati svojim šolskim obveznostim brez omejitve. — Člani čete mladeniških strelcev se zavazujejo služiti v črni vojski, dokler traja vojna; morajo torej priseči kot črnovojniki in dobiti vojaško uniformo, opremo in plačo kakor črnovojniki, prideleni c. in kr. vojski. — Srednješolci se oglašijo pri svojih ravnateljstvih, drugi pa pri podpisanih. Poslednji, kakor tudi ravnateljstva, bodo radi dajali pojasnila o pravilih in o vseh podrobnostih. — Vemo, da naš poziv k vstopu v tržaško četo mladeniških strelcev najde mnogoštevilnega odziva, ker tudi naši mladeniči so odločeni dati Vse za dom in za cesarja, za cesarja blago kri!

Istrske vesti.

—i— **V ruskem ujetništvu** je tovariš Silvester Cerut, nadučitelj v Truškah. Vrnili se v domovino, junači!

—i— **Meščanska šola v Pulju**. Deželni odbor istrski je sklenil predlagati deželni šolski svet, da se naj meščanska šola v Pulju zopet otvori.

—i— **Za naše vojake na bojišču** so prispevale v naturalijah ljudske šole: Korte, Buzet, Slum, Boljunc, Boršt, Romanje in Dolina.

Koroške vesti.

—k— **Šole v Celovcu** so se zaprle, ker rabijo prostor za črnovojnike. Glasom poročila »Tagespost« ostanejo šole približno en mesec zaprte.

—k— **Celovski škof** je postal dr. Adam Heffer, rodom Bavarec. Doslej je bil profesor na realni gimnaziji v Mödlingu. Novi škof je velik pospeševalec katoliških društev.

—k— **Novi koroški deželni predsednik**. Na mesto dosedanjega deželnega predsednika, barona Frues-Skeneja, ki je postal namestnik v Trstu, je imenovan za koroškega deželnega predsednika grof Karel Latour-Laterano, doslej dvorni svetnik v ministrstvu notranjih del. Novi koroški deželni predsednik je rojen v Gradcu in je star 49 let. Pravijo, da dobro pozna razmere v alpskih deželah.

POZIV.

Arhiv mesta Krakova skupno s prebivateljskim pomožnim odborom prične v kratkem izdajati v poljskem jeziku obširno delo o zgodovini in življenju Sloven-

cev na vseh poljih. Prosimo torej vse narodno misleče Slovence, da bi pošiljali niže podpisane zastopniku knjige, brošure, zgodovinska dela, poročila o društvenem življenju, slike, fotografije, razglednice, članke, liste, časopise, dnevnike itd.

Kazimir Lagosz, Ljubljana,
Gospodarska ulica 19, I. nadstropje.

Listnica uredništva.

— Fr. Pogačnik v St. Vidu: Hvala za poslani nekrolog! Priobčimo ga prihodnjič.
— I. K. pri N. S.: Hvala! Porabimo! Pozdrav! — F. Rojakovič: Prejeli in porabimo. Nadaljujte! —

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskega jugoslovenskega učiteljstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Prva gorenjska razpošiljalnica

IVAN SAVNIK

Kranj

172

razpošilja na vse strani sveta najmodernejšo in najtrpežnejšo klobuke v vseh cenah in oblikah od kron 3.— dalje.

Cevlje za dame in gospode prvovrstne kakovosti prodaja pod konkurenčno ceno.

Za neučajoče se vrne denar.

Meseca avgusta izjde bogato ilustriran cenik.

Orgle, harmonie plana in planina

dobavi c. kr. dvorni dobavitelj

Jan Tuček

Kutna Hora, Češko.

Pošilja cenike brezplačno in franko.

Ustanovljeno leta 1869

Priporočamo

Pfaff šivalne stroje

ki so neprekosljivi, od strokovnjakov priznani najboljši v Evropi. — Pouk v šivanju, umetnem vezenju brezplačen.

Cenjeno učiteljstvo in šole dobe pri nakupu izjemno ugodne pogoje.

IGN. VOK, spec. trgovina šiv. strojev in Puch koles.

LJUBLJANA, Sodna ulica štev. 7.

Pridni posredovalci se iščejo.

Semenska trgovina in vrtnarstvo

ALOJZIJ KORSIKA

V LJUBLJANI — Bleiweisova cesta ali Vrtača št. 3, naznanja cenjenemu učiteljstvu, da je njen novi cenik za leto 1915 že izšel in se dobiva brezplačno.

Za obilna naročila se priporoča z odličnim spoštovanjem

AL. KORSIKA.

:: Domača knjižnica! ::

Izšel je dvojni zvezek »Domače knjižnice« v obsegu 224 strani ter stane s poštnino vred samo 70 v. Zelo zanimiva vsebina, med drugim krasna povest za priprosto ljudstvo »Prosjak Luka«. Naročite takoj! Prodajalci imajo 10% popusta. Založnik dr. Lj. Koser, Juršinci pri Ptuj, Štajersko.

Knjigoveznica

Anton Janežič

Ljubljana

Florijanska ulica 14

se priporoča slav. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del.

Pri večjih naročilih 10% popusta.

Anton Krušič,

krojarski mojster in trgovec

v Gorici

Tržaška ulica štev. 16

v lastni hiši

in Tekališče Fran Jožefa št. 39.

Moja delavnica se nahaja v bližini slov. kmetijske šole.

Opozarja se gg. odjemalce, da je došla ravnokar velika množina raznovrstnega blaga najrazličnejših kakovosti iz avstrijskih in angleških tovarov

za vsak stan.

Posebno se priporočam cenjenim gg. učiteljem v mestu in na deželi.

Agitirajte, pridobivajte novih naročnikov za naše liste, ki so:

Učiteljski Tovariš - - -

- - - Popotnik, Zvonček.

Iznova pozivamo vsa okrajna učiteljska društva, naj store svojo dolžnost v polnem obsegu! Vsi na delo!

mного gibat v neslovenskem svetu, je vendar ostal vedno zvest svojemu narodu. Bodi mu ohranjen blag spomin!

—t— **V ruskem ujetništvu** se nahaja tudi tovariš Ivan Ríglar, učitelj v Semiču. Predno je bil ranjen in ujet, je bil imenovan nadporočnikom.

—t— **Učiteljstvo CM. šol v Trstu** je v prosincu t. l. darovalo od svoje plače: mobiliziranim tovarišema 40 K in 4 K 42 vin.; za učne pripomočke otrokom, katerih očetje so pod orožjem: a) na dekliški šoli pri Sv. Jakobu 3 K 50 vin.; b) na dekliški šoli na Acquedotto 4 K 14 vin.; c) na dekliški šoli pri Sv. Jakobu 2 K 64 vin. Skupaj 54 K 70 vin.

—t— **Iz ruskega ujetništva** se je oglašil tovariš Herman Ipavec, učitelj na Ciril-Metodovi šoli v Trstu. Zadnje pismo je poslal iz Moskve 28. decembra m. l., ki v njem poroča svojim staršem, da se nahaja živ in zdrav in da je na potu v Sibirijo.

—t— **V Trstu je umrl** dne 9. januarja Anton Foerster ml., virtuoz na klavirju. Popojnik je bil sin znanega našega skladatelja Antona Foersterja. Za rajnkim, ki je bil star šele 48 let in je umrl, poln mogočne umetniške sile, žalujeta rodovini Foersterjeva v Ljubljani in Markočeva v Trstu. Blag spomin odličnemu umetniku!

—t— **V počestitve spomina** pokojnega Ivana Rustje, očeta učitelja tovariša Karla Rustje, so nabrali na Katinari za tamošnjo »Šolarsko knjižnico« vso 16 K, ki so jo darovali: po 2 K: Ciril Valentič, šolski vodja, Josip Stržinar, župnik, in učiteljice: Amalija Čok, Marija Čok, Klara Godina, Pavla Pečar, Milka Požar in Leopoldina Vodopivec. K tej vsoti je dodal vodja Valentič 4 K v imenu svojem in družine o priliki žalostne obletnice v družini.

—t— **Princ Konrad Hohenlohe-Schillingsfürst**. Po več kakor desetletnem delovanju v Trstu zapuša princ Konrad Hohenlohe-Schillingsfürst primorsko cesarsko namestništvo. Cesar ga je imenoval za predsednika najvišjega računskega dvora. Neredi vidimo odhajati moža, ki se je pokazal v svojem važnem delokrogu pravičnega in za blagor izročeni mu dežel vnetega zastopnika najvišje državne oblasti. Doba princa Hohenloha pomenja za vse Primorje dobo narodnega in gospodarskega pomirjenja, pomenja za nas Slovence ob Adriji začetek lepega razvoja, ki smo mu mogli posvetiti svoje sile, ker jih ni več izčrpaval zavoženi sistem Hohenlohejevih prednikov. — »Edinost« piše: »Kar ga je odlikovalo in ga delalo nam toliko simpatičnega, je bilo: bil je pameten, razsoden, vreden upravitelj in državni uradnik, kakršnih ni preveč v avstrijski birokraciji. Vzlic svojemu visokemu rojstvu je bil — demokratičen uradnik v najlepšem pomenu te besede, zaradi česar je bil v neposrednem kontaktu z javnostjo, s korporacijami, s strankami in posamezniki. Pristopen je bil vsakomur brez razlike službenega položaja, stanu, narodnosti in funkcij, ki jih izvršuje kdo v javnem življenju. To mu je omogočalo tisti nekalični pregled preko razmer in oseb v deželi, ki je potreben, da je uradnik res nepristranski in pravičen na vse strani. Osebnost največje ljubeznivosti tudi na svojem uradnem poslovanju, ni poznal tistih trdih odredb, ki ogorčajo, ki bole. To svojstvo mu je omogočalo, da je brez vsakih osebnih ali strankarskih persekucij odklanjal neopravičene pretenzije, naj so prihajale od koder si bodi, in je tako na lep in blag način izkušal vzravnati kresajoča se nasprotstva. Imel je izreden dar mirnega posredovanja — spretnega diplomatiziranja. O tem je pričalo vse njegovo delovanje tudi v kritičnih in viharah časih, ki jih je tu doživel. Tu ni prostora, da bi podrobno ocenjali njegovo delo. Omenimo naj samo, da se je bilo le njegovi spretnosti zahvaliti, da je v par letih prišlo do volilne reforme v vseh treh deželnih zborih Primorja. Kaj to pomenja, more oceniti le oni, ki pozna razburkane politične in narodne razmere, viharne strankarske boje v parlamentih in v javnem življenju na teh vročih tleh. Tudi oni, ki so mu stali nezaupljivo nasproti, so se končno klanjali pred čistoto njegovih namenov, videči, kako mu je na srcu blaginja dežele in njenega prebivalstva.« — Da je bil pravičen in naklonjen tudi našim šolskim in splošnim kulturnim potrebam in zahtevam, utegne biti splošno znano. O tem nam bo dana prilika še posebe govoriti. — Zlasti iz tega ozira nam je žal, da ni več na tako važnem mestu moža, ki je imel zmožnost, voljo, pogum in srce vladati po načelih pravice in pravičnosti. — Za njegovega naslednika je imenovan baron Fries-Skene, doslej koroški deželni predsednik.

—t— **S seje mestnega odbora** 15. jan. 1915: Z ozirom na vest, priobčeno v »Pic-

colu« 13. januarja 1915, po kateri je učitelj Lucijan Caser objavil, da mestni župan moralno podpira njegovo namisel prireditve artističnega večera v prid zakladu za brezposelne, izjavlja župan, da je govoril samo enkrat z učiteljem Lucijanom Caserjem pred daljšim časom in o nečem drugem, zaradi česar nima omenjena vest nikakršne resnične podlage.

—t— **V srbskem ujetništvu** v Valjevu je praporščak Anton Benčina z Rojana, bivši slušatelj na akademiji Revoletta. Nameščen je v tamkajšnjem gimnazijskem poslopu.

—t— **Poziv na vstop v tržaško četo mladeniških strelcev** so izdali deželni šolski nadzorniki: dvorni svetnik N. Ravallio, Fr. Matejčič in dr. Robert Kauer. Glasi se tako: »Velika, naši monarhiji vsiljena vojna je zbudila v vseh narodih te države divnosložno enodušnost, da žrtvujejo svoje blago in svojo kri za cesarja in domovino. Kar je sposobno za orožje, je sledilo z navdušenostjo klicu k zastavam, da se bojujejo za dosego blagoslovenega in častnega mira. — Večkrat se je slišalo tudi obžalovanje mladeničev, da zaradi svoje prevelike mladosti ne morejo vstopiti v vrste naših bojevnikov. Tem mladeničem, navdahnjenim od požrtvovalne srčnosti in domovinske ljubezni, se daje, kakor v mnogih drugih krajih, sedaj priložnost, da svoje moči postavijo v službo domovine in mesta, v katerem živimo. Zatorej jih vabimo, da vstopijo za čas, dokler bo trajala vojna, v prostovoljno četo tržaških mladeniških strelcev. — S to službo se jim podaja prilika, da si pridobijo vojaške veščine in spretnosti, ki jim bodo posameznikom pozneje koristile pri izpolnjevanju vojaške dolžnosti. — Četa mladeniških strelcev se podredi vrhovnemu vodstvu c. in kr. pomorskega okrajnega zapovedništva, se priključi tukajšnjemu mornarskemu oddelku in po dovršenem izurjenju se bo uporabljala pri četah in s četami tukajšnje posadke. — K pristopu se morejo oglasiti najmanj 17-letni neoporečni avstrijski državljani, ki a) niso podvrženi vojni dolžnosti, ali b) so podvrženi črnovojni dolžnosti, ali so bili spoznani kakor nesposobni za orožje. — Pri nedoletnih je potrebna za prostovoljni vstop privolitev očeta (varuha). — Služba in vaje se urede tako, da bo srednješolcem popolnoma mogoče zadoščati svojim šolskim obveznostim brez omejitve. — Člani čete mladeniških strelcev se zavazujejo služiti v črni vojski, dokler traja vojna; morajo torej priseči kot črnovojniki in dobiti vojaško uniformo, opremo in plačo kakor črnovojniki, prideleni c. in kr. vojski. — Srednješolci se oglašijo pri svojih ravnateljstvih, drugi pa pri podpisanih. Poslednji, kakor tudi ravnateljstva, bodo radi dajali pojasnila o pravilih in o vseh podrobnostih. — Vemo, da naš poziv k vstopu v tržaško četo mladeniških strelcev najde mnogoštevilnega odziva, ker tudi naši mladeniči so odločeni dati Vse za dom in za cesarja, za cesarja blago kri!

Istrske vesti.

—i— **V ruskem ujetništvu** je tovariš Silvester Cerut, nadučitelj v Truškah. Vrní se v domovino, junače!

—i— **Meščanska šola v Pulju**. Deželni odbor istrski je sklenil predlagati deželnemu šolskemu svetu, da se naj meščanska šola v Pulju zopet otvori.

—i— **Za naše vojake na bojišču** so prispevale v naturalijah ljudske šole: Korte, Buzet, Slum, Boljunc, Boršt, Romanje in Dolina.

Koroške vesti.

—k— **Šole v Celovcu** so se zaprle, ker rabijo prostor za črnovojnike. Glasom poročila »Tagespost« ostanejo šole približno en mesec zaprte.

—k— **Celovski škof** je postal dr. Adam Heffer, rodóm Bavarec. Doslej je bil profesor na realni gimnaziji v Mödlingu. Novi škof je velik pospeševalec katoliških društev.

—k— **Novi koroški deželni predsednik**. Na mesto dosedanjega deželnega predsednika, barona Friess-Skeneja, ki je postal namestnik v Trstu, je imenovan za koroškega deželnega predsednika grof Karel Latour-Laterano, doslej dvorni svetnik v ministrstvu notranjih del. Novi koroški deželni predsednik je rojen v Gradcu in je star 49 let. Pravijo, da dobro pozna razmere v alpskih deželah.

POZIV.

Arhiv mesta Krakova skupno s prebivateljskim pomožnim odborom prične v kratkem izdajati v poljskem jeziku obširno delo o zgodovini in življenju Sloven-

cev na vseh poljih. Prosimo torej vse narodno misleče Slovence, da bi pošiljali niže podpisane zastopniku knjige, brošure, zgodovinska dela, poročila o društvenem življenju, slike, fotografije, razglednice, članke, liste, časopise, dnevnike itd.

Kazimir Lagosz, Ljubljana,
Gosposka ulica 19, I. nadstropje.

Listnica uredništva.

— Fr. Pogačnik v St. Vidu: Hvala za poslani nekrolog! Priobčimo ga prihodnjič.
— I. K. pri N. S.: Hvala! Porabimo! Pozdrav! — F. Rojakovič: Prejeli in porabimo. Nadaljujte! —

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskega jugoslovenskega učiteljstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Prva gorenjska razpošiljalnica

IVAN SAVNIK

Kranj

172

razpošilja na vse strani sveta najmodernejšo in najtrpežnejšo klobuke v vseh cenah in oblikah od kron 3.— dalje.

Cevlje za dame in gospode prvovrstne kakovosti prodaja pod konkurenčno ceno.

Za neučajoče se vrne denar.

Meseca avgusta izjde bogato ilustriran cenik.

Orgle, harmonie plana in planina

dobavi c. kr. dvorni dobavitelj

Jan Tuček

Kutna Hora, Češko.

Pošilja cenike brezplačno in franko.

Ustanovljeno leta 1869

Knjigoveznica
Anton Janežič
Ljubljana
Florijanska ulica 14
se priporoča slav. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del.
Pri večjih naročilih 10% popusta.

Anton Krušič,

krojarski mojster in trgovec v Gorici

Tržaška ulica štev. 16

v lastni hiši

in Tekališče Fran Jožefa št. 39.

Moja delavnica se nahaja v bližini slov. kmetijske šole.

Opozarja se gg. odjemalce, da je došla ravnokar velika množina raznovrstnega blaga najrazličnejših kakovosti iz avstrijskih in angleških tovarov

za vsak stan.

Posebno se priporočam cenjenim gg. učiteljem v mestu in na deželi.

Agitirajte, pridobivajte novih naročnikov za naše liste, ki so:

Učiteljski Tovariš - - -

- - - Popotnik, Zvonček.

Iznova pozivamo vsa okrajna učiteljska društva, naj store svojo dolžnost v polnem obsegu! Vsi na delo!

Priporočamo Pfaff šivalne stroje

ki so neprekosljivi, od strokovnjakov priznani najboljši v Evropi. — Pouk v šivanju, umetnem vezenju brezplačen

Cenjeno učiteljstvo in šole dobe pri nakupu izjemno ugodne pogoje.

IGN. VOK, spec. trgovina šiv. strojev in Puch koles.

LJUBLJANA, Sodna ulica štev. 7.

Pridni posredovalci se iščejo.

Semenska trgovina in vrtnarstvo

ALOJZIJ KORSIKA

V LJUBLJANI — Bleiweisova cesta ali Vrtača št. 3,

naznanja cenjenemu učiteljstvu, da je njen novi cenik za leto 1915 že izšel in se dobiva brezplačno.

Za obilna naročila se priporoča z odličnim spoštovanjem

AL. KORSIKA.

:: Domača knjižnica! ::

Izšel je dvojni zvezek »Domače knjižnice« v obsegu 224 strani ter stane s poštnino vred samo 70 v. Zelo zanimiva vsebina, med drugim krasna povest za priprosto ljudstvo »Prosjak Luka«. Naročite takoj! Prodajalci imajo 10% popusta. Založnik dr. Lj. Koser, Juršinci pri Ptuj, Štajersko.